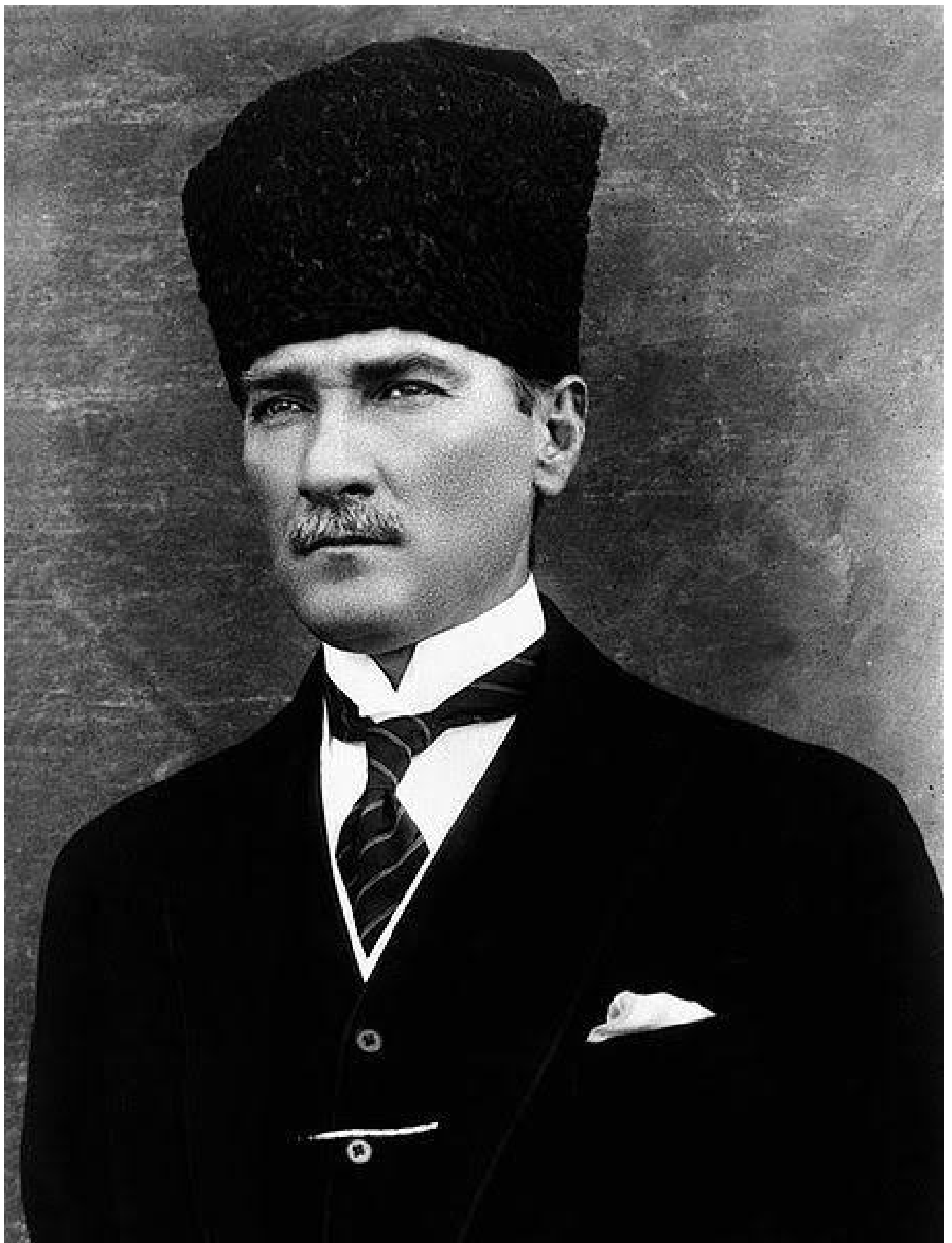

ACTIO

LE GÂTEAU DES ROIS,
Tiré au Congrès de Vienne en 1815.

A Paris, chez tous les Marchands de Nouveautés.

30 AĞUSTOS

ZAFER BAYRAMI KUTLU OLSUN

Zafer, zafer benimdir
diyebilenindir.

Mustafa Kemal Atatürk

Ulusumuzun milli mücadele sürecindeki en büyük adımı; Büyük Taarruz Zaferi'nin yıldönümünde, Mustafa Kemal Atatürk önderliğinde ordumuzun elde ettiği zaferi bir kez daha gururla kutluyoruz.

Bizlere bağımsızlığımızı armağan eden ulu önder Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarını saygı ile anıyor, tüm ulusumuzun 30 Ağustos Zafer Bayramı'nı en içten dileklerimizle kutluyoruz.

ACTIO

SAYI NO.2 Ağustos 2020

İmtiyaz Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü

Yusuf Emre Öztürk

Yayın Yönetmeni

Ceyhan Kıran

Yayın Koordinatörü

Mehmet Akboğa

Editörler

Feti Alper Alp

Semih Bahadır Küçük

Özkan Özen

Tasarım Uygulama

Özkan Özen

Semih Bahadır Küçük

Sosyal Medya ve İletişim

Semih Bahadır Küçük

Şule Hazal Yılmaz

Özkan Özen

Feti Alper Alp

Yayın Kurulu

Şule Hazal Yılmaz

Çiğdem Nehir

Esra Demir

Ahmet Nedim Zengin

İLETİŞİM BİLGİLERİ:

E-posta: actiodergi@gmail.com

Instagram: @actiodergi

Twitter: @actioder

LinkedIn: ACTIO DERGI

3 Myanmar/Arakanlı Müslüman Soykırımı

Av.Dr. Saniye Albaş

4 Sekiz Soru Sekiz Cevap Av.Necip Şenel

Semih Bahadır Küçük

6 Viyana Satım Antlaşması'nın (CISG) Tarihsel Gelişimi Ve Uygulama Alanı

Av.Dr. Atakan Adem Selanik

8 Nefret Söylemi Ve Nefret Suçu

Av. Deniz Özgün Kaplan

10 İlk Modern Pandemiye Karşı Devletlerin Ve Dünya Sağlık Örgütü'nün Sorumlulukları

Stj.Av. Alperen Ceyhun Mecit

12 Step İle Yurt Dışı Hayallerinin Kapılarını Aralamak

Stj.Av. Efsun Eryürek

13 Covid-19'un Gölgesinde Navtex

Stj.Av. Mehmet Şimşek

14 Elsa Nedir?

Stj.Av. Ecem Eren

16 Vatandaşlığın Kazanılması Sistemleri

Stj.Av. Mehmet Onur Altunay

18 STEP İle Yurt Dışı Stajı

Stj.Av. Gözde Diktaş

20 Kaptan.. Pardon Başkanım

Ceyhan Kıran

21 Dünyada Hayvan Olmak Ve Ülkelerin Hayvan Haklarına Karşı Yaklaşımı

Şule Hazal Yılmaz

23 Uzay Hukuku

Feti Alper Alp

25 Kripto Paralar Ve Blockchain

Çiğdem Nehir - Özkan Özen

27 Türkiye'nin Hukuk Kliniği İhtiyacı

Mehmet Akboğa

29 Uluslararası Hukukta İnsan Hakları Ve İstanbul Sözleşmesi

Melis Hilal Asan

30 Covid-19 Salgınında Çin'in Sorumluluğu Ve Hukuktaki Yeri

Esra Demir

32 Uluslararası Deniz Ticareti, Deniz Hukuku Ve Türk Deniz Ticareti

Yusuf Emre Öztürk

33 Ortak Velayet

Çiğdem Nehir

35 Uluslararası Hukukun Gelişimi

Ayşenur Gökçe Tapaç

36 Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) Bireysel Başvurusu

Burcu Gül Arkan

37 Uluslararası Hukukun Kaynakları

İzel Turhan

39 Hikaye

Feti Alper Alp

41 Mercek Savaş Sözlüğü

44 Mercek Antlaşma Sözlüğü

İÇİNDEKİLER

MYANMAR/ARAKANLI MÜSLÜMAN SOYKIRIMI

Geçtiğimiz günlerde Uluslararası Af Örgütü, Myanmar/Arakan'daki Rohingya'lara (Arakanlı Müslümanlara) yönelik gerçekleştirilen soykırım nedeniyle bir rapor yayınlamıştı. Bahsi geçen raporda, soykırımın özellikle pandemi döneminde daha da arttığını ve insan hakları ihlallerine ilişkin birtakım olayların gerçekleştiğini, bu sebeple durumu Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin, Uluslararası Ceza Mahkemesi'ne taşıması gerektiği kaydedilmişti.

Uluslararası Af Örgütü'nün yayınladığı raporda Myanmar Ordusu'nun, Arakan'da gerçekleştirdiği rastgele hava saldırılarında sivillerin özellikle de çocukların öldürüldüğü bildirilmişti. Yine devamında Tadmaw yani Myanmar Silahlı Kuvvetleri'nin, kasabalarda saldırılar düzenlediği ve ağır insan hakları ihlalleri işlendiği yer almaktaydı. Bununla birlikte internetin bir yıldan uzun bir süredir kesildiği bölgedeki sivillerin, Yeni Tip Koronavirüs (Kovid-19) tehlikesinden habersiz ve insani yardıma ilişkin bilgilerden yoksun olduğu da kayıt altına alınmıştı. Myanmar yetkilileri, oradaki insanları Kovid-19'un yayılmasını önlemek için evde kalmaya çağırırken, Myanmar Ordusu Arakan ve Çin eyaletlerinde evleri yakıyor ve savaş suçları kapsamına giren gelişigüzel saldırılarda sivilleri öldürüyordu. Bir yandan ölümler gerçekleşirken diğer yandan Myanmar Ordusu tarafından işlenen suçlar cezasız kalıyordu. Sözü edilen insanlık suçunun gerek kişilerle olan görüşmelerle gerekse yakılan köyleri gösteren yeni uydu görüntüleriyle Myanmar Ordusu'nun işlediği ihlalleri doğruluyordu. Raporda on bin kişinin şiddetli çatışmalar ve askeri hareketlerin artması nedeniyle evlerini terk ettiği de yer almıştı. Görgü tanıklıklarının ifadeleri ışığında, Myanmar askerlerinin Arakan'da, Arakan Ordusuyla bağlantılı varsaydıkları sivilleri keyfi olarak gözaltına aldıkları ve sivillere işkence ve kötü muamele uyguladıkları da ortaya çıkmıştı. Bölgede tutuklulara yönelik fiziksel şiddetin yaygın olduğu ifade edilirken işkence altındaki kişilerin "Terörle Mücadele Yasası" kapsamında suçlandığı da bilinmektedir. Ayrıca, bahsi geçen Yasa'nın son aylarda gittikçe daha sık bir şekilde çatışmaları haber yapan gazetecilere ve Arakan Ordusuyla bağlantılı olduğu varsayılan kişilere karşı kullanıldığı söylenmektedir. Uluslararası Af Örgütü'nün raporunda, Myanmar askerlerinin düzenli olarak sivillere ait mülklere el koyduğu veya bu mülklere zarar verdiği ve manastırları geçici üs olarak kullandığının anlaşıldığı da ifade edilmiştir. Bölgede yaşayan siviller ile yapılan görüşmelerde, askerlerin gıda, yakacak, kişisel eşyalar, cep telefonları, kişisel belgeler ve altın takıları aldıkları, besi hayvanlarını öldürdüğü veya kaçırdığı bilgisi de paylaşıldı. Pandemi döneminde ve daha öncesinde internet erişimi kesilmiş ve internet kesintisinin Kovid-19 salgınına ilişkin bilgi erişimini kısıtladığı da belirtilmiştir. İnsanlar bölgede Kovid-19 hakkındaki bilgileri; ancak televizyondan, matbu gazetelerden ve ülkede yasa dışı olarak görülen çanak anten bağlantılarından öğrenmek zorunda kalmıştır. Son olarak raporda Uluslararası Af Örgütü, bir çağrıda bulunmuştu. Bu çağrı BM Güvenlik Konseyi'ne, Myanmar'daki durumu Uluslararası Ceza Mahkemesine (UCM) taşıma çağrısıydı.

Budist Rahkiniler ile Rohingya'lar (Arakanlı Müslümanlar) arasında başlayan etnik ve dini kutuplaşma tarihsel bir süreçten ibarettir. İslami bir yönetim anlayışının yeniden nüksetmesi ihtimali, bölgedeki islam karşıtlarını rahatsız etmiştir. Müslümanların yok edilmesi anlayışına dayanan bu soykırımı gerçekleştirenlere yönelik bir an önce önlem alınması ve suçluların acilen cezalandırılması gerekmektedir. Dünyanın gözü önünde altı yüz bin Arakanlı Müslümanın soykırım tehdidi altında bulunduğu unutulmamalı ve insan hakları ihlallerine dur denilmelidir.

Av. Dr. Saniye Albaş
Lefke Avrupa Üniversitesi
Hukuk Fakültesi
Ceza ve Ceza Muhakemesi
Hukuku Anabilim Dalı

SEKİZ SORU SEKİZ CEVAP

Av. Necip Şenel
Şenel Hukuk Bürosu
Kurucu Ortağı

Bu sayımızda Şenel Hukuk Bürosu kurucu ortağı ve hukuk camiasının Twitter'dan yakinen tanıdığı Avukat Necip Şenel'e merak ettiğimiz sekiz soruyu sorduk.

Öncelikle sizi kişisel olarak tanımak istiyorum. Hukuk fakültesi öncesi yaşamınızdan bahsedebilir misiniz?

Yozgat doğumluyum. Ortaokulu da orada okudum yani aslında taşradan gelmiş birisiyim. Çok iyi bir çocukluk geçirdiğimi düşünüyorum. Ailemle beraber köy kasaba karışımı bir yerde büyüdüm. Liseyi İstanbul'da Üsküdar ve Ümraniye'de okudum. Üniversite sınavında beklentim çok yüksekti, çok başarılı sonuçlar alıyordum, ilk yüz için hazırlanıyordum ama olmadı. Fen bölümü mezunuyum fakat hukuk fakültesine girdim. O yıllarda hukuk sözeldeydi böyle bir tercih yaptım, pişman olmadım. İlk yıllarda biraz üzülüm hak ettiğim yerde değilim diye çünkü daha yüksek bir puan bekliyorduk. Birinci ve ikinci sınavda birçok alanda üniversite sınavını full doğru yanıtla geçirmiştik. Kısım dedim ve sonradan alıştım.

Twitter'da fenomen hale geldiniz. Bu macera nasıl başladı? Size göre nedir bu 'fenomenlik' olayı?

Twitter'dan önce Facebook'ta kapalı hukuk gruplarında yazmaya başlamıştım. Twitter bana biraz tuhaf geliyordu. Twitter'da genellikle anonim, fake(sahte) hesapların kullanılması Twitter'ın bana tuhaf gelmesinin en önemli sebebiydi. Kullandığım tüm sosyal medya hesaplarımda gerçek adım soyadıyla yazdım. Birkaç yıl önce bir grupla İstanbul barosu seçimlerine girdik. O dönem arkadaşlarımız bir Twitter hesabı açmamız gerektiğini söyledi. Açtım ve tamamen organik bir kitle ile karşılaştım. Çok büyük bir fenomen olduğumu düşünmüyorum ama iyi bir kitle olduğunu, mizahtan anlayan güzel bir kitle olduğunu düşünüyorum. Paylaşımlar yapmaktan, düşüncelerimi aktarmaktan, karşı taraftan karşılık almaktan keyif alıyor ve mutluluk duyuyorum. Aslında gerçek hayatta neysem sosyal medyada da oyum ben, insanlara çok farklı gelmiyor. Birçok kişi için şaşırsalar da benim için şaşırmıyorlar diyebilirim, sosyal medyayı seviyorum.

Fenomen olmak hayatınıza ne gibi değişiklikler getirdi? Mesela öncelere kıyasla sosyal medyada geçirdiğiniz sürede artış meydana geldi mi?

Sosyal medyada aslında o kadar çok vakit geçirmiyorum. Genelde herkese açık yazdığım için vakit geçiriyormuşum gibi geliyor ama insanlar kapalı bir grupta örneğin Whatsapp'ta veya kişisel olarak da sosyal medyada zaman geçiriyorlar. Messenger da yazışarak benden belki de çok daha fazla vakit geçiriyorlar ama ben iş arasında herkese açık alanda yazdığım için orada vakit geçiriyormuş gibi gözükebilirim ama o kadar çok vakit geçirmiyorum. Hoşuma giden şeyleri de takip ediyorum, okuyorum, beğeniyorum hani ben onu beğenmem onu okumam veya takip etmem diye egolarım da yok. Sosyal medya hayatın bir gerçeği artık. Bizim için bir bilgi kaynağı, hızlı bilgi kaynağı, eğlence kaynağı. Hayatında çok şey değiştirdi mi dersem ekonomik olarak değiştirmede. Bir kazanç olarak bana hiç dönmedi fakat daha çok insan tanıma, tanışma anlamında çok yararı oldu diyebilirim.

Paylaşımlarınız sebebiyle hakkınızda açılmış dava var mı? Veya herhangi birine karşı suç duyurusunda bulundunuz mu?

Paylaşımlarım hakkında çok şikayet aldım, baro ve savcılık şikayetleri çok fazla oldu. Bugüne kadar hakkımda açılmış dava olmadı. Tüm dosyalar takipsizlik ile kapandı. Şikayet edilmekten çok korkmuyorum vicdanım rahatsa mühim değil diye düşünüyorum. Bugüne kadar kimseyi sosyal medya nedeniyle şikayet etmedim. Çok küfür eden, hakaret eden oluyor ama yine de şikayet etmiyorum. Ama bazen sosyal medya üzerinden uğraştığım kişiler oluyor sadece ders vermek adına uğraşıyorum ama bugüne kadar kimseyi gidip de şikayet etmiş değilim.

SEKİZ SORU SEKİZ CEVAP

Bildiğiniz üzere sosyal medya düzenlemesi adı altında birçok değişiklik yapıldı. Siz bir Twitter kullanıcısı ve aynı zamanda bir hukukçu olarak bu konu hakkında ne düşünüyorsunuz?

Sosyal medya son 15-20 yıldır hayatımıza girmiş bir alan. Biz dinamiklerini tam manasıyla öğrenmiş değiliz hem biz hem dünya bütün kuralları henüz belirlenmiş değil. Futbolun ilk 20 yılı gibi düşünelim dünyada çok büyük bir ilgi var fakat kurallar tam olarak belirlenmemiş. Kurallarının bir disiplin altına alınması bence önemli çünkü sosyal medya her canımızın istediğini yapabileceğimiz bir alan değil, olmamalı. Sosyal medyadan suç işlenmez diye düşünmeyelim birçok suç işlenebilir fakat bunun sadece gücün ve iktidarın kullanımına açmak veya kurallarını onlara göre düzenlemek de doğru değil. Daha evrensel kaidelere göre ve ortak mutabık noktalarda buluşularak düzenlemeler yapılması daha isabetli olur.

Twitter'da sabitlenmiş tweetinize baktığımızda aslında her şeyi özetlemişsiniz fakat tekrar sormak istiyorum sosyal mecralar aracılığıyla stajyer veya personel buldunuz mu?

Stajyerlerimin aslında bir çoğunu sosyal medya aracılığıyla buluyorum. Çalıştığımız arkadaşların birçoğu sosyal medyadan tanışmış olduğumuz ama bu sosyal medyada gördüm, dm'den cv attım şeklinde değil uzun süreçlerde öğrenciliğinden itibaren tanıyoruz. Etkinliğimize katılıyor sosyal medyada konuşuyoruz derken tanıyoruz. Gerçekten tanıdığımızda da aa diyoruz gerçekten doğru bir stajyer yani insanların çok iyi olması çok donanımlı olması önemli değil biz ona uygun muyuz o bize uygun mu gerçekten birbirimizi istiyor muyuz böyle tercihler yaparak bir büroda bir avukatın yanında çalışmak çok daha isabetli yoksa sosyal medyada popüler diye birine yazıp yanında staj yapmak istemek tek başına yeterli bir şey değil belki de kötü bir adamın yanı sıra yazanlar bir ölçü bir kriter olamamalı.

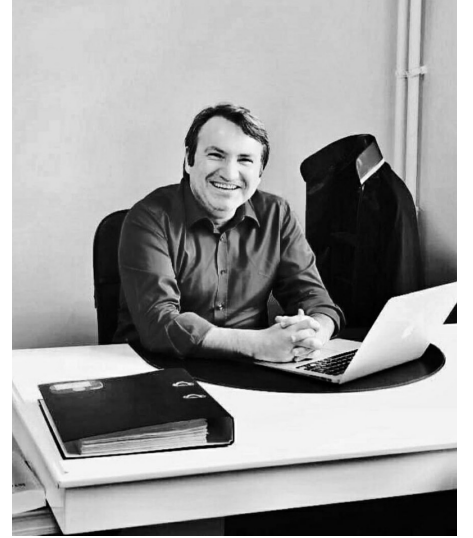
Ne için yaşıyorsunuz yani sizi hayatta tutan şey nedir?

Mutluluk için desem aslında her şey içine girer. Ailem, işim, çevrem, dostlarım beni mutlu eden her şey için yaşıyorum. Hayattaki hedefim mutlu olmak parayı da bunun için kazanmaya çalışıyorum diğer her şeyi de bunun için yapmaya çalışıyorum, mutlu olmaya çalışıyorum. Aile bunu zirvesinde diğer her şey sırayla geliyor. Hayattaki amaçlarım bunlar.

Son olarak gelecekte hukuk, yargı ve avukatlık ile ilgili ne öngörüyorsunuz? Hukuk fakültesi öğrencilerine ve avukatlığa yeni başlayanlara bir mesaj bırakmak ister misiniz?

Hukukçu arkadaşlarımızın, bizlerin ve özellikle genç hukukçuların daha da motivasyonlarını kaybettiği bir dönemden geçiyoruz. Ancak şunu hep anlatıyorum hukuk ölmez dünyada son üç insan kalana kadar vekalet ilişkisi devam edecek, ilk üç insandan son üç insana kadar bu ilişki böyle devam edecek. Her zaman bir vekalet ilişkisine her zaman bir avukata ihtiyaç duyulacak. Mühim olan kendimizi nasıl yetiştirdiğimiz nasıl geliştirdiğimiz. Mutlaka düzenlemeler gelecektir belli disiplin altına alınacaktır. Umutsuz olmasınlar, kendilerine yatırım yapsınlar kendilerini geliştirmeye yatırım yapsınlar. Hukuk bilgisi hukuk nosyonu birçok bilginin üzerindedir. Bir hukukçu olarak dünyaya bakmaya başladığınızda diğer insanlardan farklı görmeye başlarsınız. Her şeyi sorgulamaya başlarsınız. Gerçek hukukçular her zaman muhaliftir ve sorgular o yüzden hukukçu olmayı seviyorum ve gerçek hukukçuları her daim destekliyorum.

Bizlere vakit ayırdığı için Avukat Necip Şenel'e çok teşekkür ediyoruz.

Semih Bahadır Küçük
Lefke Avrupa Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

VİYANA SATIM ANTLAŞMASI'NIN (CISG) TARİHSEL GELİŞİMİ VE UYGULAMA ALANI

GİRİŞ

Milletlerarası ticaret, eşitlik, güven ve karşılıklı menfaat temelinde gelişmelidir. Milletlerarası mal satımına ilişkin sözleşmelere uygulanacak farklı sosyal, ekonomik ve hukuki sistemleri dikkate alacak yeknesak kuralların kabul edilmesi, milletlerarası ticarete hukuki engellerin kaldırılmasına yardımcı olacaktır. Bu durumda milletlerarası ticaretin gelişmesi de teşvik edilecektir.

Viyana Satım Sözleşmesi, uluslararası mal satımına ilişkin uyumsuzluklara öngörülen çözümleri, tek düzen hale getirmektedir. Bu yönü, sözleşmenin farklı hukuki gelenek ve ekonomik sisteme sahip ülkeler tarafından da kabul edilmesi sağlamıştır. Özellikle ABD, Rusya, Fransa, İtalya ve Almanya'nın yanı sıra Avrupa Birliği'nin büyük bir kısmı CISG'e taraftır.

Antlaşma'nın başarısının altında yatan temel sebeplerden biri de taraf ülke sayısının fazla olmasının yanında, "Common law" ülkeleri ile "civil law" ülkeleri tarafından kabul görmesidir. Bunun yanında Kanada gibi karma sisteme sahip ülkeler ile Rusya, Bulgaristan, Küba, Çin gibi eski komünist sisteme sahip ülkeler ve Mısır, Suriye, Irak gibi İslam hukukuna ait unsurlar içeren ülkeler tarafından da onaylanmıştır. Kıta Avrupası'nın önemli bir ülkesi olan Almanya, Medeni Kanunu'nda yaptığı reformla Antlaşma'yı iç hukuk sistemine dâhil etmiştir. Brezilya ve Japonya'nın dâhil olması ile taraf devlet katılımı daha da genişlemiştir. Ticaret yapan her iki tacir ülkesinin Antlaşma 'ya taraf olması, CISG'in "doğrudan" uygulanmasını sağlamaktadır. Taraf olan ülkelerin fazla olması ve Türkiye'nin hali hazırda bu ülkeler ile olan ticari ilişkileri düşünüldüğünde,

Türk dış ticaretinin büyük kısmı CISG'e tabi olmuştur. Bu durum CISG'in Türkiye açısından önemini daha da artırmaktadır. Çok sayıda devlet tarafından imzalanmış başka antlaşmalar da vardır. Ancak CISG'i özel kılan nedenlerden bir diğeri de konusunun satım akdi olmasıdır. Rızaî akitler arasında pratik bakımdan büyük önemi olan, bugün olduğu kadar eski devirlerde de en çok kullanılan akit, alım satım akdidir. Para icat edildiğinden beri insanlar, ihtiyaçlarının en büyük kısmını alım satım yoluyla temin etmişlerdir. Bu sebeple alım satım akdi, ticaret hayatının temelini teşkil ettiğinden, ticaret hayatına dayanan medeniyetler geliştikçe, alım satım akdi de gelişmekte ve önemi daha da artmaktadır. Böylesi bir sözleşme açısından ortak bir hukuk yaratılabilmesi, ayrı bir başarı teşkil etmektedir. Bu sayede, milletlerarası satım sözleşmesinden doğan ihtilaflar, dünyanın birçok ülkesinde hep aynı kurallar uygulanmak suretiyle çözümlenebilecektir. Hâkimler yabancı bir ulusal hukuku uygulamak durumunda kalmayacak ve CISG, ortak bir hukuk düzeni yaratma açısından önemli bir işlev kazanacaktır. CISG, satım hukukuna doğrudan uygulanan maddi kurallar içermektedir. Bu kurallar, satım sözleşmesinin kurulması, yorumlanması, yükümlülüklerin yerine getirilmesi ve sözleşmeye aykırılık hallerinde tarafların sahip olduğu haklar ve tazminat gibi hükümleri düzenlemektedir. Bu sebeplerle bu Antlaşma'nın nasıl ortaya çıktığını ve hangi durumlarda yerel mahkemeler bakımından bağlayıcı olduğunu anlamak gerekmektedir.

CISG UYGULAMA ALANI

Uluslararası ticari ilişkilerde yaşanan uyumsuzlukların çözümü için en temel sorun, uygulanacak hukukun belirlenmesidir. Tarafların arasında çıkacak uyumsuzluklar, uygulanacak hukuka göre çözülecektir. Uygulanacak hukuk, uyumsuzluğa bakacak mahkemenin kanunlar ihtilafı kurallarına göre tespit edilmektedir. Bu tespitin ne olacağı taraflarca önceden tam olarak öngörülemez. Taraflar, bu sorunu gidermek için, kendi aralarından birisinin devlet hukukunu veya üçüncü bir devlet hukukunu seçerek, uygulanacak hukuku belirlemeye çalışmaktadır. Uygulanacak hukukun öngörülememesi uyumsuzlukların çözümünde belirsizlik yaratmaktadır. Uyumsuzluğun uluslararası olarak değerlendirmesi için yabancılık unsuru bulunması gerekir. Uyumsuzluğun tarafları ve ifa yerleri, en sık karşılaşılan bağlama noktalarıdır. Sözleşmenin uluslararası sözleşme olarak anılması için, genellikle kişi ve yer yönünden yabancılık unsuru taşınması aranmaktadır. Son dönemlerde ekonomik karakter üzerinden de değerlendirme yapılması yoluna gidilmiştir.

Her yabancılık unsuru taşıyan uyumsuzluğa, yabancı bir hukuk kuralının uygulanacağı hususu kesinlik taşımaz. İlk karşılaşılan engel, kamu düzeni ölçütüdür. Yerel mahkeme, kamu düzenini gerekçe göstererek yabancı hukuk kurallarını uygulamayabilir. Bazen de yerel mahkeme hâkimlerinin bilgi ve tecrübesi, uygulanacak hukukun maddi kurallarını yorumlamaya yeterli olmamaktadır. Türk hukuku açısından da yabancı hukuk kurallarının uygulanması konusu, MÖHUK m.2'de "yabancı hukukun uygulanması" başlığı altında düzenlenmiştir. Düzenleme incelendiğinde yabancı hukukun uygulanmasının hâkimlerce re'sen nazara alınacağı belirtilmiştir. Çalışma konusuyla ilgili olarak sözleşmeden doğan borç ilişkilerine uygulanacak hukuku belirleyen MÖHUK m.24 maddesidir. Bu madde metninde yer alan karakteristik edim ve sıkı ilişki gibi kavramlar da somut olaya özgü değerlendirilmesi gereken kavramlardır. Bütün bu hususlar dikkate alındığında, uygulanacak hukukun seçilmesi, sorunu tam olarak çözememektedir. Taraflar, sözleşme ile tahkim yargılamasını kararlaştırmış olabilirler. Hakem mahkemeleri tarafından CISG uygulaması tespit edilirse bazı değerlendirmeler yapılmaktadır. Tarafların hukuk seçimi yapmıyıp yapmadıkları, yapmışlar ise uyumsuzluğun tümünü kapsayıp kapsamadığı, emredici kurallar veya kamu düzenine aykırılık olup olmadığına bakılacaktır. Hakem mahkemesi, hukuk seçiminin olmaması halinde uyumsuzluğa uygulanacak hukuku kanunlar ihtilafı kuralları ile belirleyebilecektir. Hakemlere uygun hukuku doğrudan uygulama (voie directe) yetkisi tanındığı hallerde, CISG hakem tarafından doğrudan uygulanabilir. Hakem kanunlar ihtilafı kuralları uyarınca (voie indirecte) dolaylı uygulama yöntemi ile taraf devlet hukuku olarak CISG' i uygulayabilir. CISG, ticari teamüller açısından iyi bir kaynak olarak kabul edilmektedir. CISG, Lex Mercatoria gibi ticari teamül olarak da hakem mahkemeleri tarafından uygulanabilir.

CISG'in Konu Bakımından Uygulanması

CISG, m.1/1 hükmü uyarınca mal satım sözleşmelerine uygulanır. Bu sebeple uygulanma konusunun anlaşılabilmesi için mal ve satım sözleşmesi kavramlarının ne anlama geldiğinin de anlaşılması gerekmektedir.

CISG Kapsamına Girmeyen Satıma İlişkin Bazı Konular

Uygulama alanı dışında tutulan satıma ilişkin bazı konular Viyana Satım Antlaşması CISG m.4 ve 5'te düzenlenmiştir. CISG m.4 hükmü uyarınca CISG, sadece satım sözleşmesinin kurulmasına ve böyle bir sözleşmenin taraflar arasında doğurduğu hak ve borçlara uygulanır. Antlaşma, üçüncü kişilerin haklarını ele almaz. Her ne kadar Antlaşma metninde bu konuya açıkça değinilmemişse de CISG m.4'ün ifadesinden dolayı olarak bu sonuca ulaşılır.

CISG m.5 hükmü uyarınca, sözleşmeye konu malın neden olduğu maddi veya bedeni zararlardan satıcının sorumluluğu da CISG kapsamında değildir. Malların neden olduğu maddi zararlardan dolayı satıcının sorumluluğu, çoğu ülkede farklı hukuki düzenlemelere tabidir. Bazı hukuk düzenleri haksız fiil, bazıları ise sözleşmeden kaynaklı sorumluluğu benimsemiştir.

SONUÇ

Devletlerin, ticaret ve borçlar hukukunu düzenleyen kanunları farklı hükümler içermektedir. Bu durum uluslararası ticaretin gelişmesinin önündeki en önemli engellerden birisidir. Bunun sebebi, tarafların, aralarındaki "yabancılık unsuru" taşıyan ihtilafta, hangi hukuk düzenine tabi olacağını bilmemesi sebebi ile ortaya çıkan güvensizliktir. Antlaşmayı hazırlayanlar, en uygun hukuka sahip devletin bulunması için yapılacak araştırmayı ve kanunlar ihtilafı kurallarına başvurulması ihtiyacını azaltmayı amaçlamışlardır. CISG, bu amaç doğrultusunda tarafların işyerlerinin farklı ülkelerde olduğu milletlerarası satım sözleşmeleri için özel olarak hazırlanmış, maddi kurallar içeren bir kanun metnidir.

CISG, ticaretin en temel sözleşmesine ilişkin maddi hukuk kurallarını yeknesak hale getirmesi, farklı hukuk sistemlerinin uyumsuzlukları çözüm yaklaşımlarını kaynaştırması, doktrin yorum ve yargısal uygulamaların çoğalması ile sürekli zenginleşen ve uluslararası ticari uygulamaların gelişimine paralel olarak gelişim gösteren bir özelliğe sahiptir. Bu gelişim CISG'i içtihatlar temelinde büyüyecek ortak bir hukuk sistemi haline getirecektir. Antlaşma'nın dünya çapında geniş kabul görmesi ve uygulanmasıyla meydana gelen kapsamlı içtihat hukuku, CISG'i yaşayan, dinamik bir metin haline getirmiştir. CISG, satım sözleşmesi yapacak taraflara, tek düzen, tarafsız ve kolay anlaşılır, hukuki bir metin sunmaktadır.

CISG, borçlar hukuku alanındaki hukuk uyumlaştırmalarına da örnek olarak bazı ülkelerin borçlar kanununda yaptığı değişikliklere temel oluşturmuştur. İskandinav ülkeleri Norveç, 1989; İsveç, 1990 ve Finlandiya, 1988 yıllarında satım kanunlarını; Hollanda, 1992 yılında medeni kanununu ve nihayet Almanya 2002 yılında Medeni Kanunu'nu (BGB) tamamen modernize etmiştir. Bu ülkelerin kanunlarında yaptığı değişikliklerin ortak noktası, CISG hükümlerini örnek alarak, sözleşme ihlallerinin hukuki sonuçlarını, tek çatı altında düzenlemiş olmasıdır. Sözleşmeye aykırılık halleri ve hukuki sonuçları arasında yapılan katı ayırım sebebi ile yaşanan zorluklar, aykırılık hallerinin sebep gözetmeksizin kural olarak aynı genel esaslara tabi tutulmaları neticesinde giderilmiştir.

CISG'in Türkiye tarafından kabulü ile Türk satım hukuku açısından, milletlerarası satımlara CISG uygulanması gerekirken, iç satımlara TBK ve ticari satımlar için Türk Ticaret Kanunu, tüketici satımları açısından 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükümleri uygulanmaktadır. Bu karmaşıklığın giderilmesi için satım hukukumuzun modernleşerek yenilenmesi, milletlerarası uygulamalar ve genel kabul gören kurallarla uyumlu hale getirilmesi için önemli değişiklikler yapılması gerekmektedir. Türk ekonomisinin içinde bulunduğu büyüme ve gelişme ile orantılı olarak milletlerarası satımlar da nicelik ve nitelik olarak artacaktır. Bu sebeple CISG hükümlerinin Türk yargısı açısından daha bilinir hale getirilmesi gerekmektedir. Türk mahkemelerinin, CISG hükümlerini uluslararası yorumlama eğilimlerine uygun olarak yorumlaması ve uygulaması sağlanmalıdır. Türkiye olarak UNCITRAL metinlerine dayanan yargı kararlarına ilişkin çalışmalar yaparak, CLOUT sistemine katkıda bulunulmalıdır. Bu sayede uluslararası ticaret hukuku öğretisi, Kara Avrupası hukuk sisteminin birikimine sahip Türk içtihat hukukunu da dikkate alacaktır. Öte yandan yabancı yatırımcıların uluslararası ticaret hukuku kurallarının Türkiye'deki uygulamalarından haberdar olması temin edilerek, uluslararası ticari satımlarda Türk hukuk sistemine olan güven artırılabilecektir.

CISG'in önerdiği hakkaniyetli çözüm yolları Türkiye içerisinde yapılacak alım satımlar için de uygulanabilir. Bu düzenleme ile iç hukukta Türk satım hukukuna tabi olan Türk tacirinin, dış ticaret kapsamında yapacağı milletlerarası satımlar için ticari alışkanlık edinmesi de sağlanacaktır. Bunun yanında Türk mahkemelerinin vereceği kararlar ve Türk hukukçular tarafından oluşturulacak görüşler uluslararası satım hukukuna özgü içtihatların gelişmesine de katkı sağlayabilecektir.

Av. Dr. Atakan Adem Selanik

NEFRET SÖYLEMİ VE NEFRET SUÇU

Nefret Söylemi,“nefret suçuna giden sürecin çıkış noktası, yani nefret suçunun önünü açan tahammülsüzlüğün ve hoşgörüsüzlüğün dışı vurumudur.Hedef alınan gruplara ‘toplumda size yer yok’ mesajı yinelenerek verilir. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi 1997’de kabul ettiği R(97) 20 sayılı tavsiye kararında nefret söylemini;“ırkçı nefret, yabancı düşmanlığı, antisemitizm veya hoşgörüsüzlük ifade eden saldırgan milliyetçilik de dahil olmak üzere,hoşgörüsüzlüğe dayalı diğer nefret biçimlerini yayan, teşvik eden, savunan ya da haklı gösteren her türlü ifade biçimidir”şeklinde tanımlamıştır.nefret söyleminin ifade olarak bir öneme sahip olmadığı, bu söylemin temel hak ve özgürlüklerle çatışma içerisinde olduğu, dolayısıyla ifade özgürlüğü kapsamında yer almaması gerektiği kabul edilmektedir.Nefret söyleminin ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesi ve sınırlandırılmamasıyla, aslında bu ifadeler ile hedef alınan kişi veya grubun otonomi ve benliklerine yönelik saldırıların önü açılmış olacaktır.Ayrıca, nefret söylemiyle mücadele edilmemesi, bunun temelindeki ayrımcı davranışın uzun dönemde normalleşmesi sonucunu doğuracaktır.AİHM’ye göre devletlerin nefret savunusunu yasaklamaya ve özellikle etnik kimliği nedeniyle bu tarz tehditlere maruz kalan kişilerin korunmasına dair,uluslararası hukuktan kaynaklanan bir yükümlülüğü mevcuttur.

Nefret söylemini üç unsura dayandırmak mümkündür.

- 1) Nefret söylemi, belirli özellikleri nedeniyle bir kişi veya gruba yönelik olmalı;
- 2) Kişi veya grubun sahip olduğu özellikler olumsuz olarak nitelendirilmeli;
- 3) Olumsuz olarak nitelendirilen kişi veya grubun varlığı hoş karşılanmamalıdır.

Nefret söyleminin doğrudan doğruya şiddete çağıran bir içeriğe sahip olması gerekmez.Bu söylemle, hedef kişi veya gruba reddedildikleri, toplumun diğer kesimiyle eşit şekilde yaşayamayacakları mesajı verilmek istenir.Nefret söylemi kavramının içeriği 1990’ların başından itibaren sadece “ırk” ya da “din” temelinde gerçekleştirilen saldırılar için değil,aynı zamanda bir kişinin cinsel eğilimi, milliyeti, engellilik hali ve cinsiyeti için yapılan saldırıları da kapsar şekilde kullanılmaya başlamıştır.Nefret söylemi ve temelindeki ayrımcı saikler,tarih, sosyoloji ve eğitim gibi farklı alanlardaki gelişmelerden kaynaklanabilmektedir. Bu nedenle, ceza hukuk nefret söylemiyle mücadele araçlarından sadece biridir.Ayrıca siyaset,eğitim,farkındalığın yaratılması gibi faaliyetlerin gerçekleştirilmesi,nefret söylemiyle mücadele yönünden oldukça önemlidir.

Nefret Suçu,“failin din, dil, ırk, etnik köken, engelli olma, cinsiyet ve cinsel yönelime dair sahip olduğu önyargı ile bu özelliklerden birine sahip olduğunu bildiği veya varsaydığı bir diğer kişiye karşı gerçekleştirdiği suç” şeklinde tanımlanmaktadır. Hırsızlık, yağma, hakaret, yaralama, öldürme ve cinsel saldırı gibi suçların, yukarıda sayılan özellikleri taşıyan kişilere karşı önyargı ile işlenmesi nefret suçunu oluşturur.Kişinin nefret suçun işlenmesinin nedeni,öteki olarak gördüğü gruba dahil kişiye maddi veya manevi zarar vererek,o kişi üzerinden onun grubuna gözdağı vermektir.Nefret söyleminde olduğu gibi,nefret suçlarındaki grupların belirlenmesinde de o gruba karşı duyulan önyargının, sosyal bir bağlantısının olması veya bir dünya görüşünün parçası olması gerekir.Nefret suçları ile ilgili en önemli sorun, failin önyargısının belirlenmesi konusunda ortaya çıkmaktadır.Bu önyargının suçun işlenmesindeki motive edici veya kolaylaştırıcı nasıl bir etkiye sahip olduğu tartışmanın esasını oluşturmaktadır.Failin eyleminin temelinde, tarihsel düşmanlıklar,güncel korkular veya tartışmasız benimsenen ideolojiler bulunabilir.Fail;toplumun katkılarıyla suça yönelse de,suçun etkileri yine toplum üzerinde doğar.Nefret suçları sosyo-kriminolojik gerçekliğe ilişkindir.Nefret suçu işleyen fail,suçun mağduru bireye olumsuz hiçbir şey hissetmeyebilir ancak hedefin üyesi olduğu özellik hakkında beslediği düşmanca fikirler veya duyguları onu bu suçu işlemeye itmektir.Failler kendisini tanımladığı grubun dışındaki herkese düşmanlık hissedebilir.

Nefret suçlarıyla ilgili olarak doğru bir veri ve istatistiki bilgileri elde etmek pek mümkün değildir. Bunun en önemli nedeni ise birçok kurbanın bu tür saldırıları bildirmek için isteksiz olması, nefret suçları ispatta yaşanan zorluklar ve kamu görevlilerinin bu konudaki duyarsızlıklarıdır. Diğer bir anlatımla nefret suçunun kaynağı toplumsal, faili meçhuldür. İnsanın tek başına yaratamayacağı, aslında çoğunun mesnedi dahi olmayan, anlamsız, ancak kökleri çok derine işleyen bir suçtur. Nefret suçu mağduru, potansiyel nefret suçu sanığı olma yolundadır; çünkü nefret suçlarının "... Hem aksiyon hem de reaksiyon olarak sonuçları var". Nefret suçları yıllarca ırkçılığın cenderesinde kalmış Afrika'da bile ortaya çıkabilmektedir. Şüphesiz nefret suçlarının ortaya çıkmasında çok ciddi tarihi, düşünsel nedenler ve bu nedenlerle bağlantılı aile, okul, şehir, çalışılan işletme, iletişim araçlarından ve medyadan edinilen eğilimler etkili olmaktadır. Ancak zannımca son tahlilde Nefret suçları iktidar (ezen - ezilen) ilişkisi taşıyan bir durumdur. Fail ezecek kadar güçlü, mağduru ezilecek kadar savunmasız kabul telakki etmektedir. Nefret suçunu işleyen fail ötekinin, gerçek ya da varsayılan 'nitelikleri' nedeniyle gadre uğradığını, kendi mevcudiyetini tehdit edildiği düşüncesi ile ötekinin yok edilmesi gerektiğini savunur. Oysa bizim kendimizi kavramamız, bir başkasının varlığını kabul etmemizdir; bu başkası belirli ölçüde bizden farklıdır. Bu farklılığı kendi varlığının önünde bir tehdit veya rakip olarak gördüğü anda nefret suçları süreci işlemeye başlar.

Genellikle nefret suçlarını kitlesel ve bireysel şekilde işleyenler bu toplumların alt ve orta kesimleridir. Ve bunlar o toplumun işleyen mekanizmasından dışlanma tehdidini en fazla duyan kesimleridir. Farklılıklara tahammül edemeyen fail, kendisinden farklı olan mağduru şahsının değil ama temsil ettiğini varsaydığı nitelikleri imada bulunmaktan, imha etmeye değişen yelpazede tepkilerini göstererek cezalandırdığını zanneder.

Nefret suçlarıyla mücadeleyi zorlaştıran şey her gün yeniden kabul gören, değişen, azalan, çoğalan ama ortadan kalkmayan, her seferinde kendisine yeni bir gerekçe yaratan, somut olmayan yapısıdır. Örnek vermek gerekirse; Eşcinseller (Homofobi): Birçok toplum tarafından sapkınlık, düşkünlük olarak tanımlanan eşcinsellik ve cinsel yönelim farklılıkları nefret suçlarına en açık konumdaki kişileri oluşturmaktadır. Nefret suçları içinde saldırıların %15'i eşcinsellere karşı uygulanan ayrımcılık ve suçlardır. "1980 yılında Darbenin lideri Kenan Evren, Bülent ERSOY başta olmak üzere ne kadar homoseksüel ve travesti varsa otobüslere bindirerek, ikametlerini İstanbul'dan kaldırarak onları Eskişehir'de ikamet etmeye mecbur etmişti". Devlet başkanı sıfatıyla, bir kısım insanları zorunlu ikamete tabi tutmanın garabetini tarif etmek dahi gereksizdir. Nefret suçlarının belli başlı şu şekillerde somutlaşabilmektedir. Nefretli Konuşma, Manevi Taciz, Tehdit edici davranışlar, Ad veya Lakap Takmak, İletişim Araçlarıyla Saldırı, Duvar Yazısı, Mağdura fiziksel saldırı, Mağduru Malvarlığına Saldırı.

"Son zamanlarda artan nefret söylemi ve nefret suçlarına ithafen, farkındalık adına.."

Av. Deniz Özgün Kaplan

İLK MODERN PANDEMİYE KARŞI DEVLETLERİN VE DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜNÜN SORUMLULUKLARI

Giriş

COVID-19 hastalığı, bilinen ilk vakası 7 Aralık 2019 tarihinde Çin Halk Cumhuriyeti (“Çin”)nin Wuhan şehrinde görülen küresel ölçekte etki yaratan ilk modern salgındır. Pandeminin ve yazımın ana karakteri olan Çin, salgını uluslararası hukuka aykırı bir şekilde bildirim yükümlülüğünü zamanında yerine getirmemek ve ihmali davranışlar sergilemek iddialarıyla karşı karşıya kalarak uluslararası hukuk alanında dikkatleri üzerine çekmiştir. Yazı içeriğinde; pandeminin devletlerin ve özellikle Çin’in üzerinde yarattığı sorumluluklar, Dünya Sağlık Örgütü (“DSÖ”)nün sorumluluğu ve uluslararası hukuk kurallarının uygulanabilirliği incelenecektir.

I.Devletlerin Sorumlulukları

a) Ulusal Sorumlulukları

COVID-19 ile birlikte devletler ölüm ve enfekte sayısını asgari düzeyde tutmak ve yeni vaka oluşumunu engellemek amacıyla, her ne kadar ekonomik olarak bir kara delik ile karşı karşıya kalsalar bile, ivedilikle bazı tedbirler almak zorunda kalmıştır. Devletlerin aldığı tedbirler kapsamında; izole ortamların oluşturulması amaçlanmış ve karantina uygulamasına er ya da geç başlanmıştır. Karantina uygulaması, kişinin kendi karantinasından başlayarak, köylerin, ilçelerin hatta şehirlerin karantinasına kadar genişlemiştir. Devletlerin sınırlarını kapatması, ülkeler arası yolculuk gerçekleştiren bireylerin belli bir süre karantinada kalması, sağlık hizmetleri sunması gibi sorumlulukları; ulusal kapsamda sorumluluklar olarak nitelendirilebilir.

b) Uluslararası Sorumlulukları

19. yüzyılın ortalarına kadar pandemi bir yana hastalıklar bile uluslararası hukukun konusu olmamıştır. 1829 yılının sonunda başlayan Kolera Salgını ile birlikte, insanoğlu salgınların yıkıcı yönünü görmüştür. Devletlerin uluslararası salgınlara karşı uluslararası bir çözüm bulabilmek isteği üzerine, 1851 yılında içerisinde ülkemizin de bulunduğu 12 farklı ülkenin katılımı ile Fransa'nın ev sahipliğinde ilk Uluslararası Sağlık Konferansı (“the first International Sanitary Conference, Paris”) düzenlenmiştir. Konferans içeriğinde ise küresel etki uyandıran hastalıklara karşı, devletler arasında yapılabilecek sözleşmeler üzerine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Tüm bu süreçlerin sonucunda Vestfalya Barış Antlaşması ile birlikte; hastalıklar uluslararası ilişkilerin konusu olmuştur.

Günümüzde çoğu devletin üye olduğu Dünya Sağlık Örgütü (“DSÖ”) ün 2005 yılında revize edilmiş olan tüzüğü özelinde; devletler, ülkelerinde insan sağlığına yönelik oluşmuş olan tehditleri bildirmekle yükümlüdür. Keza bildirim yükümlülüğünün zamanında yerine getirilmesi, hastalıkların pandemi boyutuna gelmemesi ve küresel bir etki yaratmaması açısından hayati önem taşımaktadır.

II.Çin'in Sorumluluğu

Çince’de kriz anlamına gelen sembol (“危机”) iki ana unsurdan oluştuğu ve birinin tehlikeye diğeri de fırsata işaret ettiği iddiası günümüz senaryosuna uygun olsa da **yanlıştır**. Kriz anlamına gelen “Wei” kelimesi, tek başına “tehlike” anlamına gelen “wei” ve fırsat anlamına gelen “ji” kelimelerinden oluşsa da “ji” kelimesi mezkur sembole “durum” anlamını katmaktadır.

31 Aralık 2020 tarihinde Wuhan Yerel Sağlık Komisyonu, virüsün insandan insana geçmediğine dair bir bildirge yayınlamış ve COVID-19’u “mevsimsel bir grip” olarak nitelendirmiştir. İlerleyen günlerde salgını kontrol altına alamayacağını fark eden Çin Hükümeti, salgınla ilgili ilk ihbarı 31 Aralık 2019 tarihinde DSÖ Çin temsilciliğine bildirmiş ve dünyaya ise vakanın ortaya çıkış tarihinden yaklaşık bir ay sonra 7 Ocak 2020 tarihinde “COVID-19’un yeni tip bir virüs olduğunu açıklamak zorunda kalmıştır. Çin Yönetimi, 23 Ocak 2020 tarihinde Wuhan ve Hubei’de tecrit ve sokağa çıkma yasağı uygulamış ancak uluslararası uçuşları durdurmayarak salgınının dünyaya yayılmasını engellemek konusundaki bir diğer fırsatı da kaçırmıştır.

Çin’in de tarafı olduğu **Uluslararası Sağlık Tüzüğü’nün 5. maddesi**; “Sağlık yönetimleri, Tüzüğe bağlı bir hastalığın, ne ithal nede transfer olmayan ilk olayın kendilerine bağlı bir bölgede görüldüğünü öğrenir öğrenmez bunu en geç 24 saat içinde telgraf ya da telex ile Örgüte bildirirler. Bunu izleyen 24 saat içinde de bulaşık bölgeyi bildirirler.” düzenlemesini haizdir. Yukarıda da izah edildiği üzere Çin ilk vakayı öğrendiği tarihten itibaren 45 güne yakın bir süre sonra bilgilendirme yapması ile işbu 24 saat kuralını ihlal etmiştir. Ayrıca Çin tüm bu anlatılanlara ek olarak; DSÖ yetkililerinin salgın hastalıkla ilgili epidemik bir araştırma yapılması için görevlendirdiği uzmanları engellemiştir. Hata üstüne hata yapan Çin Hükümetini, salgının başladığı süreç itibarıyla şeffaf olmamakla ve ihmalleri ile hastalığın pandemiye dönüşmesine sebep olmakla suçlayan ABD’nin tüm dünyada yarattığı baskı sonucunda; uluslararası hukuk uygulaması olan “Bağımsız Soruşturma” yı gündeme gelmiştir.

2001 tarihli Devletlerin Uluslararası Sorumluluğuna İlişkin Taslak, uluslararası anlaşmaların ya da uluslararası teamüle aykırı hareketlerden devletlerin sorumluluğunun olacağı belirtilmiştir. Devletlerin haksız fiilden sorumluluğunu düzenleyen **2001 tarihli Uluslararası Haksız Bir Fiilden Ötürü Devletin Sorumluluğu (HFDS) Belgesi'nin 1. maddesi**; "Bir Devletin milletlerarası nitelikteki her haksız fiili, o Devletin sorumluluğunu doğurur" şeklinde düzenlenmiştir. Buna ek olarak aynı metnin **2. maddesi**; "Devletin fiili, milletlerarası yükümlülük uyarınca kendisinden istenen fiile uygun olmadığında, söz konusu Devlet tarafından, yükümlülüğün kaynağı ya da niteliği ne olursa olsun, bir milletlerarası yükümlülüğün ihlâline neden olunmuştur" olarak hükmedilmiştir. Mezkûr düzenlemeler Çin'in açıkça haksız fiilden ve uluslararası yükümlülüklere uymamasından sorumlu olduğunu belirtmektedir.

III.Dünya Sağlık Örgütü'nün Sorumluluğu

Sağlık Örgütü (DSÖ) Acil Durum Komitesi, Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan ve ülke geneline yayılan "COVID-19" ile ilgili Cenevre'de 23 Ocak'ta gerçekleştirdiği toplantının ardından basın açıklaması yapmış, salgından itibaren yaklaşık iki ay geçmiş olmasına rağmen Komite Başkanı Dr.Ghebreyesus, "uluslararası kamu sağlığı açısından acil durum ilan etmek için erken" olduğunu söylemiştir. Ayrıca söz konusu toplantı sonrasında DSÖ tarafından "COVID-19" 'un küresel çapta salgına dönüşme ihtimali çok zayıf olarak değerlendirilmiştir.

İsviçre'nin Cenevre kentinde salgın nedeniyle video konferans yoluyla düzenlenen DSÖ yıllık toplantısına katılan aralarında Amerika Birleşik Devletleri ve Çin'in de bulunduğu Birleşmiş Milletler üyesi 194 ülkenin oy birliğiyle, "DSÖ'nün pandemi yönetimi konusunda "bağımsız olarak denetlenmesi"" için sunulan önerge onaylanmıştır.

Uluslararası Örgütlerin Sorumluluğuna İlişkin Taslak Maddeler'in 3. maddesi; "Bir uluslararası örgütün uluslararası hukuka aykırı her eylemi o uluslararası örgütün sorumluluğunu gerektirir." şeklindedir. Yine aynı metnin **6.maddesinde**; "1. Uluslararası örgütün bir organının veya temsilcisinin, bu organ veya temsilcinin görevini icra ettiği esnadaki eylemi, örgüt içindeki konumu ne olursa olsun, uluslararası hukuka göre örgütün eylemi sayılır." olarak hüküm altına alınmıştır. Yukarıdaki hükümler ile uluslararası örgütlerin sorumluluklarının hukuki zeminleri düzenlenmiştir.

Taslağın 6. Maddesi kapsamında; salgın sonrası DSÖ Başkanı Ghebreyesus'un "**salgın nedeniyle Çin'e uluslararası seyahat yasağı uygulamanın gereksiz olduğu**" açıklamasına karşı örgütün sorumluluğuna gidebilecektir. Zira Ghebreyesus'un açıklamalarına itimat eden ülkeler önlemlerini almakta gecikmiştir ve tedbir uygulamalarını daha önce uygulamaya koyan diğer ülkelere nazaran daha fazla zarara uğramışlardır. Bu sebeple DSÖ'nün salgın nedeniyle ortaya çıkan zararlardan kusuru oranında sorumlu olacağına da hukuki zemini bulunmaktadır.

IV.Uluslararası Hukukun Pandemi ile Mücadelesi ve Uygulanabilirliği

Yukarıda açıklanan tüm sorumluluk hususları ışığında; Uluslararası Adalet Divanı ("**The International Court of Justice**") tarafından Çin hükümetinin tazminat ödemesi konusunda karar verilebilecek lakin Çin'in söz konusu tazminatı ödememesi durumunda Divan kararlarının Çin hakkında yerine getirilmesi Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi ("**United Nations Security Council**") tarafından sağlanacaktır.

Çin'in, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin **daimi üyesi** olmasıyla hak kazandığı "**Veto Hakkı**" göz önüne alındığında Divan tarafından alınan tazminat kararının uygulanması Güvenlik Konseyine geldiğinde; Çin veto hakkını kullanarak kendisine yaptırım uygulanmasını engelleyecektir. Nitekim ABD, 1986 tarihli Nikaragua kararının kendisine karşı uygulanmasına "veto yetkisini" kullanarak kendisine karşı sonuçların uygulanmasına engel olmuştur.

Dünya Sağlık Örgütü, Birleşmiş Milletler bünyesinde kurulu bir örgüt olması nedeniyle eylemlerinin oluşturduğu sonuçlar kapsamında Uluslararası Adalet Divanı tarafından sorumlu tutulabilecektir. Ancak Uluslararası Adalet Divanı'na sadece devletlerin taraf olabilmesi sebebiyle bireysel olarak "Uluslararası Adalet Divanı" nezdinde DSÖ'ye husumet yöneltilemeyecektir.

Sonuç olarak; küresel bir kriz yaratan, dünyayı hem ekonomik hem de sosyal açıdan buhrana sürükleyen işbu salgının doğmasında ve yayılmasında başrol oynayan Çin ve DSÖ yaptırımsız kalacaktır.

Stj.Av.Alperen Ceyhun Mecit
ELSA Türkiye Saymanı
ELSA Ankara Yönetim Kurulu Başkanı

STEP İLE YURT DIŞI HAYALLERİNİN KAPILARINI ARALAMAK

ELSA'nın en eski projesi olan STEP, ELSA üyelerine Avrupa ve dünyanın çeşitli yerlerindeki hukuk büroları, şirketler, bankalar, üniversiteler, mahkemeler, kamu ve özel kurumlar gibi çeşitli kuruluşlarda ilk elden yasal iş deneyimi kazanmaları amacıyla fırsatlar sunmaktadır. Üstelik STEP'e sadece öğrenciler değil, 35 yaşına kadar ELSA üyesi olan herkes katılabilmektedir. Bu programı tanıtmak için verdiğim bilgilendirme toplantılarında genel olarak katılımcılara "Kimler yurt dışında staj yapmak istiyor" sorusunu sorarak başladım ve neredeyse herkes elini havaya kaldırır. Daha sonra "Aranızda staj yapma amacı ile yurt dışındaki kuruluşlara başvuru yapan oldu mu?" sorusunu sorduğumda bu sayı üç veya dörde düşer. "Neden başvuru yapmadınız şansınızı denemediniz" sorusuna ise genel olarak "Yurt dışında başka bir hukuk sistemini kullanan ülkeler neden yabancı stajyer alsın ki?" gibi yanıtlarla karşılaşırım. Bu anlatılan aslında genel düşüncenin hukukçunun yurt dışında çalışmasının pek de mümkün olmadığı olduğunu gözler önüne seriyor. Özellikle STEP gibi bir programın varlığı ile bunun çok da doğru olmadığını hatta globalleşen dünyamızda bu şekilde düşünmenin geride kalmış olabileceğini söyleyebilirim. Çevremden örnek vermem gerekirse şu anda Adana'da yabancı stajyer kabul eden yedi, Mersin'de ise dört adet kuruluşumuz bulunmaktadır.

Düşünsenize, önünüzde bir web sitesi var ve bu web sitesinde yılda iki kere yabancı hukuk stajyerleri almak isteyen kuruluşlar, kabul şartları ve sağlayabilecekleri imkanlar ile birlikte veriliyor. Başvuru yapmanızdan seçilmeniz halinde stajınızı tamamlayana kadar her adımınızda yanınızda olabilecek bir dernek var yanınızda. İşte, STEP tam olarak bu. Bu programdan haberdar olduğumda gerçekten çok heyecanlanmışım. Başvurmak istememin yanında daha fazla insanın bu programdan haberdar olması kendileri için bir şans yaratabilmeleri demektir. Sağlam bir özgeçmiş ve motivasyon mektubu ile kabul almak gerçekten de mümkün.

Şu anda STEP, Adana'da gerek yabancı stajyerlerin kabulü gerekse ELSA Adana üyesi olan kişilerin diğer ülkelere başvuru yapması şeklinde devam etmektedir. Bu stajı gidip deneyimleyen insanlar bunun kendilerine çok şey kattıklarını belirtiyorlar. Aslında yapamayacaklarını düşündükleri görevleri yapabildiklerini kendilerine kanıtlamaları güvenlerini arttırıyor, aynı zamanda başka bir ülkenin insanlarını, kültürünü ve hukuk sistemini tanımanın kendilerine farklı bakış açıları kazandırdıklarını da belirtiyorlar. En basitinden bilmediğiniz bir ülkede bir süre yaşamının verdiği tecrübe size çok şey kazandıracakken özgeçmişinize yabancı bir ülkede staj yaptığınızı yazmanız ve bu kurumdan bir referans mektubu almanız paha biçilemez. Kim bilir, belki de bu stajın sonunda hiç beklemediğiniz bir fırsatla bile karşılaşabilirsiniz. Ancak, her ne olursa olsun başvurup da seçilememek sizin cesaretinizi kırmamalı ve tekrar denemekten alıkoymamalı.

Bu tecrübeyi başka bir ülkede yaşayamasanız da yabancı bir stajyer geldiği zaman onlarla tanışabilirsiniz. Bir meslektaşınızı tanımış olur belki de bir arkadaş edinmiş olursunuz. Örneğin, Adana'ya gelmiş olan stajyerlerden biri ile çok yakın bir arkadaşlık kurdum ve ikimiz de biliyoruz ki birbirimizin ülkesini ziyaret etmek istersek orada kalacak bir yerimiz var. Mesleki açıdan bakmak isterseniz, bundan birkaç ay önce elime Norveç'te görülmesi gereken bir dava geçti. Bu arkadaşım Norveçli olduğundan hemen kendisinden yardım istedim ve bana her adımda yardımcı oldu.

STEP ile ilgili bahsedilebilecek çok daha fazla konu olsa da bir yazıya sığdırılmayacağı için aklınıza takılan her türlü soruyu verilen mail adresime gönderebilirsiniz. Eğer yurt dışında staj yapmaya kararlıysanız ve başvurularınızı doğru yerlere doğru şekilde yaparsanız, bu asla olmayacak bir hayal değil. Unutmayın,

"Every journey begins with one 'STEP'."

Stj.Av.Efsun Eryürek
ELSA Adana
Stajyer Öğrenci Değişim
Programından Sorumlu
Başkan Yardımcısı

COVID-19'UN GÖLGESİNDE NAVTEX

Bilindiği üzere dünya üzerinde sayısı azımsanamayacak kadar devlet meydana gelmiş ve bundan mütevellit ülkeler aralarındaki uyuşmazlıkların çözümü için devletler ve topluluklar ortak bir şekilde hareket ederek uluslararası hukuku meydana getirmişlerdir. Hukuk dallarından biri olan uluslararası hukuk; devletler ve uluslararası örgütler arasındaki ilişkileri düzenlemekte ve bunun yanında uluslararası antlaşmaların nasıl düzenleneceği konusunda da şartlar koymaktadır. Uluslararası hukuk, uluslararası ilişkilerin bir disiplini olmasının yanı sıra bir kamu dalını da oluşturmaktadır. Ancak gelin görün ki yaptırımı olmayan bu hukuk dalının işlenebilirliği, tamamen askeri ve ekonomik güce dayanmaktadır. Uluslararası hukukun bir kaynağını da iki ya da daha fazla devlet arasında imzalanan ve bağlayıcılığı olan uluslararası sözleşmeler oluşturur. Uluslararası hukukta, Pacta Sunt Servanda yani sözleşmeye bağlılık ilkesinin geçerliliği de devletlerin imzaladığı sözleşmelerin bağlayıcı olmasına zemin yaratmaktadır.

Uluslararası hukukta uygulanan antlaşmalardan birine örnek olan Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi 16.11.1994 yılında yürürlüğe girmiştir, fakat Türkiye bu sözleşmeyi imzalama yoluna gitmemiştir. Devletlerin üzerinde egemen olduğu alanlar; kara parçaları, hava sahaları ve denizlerdir. Devletler; deniz içerisindeki minerallerin yanı sıra denizaltındaki madenlerden de yararlanma hakkına sahiptirler. Devletler karasuları, münhasır ekonomik bölge ve kıta sahanlığı üzerinde bu haklarını kullanabilmektedirler. İşte tam burada uluslararası hukuk, devletler arasında kaos meydana getirebilecek olaylar yaşanmaması amacıyla her devlete belirli bir alanla olmak üzere sınırlandırmıştır.

Karasuları: Bir kıyı devleti çevreleyen ve uluslararası hukuka uygun olarak açıklara doğru en fazla 12 mil kadar uzanacak olan deniz kuşağına verilen addır. Ancak kıyı devletine tanınan bu takdir hakkının; coğrafi ve hukuksal nedenlere bağlı olarak birtakım kısıtlamalara uğraması olasılığı da her zaman vardır. B.M.D.H.S. madde 15'e göre karasularının sınırlandırılması konusunda kabul edilen olağan kurallara uygun olarak, özel koşullar dışında bir kıyı devletin kıyılar arasındaki eşit uzaklık çizgisinden öteye geçme hakkı yoktur. Türkiye ve Yunanistan arasında deniz sınırı antlaşma ile belirlenmemesiyle birlikte Türkiye Ege'de karasuların uzaklığını 6 mil olarak kabul etmektedir. Yunanistan'ın iddia ettiği gibi yani karasuların 12 mile çıkması durumunda Yunanistan Ege'nin %70'ine kadar hakimiyet kurabileceğinden Türkiye'nin hakları tek taraflı olarak zedelenme tehlikesi ile karşılaşılacaktır.

Kıta Sahanlığı: Bir kıyı devletin karasuları dışında kalan deniz yatağı ve toprak altında birtakım ekonomik haklarını kullandığı alandır.

Münhasır Ekonomik Bölge (MEB): Kıta sahanlığının kıyı devlete tanıdığı petrol ve doğalgaz arama ve çıkarmaya ilişkin egemen hakların yanı sıra, balıkçılık gibi su kütesindeki canlı kaynaklara ilişkin hakları da kapsar. MEB alanları, ülkelerin ilan ettiği bölgelerdir. MEB ilanında çakışan talepler, ilgili ülkelerin uzlaşması ile çözüme kavuşur. Hakça yapılan paylaşımlar dikkate alınmak koşuluyla Münhasır ekonomik bölge sahası 200 mile kadar uzanabilir.

Kısaca verilen bilgilerden sonra gelelim asıl meselemiz olan Covid-19'un gölgesinde Türkiye'nin ilan ettiği Nawtex'e.

Nawtex denizcilere yapılan bir tür uluslararası duyurudur. Nawtex'in ilanıyla seyir halindeki gemiler bilgilendiriliyor ve aynı zamanda tehlike ya da risklere karşı uyarılabiliyor. Kazalar, meteorolojik tahminler, arama kurtarma faaliyetleri gibi durumlar hakkında mesajlar veriliyor. Verilen bilgiler ışığında Türkiye'nin adası olan Kaş ve Yunan adası olan Meis arasında 2 km'lik bir alan mevcuttur. Yunanistan Meis adasının karasularının varlığını öne sürerek yüz ölçümü 10 bin km kare olan alanın etrafında 40 km kare alanda egemenliğinin varlığını iddia etmekte ve Türkiye'nin o bölgeye girmesini bir ihlal olarak görmektedir. Ancak bilinmelidir ki Meis adasının Yunanistan'ın kara parçasına olan uzaklığı 570 kilometredir. Ana kara parçasına bu kadar uzak olup o bölgede kendi hakimiyetini kurmak isteyen Yunanistan'ın bu davranışı B.M.D.H.S. madde 300'deki iyi niyet ve hakkın kötüye kullanılmaması ilkesine aykırıdır. Dolayısıyla anılan sözleşmenin 3. maddesindeki kıyı devletlerin 12 mile kadar karasuları genişliğini saptama haklarının bulunduğu bildirilmesi, böyle bir hakkın kullanımının tümüyle ilgili kıyı devletin egemenlik hakları içinde bulunduğu anlamına gelmemektedir. Zira, Uluslararası Adalet Divanı'nın Balıkçılık (İngiltere-Norveç) Davası'na ilişkin 18.12.1951 tarihli kararında bildirdiği ve Balıkçılık (İngiltere-İzlanda) Davası'na ilişkin 25.07.1974 tarihli kararında tekrarladığı gibi "deniz alanlarının sınırlandırılmasının her zaman bir uluslararası yönü vardır. Bu yalnızca kıyıdaş devletin iç hukukunda açıkladığı biçimiyle onun iradesine bağlı olamaz. Her ne kadar tek kıyı devletin bunu gerçekleştirme vasfına sahip olması nedeniyle sınırlandırma işlemi zorunlu olarak tek taraflı bir işlem ise de, buna karşılık bu sınırlandırmanın üçüncü devletler bakımından geçerliliği uluslararası hukuku ilgilendirmektedir."

Bu denli açık kararlar alınmasına rağmen Yunanistan'ın Doğu Akdeniz'deki asılsız iddialarının uluslararası hukukta herhangi bir geçerliliği yoktur. Türkiye'nin burada ilan ettiği Nawtex tamamen uluslararası hukuka uygun olmakla birlikte, uluslararası hukukun sadece askeri ve ekonomik güce olmadığına açıkça bir göstergesi olmuştur...

Stj. Av. Mehmet Şimşek

ELSA NEDİR?

Herkese merhaba,

LAÜ Hukuk Kulübü'nden arkadaşlarım bu yazıyı yazmam için bana ulaştıklarında hem çok heyecanlandım hem de çok onore oldum.Konularının Uluslararası Hukuk olduklarını ve ELSA'da yaşadığım tecrübelerimi paylaşıp paylaşamayacağımı sordular. Açıkçası,kendimi çok güzel ifade edebileceğim bir konu bu.Ben,Brüksel merkezli 44 ülkede temsilciliği bulunan ELSA Avrupa Genç Hukukçular Derneği'nin Türkiye ayağında bu sezon Genel Sekreter olarak görev yapıyorum.Bu dernek sayesinde edindiğim tecrübelerimi yol göstermesi için elimden geldiğince size aktarmaya çalışacağım. Benim açımdan birazcık duygusal bir yazı da olacağından bu yazıdan çok formel olmasını beklemeyin. Açıkçası yıllardır her kademesinde yer aldığım, pek çok anı ve belki daha da önemlisi 44 farklı ülkeden arkadaş edindiğim, hayatım için çok şey öğrendiğim benim için çok özel olan bir yeri formel bir yazı ile anlatabilmem pek mümkün değil,bu konuda da affınıza sığınıyorum.Umarım sizlerde bu yazıyı okumaktan keyif alırsınız, sizlere bir şeyler katabilirim.

Kısaca ELSA nedir,sorusuna cevap vermem ve ELSA'yı tanımlamam gerekirse,ELSA dünyanın en büyük bağımsız,kar amacı gütmeyen,siyasi olmayan ve hukuk öğrencileri ve genç avukatlar tarafından yürütülmekte olan bir dernektir.Derneğin,44 ülkede 70.000'den fazla öğrenci ve mezun üyesi bulunmaktadır.ELSA en tepede ELSA Uluslararası,altında ulusal gruplar ki ELSA Türkiye'de bunlardan biri ve ulusal grupların altında da lokal gruplar olmak üzere örgütleniyoruz.Bizim ELSA Türkiye olarak ELSA Adana, ELSA Ankara, ELSA İstanbul ve ELSA İzmir olmak üzere 4 lokal grubumuz var.Aslında bu tanımla hemen hemen her yerde,her sosyal medya hesabımızda,her etkinliğimizin başında,ELSA diye Google'da arama yaptığımızda bile karşılaşılabiliyorsunuz.Peki ELSA'yı diğer derneklerden farklı kılan ne?İşte tam bu nokta benim bu yazıda değinmek istediğim nokta. Kesinlikle uluslararası bağlantıları ve ELSA üyesi olmakla katılım sağlayacağınız pek çok etkinlik.ELSA'ya üye olmakla ELSA Delegasyonlarına katılabileceğinizi biliyor musunuz veya bu 44 ülkenin birinde stajyer olarak çalışabileceğinizi?Aslında derneğin iç işleyişini tartıştığımızı sanarken her ülkenin hukuku hakkında az buçuk bilgi sahibi olabileceğinizi?Bu imkanları çoğaltmak o kadar mümkün ki... Her şeyin sonunda ise CV'nize katkı sağladığınızı sanarken aslında farkında olmadığınızı ama size kalan en önemli miras ne biliyor musunuz?Mükemmel bir Network.

Ben bu dernekte 2017'nin sonundan beri aktif olarak çalışıyorum.Yıllar içinde pek çok etkinliğe katılma fırsatı buldum ve inanır mısınız hala aklım yapamadıklarım da... İlginizi çeker mi bilmiyorum ama bu dernekte aktif rol almak istiyor ama kafanızda soru işaretleri varsa ya da sadece adına bir kulak dolgunluğunuz varsa veyahut üye olmak aklınızın bir köşesindeyse,sizi kafanızda bir şeyler oluşması için benim ELSA maceramın özellikle uluslararası kısmını seyre davet ediyorum.

2018 yılında ELSA Türkiye olarak Belçika'nın başkenti daha doğrusu Avrupa Birliği'nin başkenti Brüksel'e Kurumsal Ziyaret gerçekleştirdik.Avrupa Komisyonu'nda özel olarak ağırlanıp gezdirilmeyi kim istemez veya INTA ve WIPO'da bir seminere katılmak,üstüne bunları bir grup sizin yaş grubunuzdaki insan ile gerçekleştiriyorsunuz.Hayatımda en tatmin olduğum gezilerden biriydi.Gittiğimizde Büyükelçiliğimizi de ziyaret etmiştik mesela.Sayın Büyükelçimiz bizi o kadar sıcak karşılamış ve samimi yaklaşmıştı ki... Çoğu gittiğimiz yerdeki kurumlarda çalışanlar bizimle kontak numaralarını bile paylaştılar,çok büyük bir şans olarak düşünüyorum.Bu gezi tecrübemden hareketle en büyük pişmanlıklarımın biri ELSA Delegasyonlarına katılmamak sanırım.ELSA Delegasyonları,üyelerine diplomatlar ve saygın hukukçularla tanışma,uluslararası antlaşmalar ve politikalar üzerindeki tartışmaları canlı izleme ve dünyaca ünlü kurumlarda delege olma şansını sunmaktadır.Birleşmiş Milletlerdeki kurumlar,WIPO, INTA, Council of Europe ve daha nicelerinin delegeesi olmak bile insanı heyecanlandırıyor.

İlk uluslararası toplantım 2018 Kasım ayındaki ICM Opatija.Hayatımda geçirdiğim en güzel bir hafta desem yeridir.ICM,aslında bir iç işleyiş toplantısı.Uluslararası Konsey Toplantısı olarak adlandırdığımız bu toplantıya 44 ülkedeki ELSA'da aktif olarak görev yapanlar katılıyor.Her görev alanına özgü çeşitli çalıştaylar düzenleniyor.Ben Genel Sekreterlik çalıştayına o zamanki ELSA Türkiye Genel Sekreteri ile katıldım,hem çok yeniyim hem de biraz çekiniyorum yalan yok.Ama o kadar çok şey öğrendim ki o hafta, insanlarla çok hızlı kaynaştım,orada edindiğim arkadaşlarımla sonra çeşitli ELSA etkinliklerinde tekrar karşılaştım, bazıları ile hala çalışmaya devam ediyorum.Ama öğrendiğim en önemli şey aslında Genel Sekreterliğin doğası gereği tartışılan farklı ülkelerdeki mevzuatlardı.Bir an da farklı farklı ülkelerin dernekler hukukuna,medeni hukukuna hiç sıklımadan vakıf oldum. Sonra ne mi yaptım?3 ICM'e daha katıldım,edindiğim bilgiler bir süre sonra kulak dolgunluğu olmaktan çıktı, ezbere bildiğim bilgiler oldu.Üstüne okulumu bitirdim mezun oldu.Uluslararası Aile Hukuku alanında uzman bir hukuk bürosunda yasal stajyer olarak çalışmaya başladım.Farklı ülke mevzuatlarında bir şey araştırmam gerektiğinde o arkadaşlarım bana yardımcı oldu.Demin de dediğim gibi edindiğim Network en büyük mirasım olarak gölgem gibi peşimden geldi,benim para kazandığım işimde bana yardımcı oldu.Benim uluslararası etkinlik düzenlediğim oldu, orada edindiğim arkadaşlarım Türkiye'ye geldiler. Birlikte yine anılar biriktirdik,dostluğumuz pekişti.Türk kültürünü tanıdılar,birlikte ülkemizin çeşitli tarihi ve turistik yerlerini gezdik. ELSA'nın en güzel mottolarından biri olan "all different, all together" belki de benim için bu zamanlarda anlam kazandı. Bu Network'u sadece yurtdışı olarak düşünmeyin, yurt içinde de eski ELSA abi ve abalarımla dost oldum arkadaş oldum,yeri geldi bana çok büyük yardımları dokundu.Gene bana Network miras kaldı.Çok yakın arkadaşlar edindim,yeri geldi omuzlarında ağladım,en büyük sevinçlerimi onlarla paylaştım.Kısaca bu uluslararası büyüdü dünyanın içinde ben insan kazandım.

ELSA'da etkinliğin ucu bucağı sonu yok.Benim sizlere anlattığım sınırlı yerimde ki benim kariyer yolculuğumda bana olumlu fayda sağladığına inandığım bir kaç küçük anekdot. Ama Avrupa'nın her yerinde 70.000 den fazla kişi "İnsanlık onuruna ve kültürel farklılıklara saygı duyan adil bir dünya" uğruna çalışıyor ve emek veriyor. Öğrencilik bu hayattaki en güzel mesleklerden biri ama o öğrenciliğin de her güzel şeyin sonu olduğu gibi bir sonu var.Hukuk dünyasında en büyük miras kesinlikle edindiğiniz Network.Ben bu dernekte gerçek hayat hakkında aklınıza gelemeyecek kadar çok şey öğrendim ve öğrenmeye de devam ediyorum.Bu fırsatı değerlendirin, üye olmak için geç değil,sizde o 70.000 üyenin arasına katılın.Hem kim bilir,belki bir gün birlikte de Avrupa'nın herhangi bir ülkesinde anılar biriktiriyor oluruz.

Stj.Av.Ecem Eren
ELSA Türkiye
Genel Sekreteri

VATANDAŞLIĞIN KAZANILMASI SİSTEMLERİ

1.Vatandaşlığın Kazanılması Sistemleri

Dünya üzerinde vatandaşlığın kazanılması sistemlerini incelediğimizde, karşımıza büyük çoğunlukla kabul gören iki farklı sistem çıkmaktadır. Bunlar, aslı vatandaşlık ve müktesep vatandaşlık olmak üzere iki türdür. Aslı vatandaşlık doğumla kazanılırken, müktesep vatandaşlık doğumdan başka bir nedenle sonradan kazanılmış vatandaşlık halleridir.

1.a. Aslı Vatandaşlık

Doğumla kazanılan vatandaşlığa aslı vatandaşlık denir. Bu vatandaşlık kazanılması sisteminde, kişi vatandaşlığı doğum anında, doğumundan dolayı kazanır. Bu durumda, kişinin vatandaşlığı kazanması için herhangi bir makam kararına ihtiyaç duyulmamaktadır. Kişi zaten doğumundan itibaren vatandaş sayılmaktadır. Bunun yanı sıra aslı vatandaşlığın kazanılmasını sağlayan sebepler sadece 'doğum anı' ile de sınırlı değildir. Kişinin aslı vatandaşlığı kazanması doğum anından sonra da mümkün olmakla birlikte bu durumda dahi aslı vatandaşlık doğum anına yani geriye doğru kazanılmış sayılır. Örneğin; yabancı anneden evlilik dışında doğan çocuk, nesebin düzeltilmesi yoluyla babasının nüfusuna bağlanabilir. İşte bu halde dahi durum geriye dönük olarak değerlendirilir ve çocuk doğumundan itibaren babasının vatandaşlığında sayılır. Şu halde aslı vatandaşlığın kazanılması, onu doğuran sebep ne olursa olsun doğum anından itibaren hüküm ifade eder. Aslı vatandaşlığın kazanılmasında ise kan (soybağı/nesep) esas ve doğum yeri (toprak) esas olmak üzere iki farklı sistem kabul edilmektedir.

Kan esasına (jus sanguinis) göre; çocuk nerede doğmuş olursa olsun ana veya babadan ya da yalnızca birinden vatandaşlık alır. Dolayısıyla burada çocuğun ana ve babası ile soybağının kurulması önem arz etmekte iken çocuğun doğduğu ülkenin bir önemi bulunmamaktadır. Doğum yeri/toprak esasına (jus soli) göre ise; çocuğun anne ve babasının sahip olduğu vatandaşlık dikkate alınmamakta, çocuk, toprağında doğduğu ülkenin vatandaşlığını iktisap etmektedir. Dolayısıyla burada çocuğun ana ve babası ile arasında bir soybağı kurulmasının önemi bulunmamakta, çocuğun doğum yeri vatandaşlığı iktisap etmesinde önemli hale gelmektedir. Günümüz dünyasında yürürlükte olan vatandaşlığın kazanılması sistemlerini incelediğimizde vatandaşlığın kazanılması; çoğunlukla kan esasına dayanmakta ayrıca tamamlayıcı olarak toprak veya doğum yeri esas da kullanılmaktadır. Bununla beraber yalnız kan veya nesil esasını kullanan devletler de mevcuttur. Sadece kan esasını kabul eden devletlere örnek olarak Almanya, Macaristan; mutlak surette doğum yeri esasını kabul eden devletlere Amerika Kitası devletleri örnek verilebilir. Doğumu esas kabul etmekle birlikte kan esasına da yer veren devletler Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere; kan esasını kabul etmekle birlikte doğum esasını da yan unsur olarak kabul eden devletlere örnek olarak ise Fransa, Belçika, İtalya ve Türkiye verilebilir. Söz konusu sınıflandırmayla ilgili olarak ülkemiz hukuku incelendiğinde, 5901 sayılı TVK md-6 uyarınca: "Doğumla kazanılan Türk vatandaşlığı, soybağı veya doğum yeri esasına göre kendiliğinden kazanılır..." hükmü yer almaktadır. Bu kapsamda, ülkemizde hem kan esasına göre hem de toprak esasına göre vatandaşlık kazanıldığı görülmektedir.

1.b. Müktesep (Sonradan Kazanılmış) Vatandaşlık

Sonradan kazanılmış (müktesep) vatandaşlık; kişinin doğumdan sonra başka bir nedenle kazandığı vatandaşlıktır. Bu vatandaşlık nevinde doğum ile elde edilen aslı vatandaşlık sonradan meydana gelen bir sebeple değişmekte ve bir yenisi kazanılmaktadır. Evlenme, evlât edinme, vatandaşlığa alınma (telsik), muhaceret veya arazi terk ve ilhakları ile ahali mübadelesi genellikle müktesep vatandaşlığı, yani sonradan elde edilen vatandaşlığı meydana getiren sebeplerdir. Sonradan kazanılmış vatandaşlıkta, vatandaşlığın kazanıldığı an, vatandaşlık değişikliğine yol açan işlemin tamamlandığı andır. Vatandaşlığın sonradan kazanılması, kişinin iradesi veya yetkili makam kararı veya hukuki işlemin kanuni sonucu ya da milletlerarası sözleşmeler ile mümkün olmaktadır. Dolayısıyla sonradan kazanılsa bile aslı vatandaşlığın sahip olduğu geriye etkili olma imtiyazına sahip değildir. Tam bu noktada önemle değinmek gereken başka bir husus bulunmaktadır. Söz gelimi bir kişinin sonradan kazandığı yani müktesep olarak elde ettiği vatandaşlık eğer "ilk vatandaşlığı" ise ne olacaktır? Öncelikle böyle bir hukuki problem örneğin doğum anından itibaren vatansız bir kişinin belki de çok uzun yıllar sonra herhangi bir ülkede vatandaş olmasıyla ortaya çıkabilecektir. İşte böyle bir durumda, "doğumdan itibaren" vatansız bir kişinin elde ettiği ilk vatandaşlık sonradan kazanılmış vatandaşlık olarak değil, aslı vatandaşlık olarak kabul edilmektedir.

Tüm bunların yanı sıra belirtmekte yarar var ki Türk vatandaşlığının sonradan, istisnâi olarak elde edilebileceği haller son yıllarda yapılan değişikliklerle eskiye nazaran yüksek oranda genişletilmiştir. Türk vatandaşlığının istisnai olarak kazanılması halleri ve kimlerin bu yolla vatandaşlık iktisap edebileceği 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun 12. maddesinde sayılmıştır. Söz konusu madde ile özellikle Türkiye'ye yatırım yapanların vatandaşlığa alınması hususu düzenlenmiştir. 2016 yılında yürürlüğe giren Uluslararası İşgücü Kanunu ile bahsi geçen maddede yapılan değişikliklerle istisnai hallerde vatandaşlığı iktisap edebilecek olan yabancıların kapsamı biraz daha genişletilmiştir.

Bu değişikliklerin ise özellikle politik ve ekonomik olmak üzere iki alanda yenilikler getirerek, siyasi iktidarın hareket kabiliyetini artırmak amacıyla yapılmış olduğu da her türlü izahtan varestedir. Politik açıdan, ülkemize göç eden ve “geçici koruma” statüsüne sahip olan Suriyelilerin vatandaşlığa alınması noktasında ekonomik açıdan ise son dönemlerde azalan yabancı yatırımcı sayısını artırılması hususunda kolaylık sağlanmıştır.

Yabancı yatırımcıların ekonomiye katkısı ve ülkemiz ihtiyaçlarının karşılanması göz önüne alındığında her ne kadar büyük önem arzetsede de yapılan bu değişikliklerin düzenlenme ve uygulanma şekilleri fazlasıyla sübjektif olarak devam etmektedir. Bizce, Türk vatandaşlığının istisnai olarak kazanılması halleri çok daha objektif değerlendirmelerle mümkün olmalıdır. Ülkenin bir ihtiyacı karşılanmaya çalışılırken başka noktalardan zafiyet yaratmak veya yeni ihtiyaçlar doğurmak hem hukuken hem de diğer açılardan pek mantıklı değildir.

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı tabiri caizse siyasi iktidarların menfaatleri doğrutusunda değil, devlet ve organlarının uzun yıllar sonrasında belirlediği standartlar ile iktisap edilmelidir.

Saygılarımla

Stj. Av. Mehmet Onur Altunay
ELSA Adana Kurucu Başkanı

STEP İLE YURT DIŞI STAJI

Merhaba,

Bu dergiye birkaç satır yazabiliyor olmak ve geleceğinizi planlarken sizlere ufacak da olsa ışık tutabilmek benim için çok değerli, bu yüzden yasal stajını tamamlamak üzere olan bir avukat,fakat ayrıca aynı yollardan daha henüz geçmiş bir arkadaşınız olarak yazacağım bu satırları.Muhtemelen üniversite yıllarının son senelerinde başlıyor herkes geleceğini düşünmeye,fazla idealist olanlar da var elbet,ancak genelde ilk senelerimiz hukuk fakültesinin sınav stresleriyle, yani daha ders odaklı geçmekte. Öncelikle,bir şeyler planlamak için hiçbir zaman erken veya geç değil.Her an herhangi bir konu üzerinde yeni planlar yapabilirsiniz.Zamana göre değişecek olan tek şey planların esası, içeriği.Ben de üçüncü sınıfta başladım düşünmeye;ben ne istiyorum?Cevabını bulmak için ise birkaç deneyim sahibi olmanız gerektiğini anlıyorsunuz.Bu noktada her hangi bir yerden başlatabilirsiniz, nereden deneyim edinmeye başladığınızın bir önemi yok.Yani sadece başlayın,devamı zaten silsile yoluyla geliyor. Ben ELSA ile başlamıştım mesela, uluslararası bir platformun içerisinde aktif rol almak farklı perspektifler edinmem için harika bir aracı oldu bana.Eğitim sürecimizde birçok kere demorilize oluyor veya başkaları tarafından demorilize ediliyoruz. Asıl önemli olan motivasyonunuz düştüğünde toparlayabilmek.Açıkçası ben bu işte çok çok kötüydüm,ancak dedim ya, başladığımızda adım adım her şeyi öğreniyorsunuz,bunu da öğrendim.Bu notada Kiev'de yaptığım bir staja değinmek çok yerinde olacaktır.

Mezun olur olmaz yurt dışında kısa süreli bir yaz okuluna katılıp ardından staj için Ukrayna'ya gitmiştim. Bu başvurumu ELSA'nın STEP portalı üzerinden yapmıştım.STEP Programı'nın seçenek olarak sunduğu tüm ülkelere bakıp,önce bir ülke tercihi yapmam gerekiyordu.Staj sürelerinin başlayacağı tarihte vize sürelerimin doluyor olması sebebiyle daha rahat nereye gidebilirim diye düşünmüş ve Ukrayna'da karar kılmıştım. İkinci olarak ise,fakültede hangi seçmeli dersleri aldıysam ve hangi derslere ilginin olduğunu düşünüyorsam o alanlarda çalışan ofisleri bulmaya çalıştım.Çünkü önce sevdiğiniz alanlardan başlamak daima sizi yeni işinize motive edecektir.Bu noktaları düşünerek tüm ofislerin internet sayfalarını inceledim ve bir firmada karar kıldım.Cv ve ilgi duyduğum alanları belirten motivasyon mektubumu yazarak başvurumu tamamladım. Ancak bundan sonraki süreç daha zorluymuş benim için.Başvurduğum ofis başvuru yapanlar arasından ilk elemeyi yapmış, ikinci eleme için ise bir method benimsemişti. Bu kapsamda bana üç adet hukuki olay sunup, bunlardan biri hakkında müvekkilimin izleyeceği yolu anlatmam gerektiğini söylediler.Verdikleri süre ise vizelerim ile aynı tarihteydi ve hepsi dönem dersi olan tam 11 vize vardı... İleride pişman olmamak adına, Legal Drafting dersi kapsamında edindiğim bilgilerle bir cevap hazırladım, fakat bu süreçte hem sınavlara çalışıp hem de üç konu hakkında araştırma yapmak hiç kolay olmadı.Nitekim gönderilen olaylar, fikri mülkiyet,bilişim hukuku ve kişisel verilerin korunması olmak üzere ayrıışmıştı ve teorik bilginiz olmadan gerçekten anlayabileceğiniz şeyler değildi. Bir şekilde zaman ayırmaya çalışarak cevabımı hazırlayıp gönderdim.Yasal staj başvurularımı yaptığım stresli bir dönemde her şey çok moral bozucuyken ofisin kabul edildiğim hakkında gönderdiği maili beni çok şaşırtmıştı.Yani baktığımızda sizden konulara çok çok hakim olmanızı ve deneyimli olmanızı beklemiyorlar.O yüzden yapılması gereken şey elinizden geldiği kadar imkanlarınızı kullanıp çabalamak ve motivasyonunuzu göstermek. Son olarak yapılan Skype görüşmesi ile kısa bir tanışma gerçekleştirildik ve böylece başvuru sırasındaki üç aşamayı tamamlamış olduk. Burada hemen belirtiyim, tüm firmalar muhakkak üç aşama yapılmasını istemiyor,bazıları sadece gönderdiğiniz Cv ve motivasyon mektubu sonucunda da karar verebiliyor. Örneğin kabul aldığım bir başka staj böyle olmuştu. Yani aşamalar tamamen başvurulmuş ofisin takdiri oluyor,o yüzden o kısım biraz şans.

Sınavlarım arasında fikir sahibi olmadığım konularda gösterdiğim bu “başarıdan” sonra artık kendime daha çok güveniyordum; gidecektim ve stajıma başlayacaktım. Fakat bundan sonrası da öyle kolay ilerlemedi benim için. İlk challenge (kiril alfabesi yüzünden) metroyu bulmak, ikincisi ise biletin alınması olmuştu. Gözlemlerime göre Ukrayna’da 10 kişiden 7/8’i İngilizce bilmiyor, öğrencilerde de bu oran 5 ya da 6 olsa gerektir. Ben 30 günlük bir bilet/kart çıkarmak isteyip, derdimi bir türlü görevliye anlatamamıştım. Henüz internetim de bulunmadığından çeviri yapmak imkansızdı. İngilizce anladığımı iddia eden ve benim sorunumu çözebileceğine inanan birinin yardımıyla denedik iletişim kurmayı, ancak günün sonunda alınan biletler iki adet olup biri bana, diğeri ise valizime verilmişti... Üçüncü challenge hostel görevlisinin İngilizce bilmemesi ve hostelin eskiliği olmuştu. İlk düşündüğüm şey ben burada ne yapacağım, koca 1 ayı nasıl geçireceğim olmuştu. İlk iş günü başladım problemleri tek tek çözmeye (hayat burada başlıyor işte bir şeyler öğretmeye). İlk önce yeni bir telefon hattı alıp internet edinmeye karar vermiş ve araştırıp çok çok uygun bir fiyata bir kart bulmuştum. Daha sonra tüm metro yolcuğum boyunca sürekli duvarlardaki duyuru panolarına bakıp aylık bir ulaşım kartı bulmaya çalıştım, fakat alfabe hep Kiril. Sonra yeni bir şey daha keşfetmiş, Google’ın fotoğraf çekerek çeviri yapabileceğini öğrenmiştim (belki zaten biliyorsunuzdur ama gitmeden önce ben bihaberdim). Son challenge ise hostel’e çözüm bulmak olmuştu. Staj yaptığım ofiste bir arkadaşımızın gönüllülük derneğinde yer aldığını öğrendiğimden konaklama işleriyle de ilgileneceğini düşünüp kendisine kısa süreli konaklama aradığımı söylemiştim. Gerçekten de sahip olduğu network sayesinde iki gün içinde mutfaklı bir oda bulmuştuk. Artık karnım tok sırtım pekti ve gerçekten çok verimli bir staj geçiriyordum.

Bu deneyimleri inanın hiçbir şeye değışmezdim; zor görünüyor ancak hepsini yaptıkça aslında kendi potansiyelinizin farkına varıyorsunuz, tabii ki ülkenin iyi ofislerinden birinde staj yapmak, orada öğrendikleriniz ve yeni edindiğiniz arkadaşlar en en güzeli. Sonrasında yapamayacağım endişelendiğim tüm kariyer basamakları teker teker tamamlanır oldu, yine mücadelelerle oluyor ama sonuçta oluyor. O yüzden hangi deneyimle başladığınız önemli değil, bir başlıyorsunuz devamı geliyor. Bahsettiğim bu staj gibi, son üç yılda tamamladığım birçok staj, akademik çalışma ve kurslar oldu. Her biri sayesinde şurada olmaktan mutlu olduğum konumdayım. Bunun gibi edindiğiniz her tecrübe ya sizin ne istediğinizi ya da sizin ne istemediğinizi gösterecektir size de. O yüzden önce başlayın, her hangi birinden. Sonra bırakın hayat sizi istediğiniz şeylere götürsün.

Stj. Av. Gözde Diktaş

KAPTAN... PARDON BAŞKANIM

Gemi söz konusu olduğunda herkesin gözünün önünde bir şeyler canlanır; bazılarımız çocukken izlediği o meşhur viking çizgi filmi hatırlayarak çocuksu hayallerini, bazılarımız da gün batımı seyrettiği limana yaklaşmakta olan ticaret gemilerinin o ihtişamını hatırlar. Fiziki olarak halen birçoğumuzu büyüleyen su üstünde duran tahta parçaları aslında birçok alanda öneme sahip taşıtlardır; Örneğin, uluslararası ticaret. Uluslararası ticaret alanında ekonomik bir yolculuk sağlayan gemilerin aylarca denizlerde seyir halinde olması, gemi içerisinde bir düzenin olmasını ve bu düzeni sağlayacak bir ekibin olması zorunluluğunu doğurmuştur. İşte tam da bu alanda hırçın dalgalarla, arsız haydutlarla mücadeleler veren ve gemiyi adeta sırtlanan süper kahramanlar ortaya çıkıyor; Kaptanlar

Kaptan... pardon başkanım evet kaptanlar donatıldığı yetkileriyle adeta bir devlet başkanını hatta daha ötesini çağrıştırmaktadır. Devlet başkanından yahut bir cumhurbaşkanından farkı daha geniş yetkilere sahip olması ve her işi kendisinin yapması, tabii bu yetkiler gemi sınırlarıyla sınırlı olmak kaydıyla. Öncelikle bulunduğu gemide en yetkili ve en çok sorumluluğa sahip olan kişi kendisidir. Örneğin yürütme erki bizzat kendisidir, uluslararası alanda bayrak devleti kanunlarının yürütülmesinde ve uygulanmasından sorumludur. Yürütmeyle sınırlı olmayan yetkileri ve görevleri yargı erkini de kapsamaktadır. Gemi düzenini sağlamakla yükümlü olan kaptan, asayiş sağlamak için bir takım tedbirler alabilir, düzeni bozan bir kimseyi bir yere kapatabilir hatta gemiden uzaklaştırabilir, yetkisine sahiptir. Bu şekilde hem bir yargı mensubu, bir mahkeme gibi kararlar alıp aynı zamanda bir kolluk gücü gibi de o kararların icrasını sağlar. Mürettebatın, başı olan ve hiyerarşik olarak da üstü olan kaptan asayiş önlemlerini mürettebat için de alabilmektedir.

Bazen bir eczacı olur kaptan; gemide bulunması gereken ilaçları temin edip kasalarında saklar bazen de bir hukukçu olup denizde uygulanması gereken IMO'nun çıkardığı SOLAS, MARPOL gibi konvansiyonlara ve WHO ve ILO sözleşmelerine tam olarak uygunluğu ve mürettebatın uymasını sağlar, her şeyin mevzuata uygun olması için gerekli çalışmaları yapar. Bazen, gemideki bakım ve tutum işlemlerinin aksatılmadan yürütülmesini sağlar, zamanlar ve kayıtlarını tutturur; bazen de sevk ve idare için emirler verir ve uygulanması zorunludur ayrıca donatandan yani gemi sahibinden bile emir almaz. Ekonomiden sorumlu bakan da bizzat kendisidir yakıttan sorumludur ve gerekli tasarruflar yapar. Ayrıca limanlardaki geçerli uygulamaları takip ederek en uygun koşullarda liman operasyonlarını gerçekleştirir, yükü korur, yükleme ve boşaltmanın uygun bir şekilde ve en kısa zamanda bitirilmesini temin eder. Yetkileri bunlarla da sınırlı olmayan kaptan, gemisinin yönetimi ile görevli olduğu sürece her bakımdan donatıyı temsil eder. Kaptan, gemi adamı olabilir, gemi adamlarının görevlerinde değişiklik yapabilir, navlun sözleşmeleri imzalayabilir, konşimento verebilir ve donatan adına dava açabilir.

Oldukça geniş yetkilere sahip olan yetkileriyle orantılı sorumlulukları da bir o kadar ağır olan kaptanların saygıdeğer ve zorluklarla dolu bir meslekleri vardır. Ve son olarak, seyir halinde yaşadığı gelişmeleri ve gördüğü önemli durumları seyir defterine yazdırmakla yükümlü kaptanların çınarlı, kubbeli olan o mavi limana çıkabilmesi dileğiyle...

Saygılarımla...

Ceyhan Kıran
Lefke Avrupa Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

DÜNYADA HAYVAN OLMAK VE ÜLKELERİN HAYVAN HAKLARINA KARŞI YAKLAŞIMI

Dünyada hayvan hakları kavramı insan haklarının yerleşme sürecinden sonra gelişen bir kavram olmuştur. İnsan-hayvan ilişkisini dengeleme ve koruma gayretlerinin tarihsel gelişimi ışığında anlam kazandığının da kanıtıdır.

Hayvan hakları, hayvan ile ilgili tüm alanları ve kişileri ilgilendiren bir konudur. Fikrimce dünya ekosisteminin parçaları olarak insan ve diğer hayvan türlerinin birbirleriyle olan uyumu var olan ve gelişen dünya sisteminde gün geçtikçe daha da önem kazanmaktadır; gerek nesli tükenen-tükenmekte olan hayvanlar gerek barınaklarda-hayvanat bahçelerinde bakılmakta olan hayvanlar gerekse de sahipli-sahipsiz (sokak) hayvanlar açısından..

İşin hukuki boyutuna geldiğimizde ise hayvan haklarını korumak ve hayvanlara yönelik kötü davranışları engellemek amacıyla uzun yıllardır dünya çapında çalışmalar yürütülmektedir.

DÜNYADA HAYVAN HAKLARI

Fransa: 1850 yılında kamuya açık yerlerde evcil hayvanlara kötü muamelelerin yasaklanması hakkında kanun düzenlenmiş. Şimdilerde ise Fransa'da hayvanı sokağa bırakan biri 30 bin euroya kadar para veya 2 yıla kadar hapis cezasına çarptırılabilir, 2015 tarihli yasayla da daha önce eşya, mal statüsünde olan evcil hayvanları "hassas canlılar" olarak tanımlamıştır.

İngiltere: 1876 yılında hayvanların denek olarak kullanılması hakkında kanun çıkarılmıştır. Aynı zamanda hayvan hakları konusunda ağır cezalar öngörülmüştür; 20.000 pounda kadar para cezası ve 51 haftalık hapis cezası düzenlenmiştir ama bu yasa pratikte uygulanmasa da para cezaları caydırıcı meblağda tutulmuştur..

İtalya: Hayvanlara yapılan şiddet, kötü muamele karşısında 3 aydan 3 yıla kadar hapis cezası ile para cezası öngörmüştür.

İspanya:İspanya'da hayvana şiddete karşı federal bazda bir yasa yok, cezalar bölgelere göre değişmektedir. Boğa güreşlerini yasaklama başarısına imza atan Katalonya bölgesinde, Girona'da evcil hayvanı 6 saatte bir en az 20 dakika gezdirmek zorunlu hale getirilmiştir aksi takdirde 100-400 euro arası para cezası uygulanıyor. Hayvana şiddeti cezası ise İspanya genelinde 300 ila 90 bin euro arasında değişiyor. Yaptırımın en ağır olduğu Endülüs bölgesinde rakam 90 bin euroya kadar çıkabiliyor.

İsviçre: Hayvan hakları konusunda önde gelen ülkelerdendir. Hayvanların deneylerde kullanılmasına karşı çıkmakla birlikte deneylerin azaltılması için çalışmalar yapmaktadır. Kozmetik ürünlerinin hayvanlar üzerinde denenmesine de karşı çıkmış ve 2016'dan beri hayvanlar üzerinde deney yapılması serbest bırakılmıştır ancak kamu görevlileri tarafından denetlenmektedir.

Almanya: Hayvanlar üzerinde deney yapılması serbest bırakılmıştır ancak kamu görevlileri tarafından denetlenmektedir. Her ne kadar Almanya'da da korumaların sadece yasalarda kaldığını söyleyebilsekte kurtları koruma altına alan ilk devlettir. Bununla beraber Nazi Almanya'sında 1938'de hayvan korumacılığı dersi üniversitelerde okutulmaya başlanmıştır. Hayvanlara işkence ve tecavüz suçu için 3 yıla kadar hapis ve 25 bin euroya kadar para cezası öngörülmüştür.

Hayvan Hakları Evrensel Beyanname'si 15 Ekim 1978 tarihinde Paris'deki UNESCO Merkezinde törenle ilan edilmiş ve bu metin 1989 yılında Hayvan Hakları Birliği tarafından tekrar düzenlenerek 1990 yılında UNESCO Genel Direktörü'ne sunulmuş ve aynı yıl halka açıklanmıştır.

TÜRKİYE'DE HAYVAN HAKLARI

- Hayvan Hakları Evrensel Bildirgesi
- 5199 Hayvanları Koruma Kanunu(2004)
- Tasarı ve Yasa Değişikliğine İlişkin Maddeler ile hayvan hakları korunmaya alınmıştır.

Peki ya uygulamada ne kadar gerçekçi ve istikrarlıyız ?

Türkiye’de de Avrupa ülkelerine benzer çalışmalar yapılmıştır ancak sokak hayvanları dahil her türlü yabani hayvan ve deniz hayvanı TMK gereğince Eşya Hukuku kapsamında değerlendirilmekte yani eşyalar ile aynı hükümlere tabi olmaktadır. Dolayısıyla ülkemizde hayvana kötü muamelede bulunmak ve biz insanlar gibi en doğal hakkı olan yaşam hakkını elinden almak 5326 sayılı Kabahatler Kanununun kapsamında değerlendirmeye alınmaktadır.

Ne yazık ki 5199 Sayılı Hayvanları Koruma Kanunu, Kabahatler kanununu kapsamında değerlendirilmesinden kaynaklı olarak hayvana eziyet ederek canına kast eden kişi hapis cezası ile yargılanıp ıslah edilememektedir.

Bununla birlikte Mala Zarar Verme ve Cezası Türk Ceza Kanunu md. 151/1; “Başkasının taşınır veya taşınmaz malını kısmen veya tamamen yıkan, tahrip eden, yok eden, bozan, kullanılamaz hale getiren veya kirleten kişi, mağdurun şikayeti üzerine, dört aydan üç yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır” der ve TCK 151/2 de “Haklı bir neden olmaksızın, sahipli hayvanı öldüren, işe yaramayacak hale getiren veya değerinin azalmasına neden olan kişi hakkında yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır” ifadelerine yer verilerek hayvanların da eşya sıfatına sahip olduğunu kabul etmektedir. Anayasamız da ismen hayvan haklarını zikretmemiştir ancak yorum yoluyla 161.maddenin “... Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez ...” hükmünde ormanların hayvanları da kapsadığını kabul ederek devletin hayvanları koruma yükümlülüğünü olduğu kabul etmiştir.

Kısacası ülkemiz dünyada yapılan düzenlemelerden geri kalmamakla birlikte birçok düzenleme yapmış ve önlem almaya çalışmıştır. Fakat gerekli yaptırımın öngörülmemesi ve iş yapılan düzenlemelerin uygulanmasına geldiğinde yetersiz kalması hayvan haklarını ülkemizde gerektiği gibi korunmaması sonucunu doğurmuştur. Türkiye’de de hayvan hakları vardır, gerektiği gibi Anayasa’da düzenlenirse de, ekonomik yaptırımlar doğrultusunda korunmuş olsa da hayvan hakları vardır.

Dünyadaki hiçbir canlının diğer bir türden “üstünlüğü” yoktur. Buna insanlar da dahildir. Türlerin birbirlerinden farklı biyolojik özellik ve yetenekleri bile bir diğer tür ile uyum içerisindedir. Bu da diğer canlılarla aramızdaki ilişki ve dengeyi somut bir şekilde gözlemlememize sebebiyet verir. Kanunlardaki ve uygulamadaki eksiklikler bu gerçeklik doğrultusunda geliştirip değiştirilmelidir. Derdini anlatamayan, kendini koruyup ifade edemeyen hayvanların bir insan bebeğinden farkının olmadığı kanısında olmamın doğrultusunda insan ile hayvan arasında kurulması gereken ortaklığın; acının, eziyetin ve yaşam hakkının ne denli tehdit edilip ve/veya yaşam hakkının elinden alındığı olması yönünde ısrarcıyım.

Yaptırımların caydırıcı olmasıyla ve uygulamada daha çok hassasiyet gösterilmesi akabinde zaman içerisinde ülkemizde de gelişmiş ülkelerde görülen önemin gösterilmesini ümit ediyorum.

Şule Hazal Yılmaz
Doğu Akdeniz Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

UZAY HUKUKU

Uzay Hukuku nedir? Ne zaman ortaya çıktı?

Uzay hukuku, uzayın ve uzay faaliyetlerinin hukuki rejimini ele alan uluslararası kamu hukukunun alt dalıdır. Uzay hukukunun temel ilkeleri Birleşmiş Milletler himayesinde kabul olunmuş ilkeler ve antlaşmalarla şekillenmiştir. Uzay Çağı'nın başlaması 1950'li yıllara dayanır. O yıllarda iki büyük devletin uzay rekabeti içinde tabiri caizse strateji oyunlarına sahne olmuştur. Bu devletler ABD ve SSCB olmuştur, 1956 yılında önce ABD, iki gün sonra SSCB uzaya uydu göndermeyi planladıklarını duyurdular. 4 Ekim 1957 yılında ilk yapay uydu olan SPUTNIK-I uzaya SSCB tarafından gönderildi. Bunun üzerine diğer devletler uzay hukuku tartışmalarını fitillediler ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun uzayla ilgili olarak verdiği 18 Aralık 1958 tarihli ve 1348 (XIII) sayılı ilk kararında uzayın barışçıl amaçla kullanılmasının önemi vurgulandı. Bazı kararlar dışında 1967'den 1979'a kadar beş uluslararası antlaşma BM kontrolünde ele alındı.

Uzayda devlet egemenliği mümkün mü?

BM nezdinde kabul edilen 1963 İlkeler Bildirgesi'nin III. maddesi; uzay ve gök cisimlerinin kullanım, işgal yahut başka herhangi bir yolla ulusal egemenliğe konu olmayacağını hüküm altına almıştır. 1967 Uzay Antlaşması da II. maddesinde söz konusu hükmü aynen tekrar etmiştir.

Uzayın temel olarak hukuki statüsü nedir?

1967 Uzay Antlaşması I. maddesi Ay ve diğer gökcisimleri dahil uzayın, eşitlik temelinde bütün devletlerce, kullanılması ve araştırılması serbesttir. Bu hüküm uzayın hukuki statüsünün res communis olarak belirlendiğini gösterir. Eşitlik temeli, teknolojiyi yetsin yetmesin tüm devletlerin elde edilen verilerden ortakça yararlanması anlamına gelmektedir, ancak uygulamada bu bilgi ve menfaat paylaşımından kaçınılmaktadır.

Uzayda mülkiyet edinme mümkün mü?

Yazarların bir kısmı, 1967 Uzay Antlaşması'nın yalnızca uzayda devlet egemenliğini yasakladığını ve mülkiyet haklarına ilişkin herhangi bir öngörmediğini savunurken, bir kısmı da 1967 Uzay Antlaşması'nın devlet egemenliğini yasaklayan hükmün aynı zamanda mülkiyet haklarını da kapsadığını ileri sürmektedir. Gerçek kişiler için bir düzenleme olmamakla birlikte gerçek kişi edinimin, kişinin devleti tarafından sayılması durumunda bunun artık devlet egemenliğine girdiğini ve yasak olması gerektiğini ileri süren yazarlar vardır. Ancak işbu antlaşmanın VI. maddesinde gerçek kişilerin ve özel teşebbüslerin ilgili devlet müsaadesine ve devamlı gözetimi altında olması kaidesiyle izin verilmiştir. 1979 Ay Antlaşması'nın Ay'ı ve doğal kaynaklarını insanlığın ortak mirası sayan XI. maddesi, Ay'ın yüzeyi ve toprakaltının, hükümetler arası olan veya olmayan uluslararası teşkilatların, devletlerin veya gerçek kişilerin mülkiyetinde olamayacağını düzenlenmiştir. Antlaşmanın I. maddesi Ay'a ilişkin hükümlerin Dünya hariç Güneş Sistemi içindeki bütün diğer gök cisimleri için de geçerli olacağı hüküm altına alınmıştır. Bu antlaşmaya ABD, SSCB ve Çin gibi uzay teknolojisinin lider devletleri taraf olmamıştır.

Devletlerin hava sahası ve uzay arasındaki sınır belirli mi?

Bu konuda oldukça fazla görüş olmakla birlikte, hava sahasının nerede bittiği ve uzayın nerede başladığına dair ne devletler arasında ne de doktrinde, herhangi bir görüş birliği sağlanamamıştır. BM tarafından kurulan bazı kurullar bu problemin esaslı bir yer teşkil etmediğini belirtip bu sorunun üzerine yoğunlaşmaktan imtina etmişlerdir. Uygulamada bazı devletler iç hukuklarında kendi sınırlarını belirlemişlerdir.

Uzayda madencilik faaliyeti yürütmek mümkün mü?

1967 Uzay Antlaşması, uzay doğal kaynaklarının keşfi ve kullanımı faaliyetlerine ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer vermemiştir. 1979 Ay Antlaşması ise, Ay ve diğer gök cisimlerinin keşif ve kullanımının bütün insanlığa ait bir faaliyet alanı olacağını ve yine bütün insanlığın hayır ve menfaatine uygun şekilde yönetilmesini vurgulamıştır. Ancak unutulmamalıdır ki 1967 Uzay Antlaşması devletlerin ve özel teşebbüslerin faaliyet göstermesini düzenlemiş, ancak madencilik faaliyetini doğrudan düzenlememiştir. 1979 Ay Antlaşması'na yalnızca 16 devletin taraf olduğu yine hatırlatılmalıdır.

ABD'nin 2015 tarihli "Uzayın Keşfi ve Kullanılması Kanunu"nda, 402. Kısım altında önemli hükümler yer almıştır, bu hükümler ABD vatandaşlarının uzay kaynaklarını ticari olarak kullanılmasının kolaylaştırılması, ticari araştırmalar için ekonomik açıdan uygun endüstrilerin ABD'de gelişmesini engelleyecek olan hükümet engellerini kaldırılmasını içerir.

Uluslararası Uzay Hukuku Enstitüsü, ABD'nin bu kanununun değerlendirdiği görüş belgesinde; 1967 Uzay Antlaşması'nın devlet egemenliğini yasaklayan ilgili hükmü hatırlatılmış, söz konusu hükmün açıkça uzaydan kaynak elde etmeyi yasaklamadığını kanaat getirmişti ayrıca bu faaliyetlerin hepsinin bütün insanlığın hakkı olduğu vurgulanmıştır. İlgili belge 1979 Ay Antlaşması'nın yalnızca 16 devlet tarafından imzalanmasının uluslararası örf adet hukuku için yeterli olmadığını açıklamıştır.

Felaket Tellallığı: Bu bölümde yukarıdaki objektif bilgiler yerine, naçizane sübjektif bir çıkarımım olacaktır.

1967 yılındaki antlaşma devlet egemenliğini sınırlamıştır, ABD'nin bu antlaşmada olma nedeni uzay alanında olacak rekabette yalnız olmadığı ya da geç kaldığı içindir, zira ABD dönemin en güçlü devletleri olan SSCB ve Çin ile rekabet halindeydi. Kişisel görüşüme göre ABD bu rekabetten dolayı zarara uğramamak adına ya hep ya hiç mantığıyla devlet egemenliği sınırlandırıcı bir antlaşmaya imza attı. Aslında planı, henüz daha tartışmaya açılmamış özel şirketleri egemenliğiyle birlikte üstü kapalı bir şekilde egemenliğini sürdürmekti çünkü ABD rekabet ya da yarış ortamı yerine daha serbest ve tekel olacağı özel şirketleriyle orada olacaktı, tabiri caizse kaz gelecek yerden tavuk esirgemedi. 2015 tarihinde olan kanun, özel teşebbüslere verilen bu imtiyazın resmiyete dökülmesiydi. Bugün uzay araştırmaları yapan üç büyük şirketin(SpaceX, Blue Origin ve ULA) ABD destekli ve merkezli olması her şeyi özetler niteliktedir. Sanırım Elon Musk masum değil.

Feti Alper Alp
Lefke Avrupa Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

KRİPTO PARALAR VE BLOCKCHAIN

Av.Sima BAKTAŞ'a katkılarından dolayı sonsuz teşekkürlerle...

PARA PARA PARA

Ekonomik ve hukuki açıdan üzerinde farklı değerlendirmeler yapılabilen mal ve hizmetlerin değişimine en elverişli aracı olan para;sırasıyla başlangıcı deniz kabukları gibi araçlarla yapıldığı bilinen takas, sonrasında emtia para, daha sonrasında altın ve gümüş,oradan altın değerinde olduğu bilinen kağıtlara,bunların ardından altın değeri olmayan itibari para kullanımına diye ilerken web 3.0 çağına girmiş olduğumuz dönemlerde hayatın her alanına dokunup değiştiren teknolojiler ile birlikte para da bu değişimleri geleneksel yöntemli pek çok alışkanlığı değiştirmiş ve fiziki ortamda gerçekleşen pek çok işlemi sanal ortamlara taşımaya başaramıştır.İtibari para ile yapılan çoğu işlemin yerini;elektronik ortamda var olan ve diledikleri her an kolayca işlem gerçekleştirmeye yarayan dijital paralar;sonrasında dijital paraların aksine fiziki bir gerçekliği olmayan sanal paralar ve şuan halihazırda birçok ülkenin üzerinde çalışmalar yaptığı kripto paralar almaya başlamıştır.Gerek işlem maliyetini azaltma,gerekse de aradaki araçları kaldırarak güven ihtiyacını minimuma indirebilme imkanı sağlayan kripto paralar özellikle de küresel çaplı işlemler bakımından tercih edilen bir değişim aracı olmaktadır.Kripto paralar;elektronik para,sanal para ve bankacılık sisteminde var olan merkezi yapının aksine merkeziyetsiz bir yapıdadır.Bu merkeziyetsiz yapının kontrol denetimleri ise blockchain(blok-zincir) işlem veri tabanı ile gerçekleştirilmektedir.

BLOCKCHAIN DE NE

Devamlı gelişen teknoloji,birçok alanda ihtiyaçların günden güne farklılaşması gibi etmenler sayısı azımsanamayacak kadar çok veri üreten alanların ortaya çıkmasına buna paralel olarak da yeni veritabanlarına ihtiyaç duyulmasına zemin yaratmıştır. Hâlihazırdaki sistemlerde sürekli güvenlik açıklarının ortaya çıkması;veri depolayan ve veri yönetenlerin,üçüncü kişilerin erişime açık verilerinin korunabilmesi amacıyla hangi sistemleri kullanmaları gerektiği öncelikle düşünmeleri gereken konuların başında gelmektedir.Son dönemlerde sıkça adını duyuran blockchain(blok-zincir) sistemi var olan güvenlik sistemleriyle karşılaştırılınca veri yönetimi alanında, daha güvenli bir veritabanı sistemi sunarak finans sektörü ağırlıklı olmak üzere ciddi bir kullanıcı kitlesine ulaşmıştır.

Blockchain'in ortaya çıkışı 2008 yılında Satoshi Nakamoto isimli şahsın yayımladığı makale ile ortaya çıktığı bilinmektedir ancak bu teknolojinin adı her ne kadar bitcoin ile birlikte sıkça duyulmaya başlasa da ortaya çıkışı bitcoinden çok daha eskilere dayanmaktadır.1980 yılında Ralph Merkle'in de yayımlanmış olduğu bir makalede kripto para ve şifreli ağlar gibi çözümleri oldukça zor olan sistemlerden bahsettiği bilinmektedir.Satoshi Nakamoto'ya göre blockchain yapılan her işlem bilgisinin ağdaki katılımcılar tarafından kaydedildiği ve paylaşıldığı dağıtılmış bir veri yapısıdır.Bu yapı Nakamoto'nun bitcoin ve diğer sanal paraları var olan finansal sistemlere bir alternatif olabilecek bir sistem amacıyla kullandığı bir yapıdır.Nakamoto'nun başarısı bitcoin kullanımıyla sistemi geliştirdiği gerçekleştirilen işlemlerin bloklara kaydedilmesini sağlayıp bu blokların zincir şeklinde birbirine bağlayarak herkese açık şeffaf bir sistem ve kriptografi ile güvenlik sağladığı bir sistem inşa etmek oldu 2009 yılında kullanım alanı oldukça genişleyen blok-zincir teknolojisi kripto para birimlerinden bitcoin ile tanınmaya başladıktan itibaren veri yönetimi alanında sıkça tercih edilen bir veritabanı haline gelmiştir. Uygulamada en sık yapılan hatalardan biri ise bitcoin veya diğer krito paraların blockchain teknolojisi ile aynı şey sanılmasıdır.Blockchain teknolojisi bitcoin ve diğer kripto paraların temelinde yatan bir teknolojidir.

BLOCKCHAIN'İN KULLANIM AVANTAJLARI

Blockcahin sayesinde insanlar artık hizmet veya ürün transferleri işlemlerinde güvenlik sağlayabilmesi için üçüncü kişi aracıya ihtiyaç duymamakta blok-zincirin merkezi olmayan dağıtık veri yapıları sayesinde güvenlik temelini oluşturarak güvene duyulan ihtiyacı minimize etmektedir.Blok-zinciri üzerinde yapılan işlemlerin verileri kriptografi adı verilen bir tür şifreleme yöntemi ile korunarak,işlem yapıldıktan itibaren işlemi sistemde olan tüm katılımcıların onayı ile kaydetmesiyle birbiri tanımayan ve güvenmeyen taraf kullanıcılarına bir güven ortamı yaratmaktadır.Daha net bir ifade ile ağa bağlı olan her makine diğeri ile şifreli olarak konuşabilmektedir.Blockchain açık kaynak kodlu bir yazılımdır.Amacı üçüncü kişi araçları ortadan kaldırarak merkezi olmayan dağıtık yapıda işlemleri belirli kişiler tarafından kontrol edilemez ve iptal edilemez hale getirmektedir.Bir defa yapılmış olan işlemin bir geri dönüşü yoktur.Sistemdeki herkes hem kendi hem de diğer kullanıcıların blok-zincirde yaptığı işlemleri yapılan ilk işlemlerden başlayarak ayrıntılarıyla görebilmekte bu sayede son derece şeffaf bir sistem sağlanmaktadır. Yapılan işlemlerin verilerinin birer kopyası sistemde var olan tüm madenciler tarafından kaydedilir ve bloklar halinde saklanır. Bu şekilde olası bir veri kaybının, değişiminin önüne geçilebilmektedir.Blockchain sisteminin,birçok avantajı yanında elbette ki birtakım dezavantajları da bulunmaktadır.İlk olarak bu sistemlerin her yapılan işlemin kayıtlarının tutulabilmesi ve ispatının sağlanabilmesi amacıyla yüksek enerji gerekmekte ve pahalı bilgisayar sistemleri kullanılmaktadır. Yapılan sözleşmelerin hiçbir şekilde değiştirilememesi ve herkesin erişimine açık bir biçimde saklanması ile de olası bir güvenlik saldırısı halinde büyük zararlara yol açabilecektir.Blockcahin'in kısa bir anlatımından sonra peki bu kripto para ne diye soracak olursanız;

KRİPTO PARALAR

Ülkeler olmasa da insanlar birbirlerine teknolojik gelişmelerle daha da yaklaşıyor. İnternet sayesinde sınırların üzerinden aşır birbirimize yaklaşıyoruz, özgür alanlar kuruyoruz. Bitcoin'de bu özgür alanlardan biri.Kripto para dediğimiz zaman büyük bir çoğunluğun aklına bitcoin gelir ancak bitcoin günümüzde sayısı bin üç yüzü aşan şifreli sanal paraların sadece ilkidir.

Bitcoin;kurucusu olduğu bildiğimiz Satoshi Nakamoto tarafından 2008 yılında kişiden kişiye elektronik para sistemi başlığı ile sekiz sayfalık bir makaleyle hayatımıza giren,herhangi bir ülkeye ve merkez bankasına bağlı olmayan kişiden kişiye veri aktarımı ile birbirine bağlı olan açık kaynak kodlu şifreli bir sanal paradır.Nakamoto'nun hedefi bir ülkeye,bankaya ya da otoriteye bağlı olmayan herkes tarafından kullanılacak bağımsız bir sanal para birimi yaratmaktır. (Sanal para herhangi bir ülkeye veya kişiye bağlı kalmadan internet ortamında değiştirilebilen,şifrelenmiş dijital cüzdanlarda saklanabilen dijital bir olgudur.) Kişiden kişiye olan bu sanal paralar 21 milyon adet olarak tasarlanmış ve 2140 yılına kadar miktarı sabit tutulma hedefi ile piyasaya sürülmüştür.2018 yılı başı itibari ile yaklaşık olarak 16.800.000 adet bitcoin üretilmiştir.2033 yılına kadar tamamının piyasaya sürüleceği düşünülmektedir.Bitcoin hala open source(açık kaynak)olarak devam etmektedir.Yani bu da demek oluyor ki siz bu yazıyı okurken dünyanın bir yerinde bir yazılımcı Bitcoin'in geliştirilmesine katkıda bulunuyor olabilir.

BİTCOİN MADENCİLİĞİ NEDİR?

Bitcoin bir kripto para birimidir.Merkeziyetsiz, yani herhangi bir hükümete bağlı olmadığı için olası sanal güvenlik risklerine karşı korunması ve bir nevi hesaplarının tutulması gerekmektedir.Bunun için de yazımızın başında bahsettiğimiz blockchain (blok zinciri) sistemi kullanılmış ve karmaşık sistem işleyişini sağlayanlara ise "madenci" denilmiştir.Madencilik olayı hem bitcoin üretmeye hem de işlem yapmaya yöneliktir.Bitcoin'i icat edenlerin amacının otoritesiz,özgür bir para yaratmak olduğunu söylemiştik.Bu madencilik sistemini de bağımsız paranın bağımsız banka işlem sistemi olarak düşünebilmek mümkündür. Bitcoin transfer işlemlerinde;transferden itibaren onaylanmayan işlemler başlangıçta geçici bir alanda toplanır ve madenciler bu işlemleri defterlere kaydederler.Her madencinin aynı anda kaydetmesinin önüne geçilebilmesi amacıyla ilk kaydetmekte olan kişiden diğer madenciler iş ispatı istemektedirler. Tüm madencilerin 'işlem gerçekleştirilebilir'onayından itibaren ise işlem deftere kaydedilmeye hazır hale gelir.Yeni bitcoinler üretebilmek ise yine madencilere düşmektedir.Basitliği tartışılan matematik problemlerini çözenler yeni bitcoin üretebilir ve bunun karşılığı olarak hediye bitcoin kazanabilmektedirler.

DİĞER COİNLER

Kraken'de 11.800 dolarlık değeriyle birinci sırada oturan Bitcoin'in arkasından ikinci sırayı uzun süredir kendine yer etmiş 1.200 dolarlık değeriyle PAX Gold gelmektedir. PAX Gold'un diğer coinlerden çok farklı bir özelliği var.Tamamen altına endekli bu coini aldığımız zaman fiziksel altına da sahip oluyorsunuz. Bitcoin gibi ancak Bitcoin'den çok farklı bir yazılımsal arka plana sahip olan Ethereum 422 dolarlık değeriyle üçüncü sırada yer almaktadır. Bitcoin'e karşı en büyük avantajı Ethereum'da daha düşük işlem ücretleri alınmasıdır.Diğer bir enteresan coin olan Dogecoin, sadece içerik oluşturucularına bahşiş vermek amacıyla ortaya çıkmıştır.Şu anda Kraken'de en düşük değerden işlem gören coindir. Araştırdığımız takdirde size uygun bir coin bulmanız mümkündür çünkü sayıları sadece Kraken'de gösterilenlerle sınırlı değildir.Orada gösterilenler dışında yüzlerce coin bulunmaktadır.

NEREDEN COİN ALABİLİRİM

Öncelikle kendinize bir Coin Wallet (E- Cüzdan diyebiliriz) edinmeniz gerekmektedir. Bu sanal cüzdan aynı gerçek cüzdanmış gibi çalışır,aldığınız coinleri sizin için saklar,hesap özetinizi gösterir,sizin için coinleri korur ancak yine de siz telefonunuzu çaldırmasanız iyi edersiniz.Son zamanlarda ortaya çıkan Hardware Wallet (Sadece coinlerinizi tutabileceğiniz bir cüzdan donanımı) olarak adlandırılan cüzdanlar,telefonunuza indirdiğiniz uygulama cüzdanlardan çok daha güvenlik imkânı sağlamaktadır.Artık cüzdanınıza sahip olduğunuza göre içine nasıl coin dolduracağınız kısmına geçebiliriz. Coinleri internet üzerinden almak için broker (komisyoncu) ve trader (borsacı) olarak iki tür alternatifte sahipsiniz.Broker sitelerden coin almak çok kolaydır ancak işlem ücreti trader tipi sitelere göre çok daha fazladır aynı zamanda elinizdeki coini gerçek paraya çevirme imkânını size vermez.Diğer yandan trader siteleri size hem coin alma hem de coin satma imkânı vermektedir ve broker sitelerine göre daha az işlem ücreti alır.Amacınız sadece coin almaksa broker siteleri ideal olanlardır fakat sadece coin almak değil de işin borsa kısmına girip para kazanmak isterseniz trader tipi siteleri kullanmanız gerekmektedir.Trader sitelerinden coin aldıktan sonra isterseniz coinlerinizi sitenin hesabında tutabilirsiniz,çoğu trader sitesi size bu seçeneği sunacaktır.Broker sitesinden aldığınız takdirde ise parayı direkt cüzdanınıza aktarmanız gerekmektedir.Konunun uzmanlarınca farklı tavsiyeleri olsa da coinlerinizi cüzdanınızda tutmanız sizin için daha güvenli olacaktır.

Özkan Özen
Lefke Avrupa Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Çiğdem Nehir
Doğu Akdeniz Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

TÜRKİYE’NİN HUKUK KLİNİĞİ İHTİYACI

Hukuk kliniği: Hukuk fakültesi öğrencilerinin öğrendikleri teorik ve soyut bilgileri; somut olaya, yani karşılaşılabilecekleri bir hukuki uyuşmazlığa uygulayarak içselleştirdikleri bir eğitim yöntemidir. Dünyada hukuk kliniği fikri ilk kez Fransa’da doğmasıyla birlikte bugün, başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere, İngiltere, Almanya, Avustralya, İtalya, İspanya ve Portekiz gibi birçok ülkedeki neredeyse tüm hukuk fakültelerinde uygulanmaktadır. Türkiye’de hukuk kliniği uygulaması ise, (şu anda istenilen düzeyde olmadığını ifade etmekle birlikte) ilk kez 2003 yılında Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi’nde seçmeli ders olarak uygulanmıştır. Hukuk kliniği: Uluslararası hukukta, özellikle hukuk eğitiminde ileride olan ülkelerde Türkiye’nin aksine önemli bir yere sahiptir. Bu kliniklerin her birinde bir hukuki bilgi merkezi bulunmaktadır. Bu bilgi merkezleri, öğrencilere, uygulamayı yakından görme, bir hakkın korunmasında aktivist olma, ekip ruhuyla birlikte çalışma becerisi edinme, toplum içi eğitim sayesinde konuşma becerilerinin gelişmesi imkanı sunar. Dünya üzerindeki bazı ülkelerde hukuk kliniklerinin yerini, hukuk fakültelerinde verilen eğitimlerin karşılaştırılmasıyla şöyle açıklayabiliriz:

Amerika’da hukuk eğitimi: Hukuk fakültelerine giriş üç veya dört yıllık bir lisans eğitiminin başarı ile tamamlanması sonucunda elde edilmiş bir lisans derecesini gerektirir. Hukuk fakültesinde verilen temel hukuk eğitimi sonucunda mezun olan adaya “Juris Doctor (JD)” ismi verilir. Bu hukuk fakültelerinde genellikle 15-20 öğrenciye 1 eğitmeni düşmekte; böylece, küçük sınıflarda ders veren öğretim üyeleri; öğretme metodu olarak “takrir sistemi” yerine pratiğe dayalı “tümevarım yöntemini” uygulamaktadır. Mahkeme içtihatlarına dayanan Amerikan hukuk sisteminde maddi hukuk ve usul hukuku iç içe geçmiştir. Karar verme sürecinin tahlili, çoğu zaman fiilen verilmiş kararın kendisinden daha önemlidir. Derse devamın zorunlu olduğu bu hukuk fakültelerinde, öğrencilerin derslere sözlü katılımı yılsonu notlarına azımsanmayacak derecede etki etmektedir.

Avusturya’da hukuk eğitimi: Öğrencilerin Avusturya’da Üniversiteye girebilmeleri için lise eğitiminin sonunda yapılan ve üniversiteye kayıt için gereken “Yeterlilik Diplomasını” sağlayan “Matura” sınavından başarılı olmaları gerekmektedir. Hukuk fakültesi öğrencileri, üç farklı eğitim aşamasını gerçekleştirmelidir. Öğrencilerin 8 sömestr döneminin sonunda mezun olabilmesi için bitirme tezi (Diplomarbeit) yazması gerekmektedir. Bu tez ise öğrencilere, öğrendikleri teorik bilgileri eleştirme ve pratiğe dökme olanağı sağlar. Mezun olan öğrenciler, bu tezde başarılı olması durumunda 9 aylık mahkeme ön stajını yapmaya başlarlar. Adaylar bu 9 aylık süre sonunda bir avukatın yanında en az “3 yıl” avukatlık stajı yaptıktan sonra “Avukatlık Sınav Komisyonu”nun oluşturduğu senatonun düzenlediği oldukça teknik ve zor olan “yazılı ve sözlü” sınavlarından başarılı olduğu durumda avukat olabilirler.

İtalya’da hukuk eğitimi: Dört yıllık bir süreci kapsayan bu eğitimde hukuk öğrencilerine; Birinci ve ikinci yıl medeni hukuk, ceza hukuku, Roma hukuku ve İtalyan hukuk tarihi dersleri okutulur. Bu derslerden başarılı olan öğrenciler bitirme tezi (esame di laurea) yazmaya hak kazanırlar. Bu tezi başarı ile tamamlayan öğrencilere “Dottore in giurisprudenza” unvanı verilir. “İtalya’da hukuk eğitiminde öğretim elamanlarının yazılı sınav yapma yetkisi olmasına rağmen sınavlar genellikle sözlü yapılmaktadır.” Böylece öğrenciler bir hukukçuya yakışır şekilde kendini sözlü olarak ifade etme şansı bulurken, karşılaşacakları gerçek hukuki uyuşmazlıklar öncesi pratik yapma imkanına sahip olurlar.

Danimarka’da hukuk eğitimi: İsviçre’deki hukuk eğitimiyle benzerlik gösteren, iki programdan oluşan bu eğitim sisteminin birincisi; “Bachelor”, diğeri ise “Master”dir. “Bachelor” eğitimi 3 yıl sürmektedir ve bu eğitimde Avrupa Birliği Hukuku da dâhil olmak üzere, özel hukuk ve kamu hukukunun temel konuları öğretilmektedir. Her sömestrin sonunda öğrenciler sınava tabi tutulmakla birlikte, son sömestrde ise öğrencinin bir proje ödevi hazırlanması istenmektedir. “Master” eğitimi ise “Bachelor” eğitiminden sonra 2 yıllık bir süreci kapsamaktadır. Bu sistemde de öğrenciler sömestr sonunda sınava tabi olup, 2 yılın sonunda bitirme tezi yazarak mezun olurlar. Bu beş yıllık hukuk eğitiminin sonunda “3 yıllık” bir staj eğitimine tabi tutulan hukuk fakültesi öğrencileri, son olarak da staj sonunda yapılan sınavda başarılı olmak şartıyla, hakim, savcı, avukat veya noter olarak çalışabileceklerdir.

Türkiye’de hukuk eğitimi: Ülkemizde hukuk eğitimi almak isteyen bir birey öncelikle, lise mezunu olmalı ve merkezi bir kurum olan Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından gerçekleştirilen üniversite sınavlarında başarılı olmalıdır. Bu hukuk fakültelerinde 4 yıllık lisans eğitimi verilmektedir. 4 yıllık süreçte bu dersler bir öğretim görevlisi tarafından önce teorik olarak anlatılmakta sonra ise genellikle teorik ders saati içerisinde hazırlanan pratik çalışmalarla bu teorik dersler pekiştirilmektedir. Hukuk fakültesi öğrencileri bu 4 yıllık eğitim hayatında maalesef, staj yapmak veya mezun olabilmek için bitirme tezi yazmak zorunda değildir. Böylece birçok öğrenci, adliye, duruşma salonu, icra dairesi, tapu müdürlüğü vs. gibi kamu kurumlarını hiç görmeden mezun olabilmektedir. Hukuk öğrencileri ancak 4 yıllık lisans süreci sonrasında, adliyede ve avukat bürolarında yaptıkları staj ile bu tecrübeleri yaşamaktadır.

TÜRKİYE’NİN HUKUK KLİNİĞİ İHTİYACI

Ülkemizde hukuk eğitimi **Amerika’daki**: Küçük sınıflarda 15-20 öğrenciye 1 öğretim görevlisinin ders verdiği “tümevarım yönteminin” aksine, büyük amfilerde genellikle 200-300 öğrenciye 1 öğretim görevlisinin düştüğü “takrir yöntemi” şeklinde verilen dersleri içermektedir. Kanımca, Türkiye’de kimi ilgili kimi ilgisiz yüzlerce öğrenciye monoton bir şekilde ders veren öğretim üyeleri yerine, küçük ve birebir iletişimin sağlandığı sınıflarda bir eğitimin verilmesi daha sağlıklı olacaktır. Ülkemizde hukuk eğitimi, **Avusturya’daki**: Öğrencilerin, 8 sömestr döneminin sonunda mezun olabilmesi için bitirme tezi (Diplomarbeit) yazmasının aksine, genellikle 4.00 üzerinden değerlendirilen diploma notunda 2.00 üzeri bir başarı ortalaması elde edilmesi ile hukuk mezunu olunmaktadır. Kanımca, Türkiye’deki bu sistem nitelikli hukukçu mezun etmek için yeterli değildir. Ülkemizde hukuk eğitimi **İtalya’daki**: Öğretim üyelerinin, öğrencileri sözlü sınava tabi tutmasının aksine, gördüğümüz teorik dersleri yazılı sınavla ölçen bir sistem içermektedir. Kanımca, “Türkiye’de yazılı sınav sistemi yerine sözlü sınav sistemi uygulanmalı, böylece 200-300 kişilik amfilerde tek kelime bile konuşmayan hukuk mezunu öğrencilerimize sahip olmamalıyız.” Ülkemizde hukuk eğitimi, **Danimarka’daki**: Adayların, 3 yıllık “Bachelor”, 2 yıllık “Master” ve 3 yıllık avukatlık stajı sonunda toplam 8 yıllık eğitim hayatından sonra tabi tutuldukları sınavla avukat olabilmelerinin aksine, 4 yıllık lisans sonunda 1 yıllık staj süresinden sonra her hangi bir sınava tabi tutulmadan avukat olunabilmektedir. Kanımca, hukuk kliniği eksikliğini staj süresinin artırılmasıyla, ülkemizde artan hukuk mezunları sayısının önüne de Danimarka’daki gibi bir sınavla geçilmesi yerinde bir uygulama olacaktır.

Sonuç olarak: Türkiye’de hukuk kliniği ihtiyacı tam da yukarıda anlatmış olduğum dünyadaki eğitim sistemine kıyasla ülkemizdeki eğitim sistemindeki noksanlıklardan kaynaklanmaktadır. Elbette hukukta teorik bilgi olmadan pratik bilginin değersiz olduğu gerçeğini göz ardı edemeyiz fakat ülkemizde lisans döneminde öğrenciler teorik bilgi yığını içerisinde boğulmakta ve maalesef ki bunu pratiğe dökme şansına sahip olamamaktadır. Böylece hukuk fakültesi öğrencisi; 4 yıllık üniversite eğitimi sürecinde maalesef, staj yapmak veya mezun olabilmek için bitirme tezi yazmak zorunda olamamakla birlikte, adliye, duruşma salonu, icra dairesi, tapu müdürlüğü vs. gibi kamu kurumlarını hiç görmeden mezun olabilmektedir. Türkiye’nin de, nitelikli hukukçu yetiştirmenin yolunun, hukuk fakültelerinden geçmekte olduğunu bilmesi ve bu teoriye dayalı hukuk sisteminin yerine teorik ve pratik bilginin iç içe geçtiği, öğrencilerin daha çok kendini sözlü olarak ifade edebilecekleri bir hukuk eğitimine yönelmesi gerektiği düşüncesindeyim.

“Şüphesiz hukukçular ne ise hukukta odur. Hukukçular ise hukuk fakültelerinin onları ne yaptığıdır.”

Harvard Hukuk Fakültesi Profesörü Felix Frankfurte

Mehmet AKBOĞA
Lefke Avrupa Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

ULUSLARARASI HUKUKTA İNSAN HAKLARI VE İSTANBUL SÖZLEŞMESİ

İnsan Hakları,10 Aralık 1948 tarihinde insanın doğumundan var olan hakların Birleşmiş Milletler tarafından tescillenmesidir.Dil, din, ırk, etnik köken veya cinsiyet ayrımı gözetmeksizin tüm insanların sahip olduğu temel hak ve özgürlüklerdir.İnsan hakları üç gurup hakları içermekte ve yönetilenlerin üzerindeki devlet sınırlamasını kaldırmaya daha çok koruma sağlamaya yönelik bir beyanname dir.Ne yazık ki ülkemizde ve dünya üzerinde yaşayan kadınların bu hak ve özgürlüklerden yararlanmasına mani olan birçok engel çıkmış, hatta bu engellerin çoğu tüm insanlığın en temel hakkı olan yaşama hakkına kadar uzanmış ve birçok kadının yaşama hakkını şiddet uygulanarak elinden almıştır.Kadınlara yönelik şiddet, İnsan Hakları Evrensel Beyanname'sinin ihlalini oluşturmuş ve aslında her insanın doğumundan itibaren sahibi olduğu temel hak ve özgürlükleri geçersiz kılmıştır. Kadına yönelik şiddet ile mücadele etmek amacıyla 20 Aralık 1993 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda Kadına Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılmasına Dair Bildirge oylamaya başvurmadan kabul edilmiştir.

İnsan Hakları Beyanname'sinin vurguladığı hukuksal, sosyal ve ekonomik eşitliğin sağlanmasının yanı sıra kadınların sürekli şiddete maruz kalması, kadınların öldürülmesi bu bildirgenin kabulüne zemin hazırlamış, şiddetin önlenmesi ve yaptırımların devlet taahhütleri ile sağlanması amacıyla uluslararası bir bildirgeye ihtiyaç duymuştur.Bu bildirge devletlerin,kadınlara yönelik şiddeti önleme,temel hak ve özgürlükleri destekleme ve şiddete yönelik yaptırımları uygulama cezai işlemleri uygulama,şiddeti etkisiz kılmaya yönlendirmiştir.Kadına yönelik şiddet mücadelesinde en önemli rollerden birini üstlenen ve ülkemizin gündemi olan İstanbul Sözleşmesi;şiddetin önlenmesi,mağdurların korunması ve şiddet uygulayanların adalete teslim edilmesi,bu sözleşmenin temel taşlarını oluşturmaktadır.

İstanbul Sözleşmesi Nedir? İstanbul Sözleşmesi özellikle kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddeti ve ev içi şiddeti hedef alan ilk Avrupa sözleşmesidir.11 Mayıs 2011 tarihinde İstanbul'da imzaya açılan Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadele Hakkındaki Avrupa Konseyi Sözleşmesi,1 Ağustos 2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir.Türkiye,sözleşmeyi imzaya açıldığı tarihte imzalamış ve 14 Mart 2012 yılında ise onaylamıştır.Bu sözleşme,toplumsal cinsiyetin tanımını yapan ilk uluslararası belge niteliği taşımakta ve kadınlara yönelik şiddet mücadelesine dayanak oluşturma niteliği taşımaktadır.Hedef, şiddete olan toleransı yok etmek ve daha güvenli bir yaşam alanı oluşturmaktır.Cezalar caydırıcıdır.Amaç bir daha tekrarlanmamasıdır.Sözleşmenin amacı da şiddeti uygulayanların adalete teslim edilmesi ve caydırıcı cezai işlem uygulanmasını sağlamaktır.Sözleşmenin bazı maddelerinin bizimle uyuşmadığı yorumlanmış,özellikle "toplumsal cinsiyet" ve "cinsel yönelim tercihi" konularının toplum açısından tehlike oluşturduğu belirtilmiş ve usulüne uygun kaldırılması gerektiği ifade edilmiştir. Bunun üzerine ülkemizin gündemi haline gelen ve fikrimce Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede en önemli dayanak olan İstanbul Sözleşmesi'nin kaldırılmaması adına protesto ve yürüyüşler başlamıştır.Sosyal medyada #İstanbulSözleşmesiYaşatır hastagı açılmıştır.

Peki ya sizce İstanbul Sözleşmesi neden yaşatır? Sözleşmenin imzalandığı günden bugüne kadar olan süreçte kadına yönelik şiddet,cinayet durdurulmadığı halde neden insanlar sözleşmenin kaldırılmaması için protesto yapıyor?Çünkü sözleşme imzalayan ve onaylayan devletlere getirdiği kazanımları ülkemize de getirmiştir.Günümüzde hemen hemen her ilde (ŞÖNİM) Şiddeti Önleme ve İzleme Merkezleri bulunmaktadır.ŞÖNİM,Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızdan 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun ile kanun kapsamında;kadının insan haklarının korunması ve geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapmak,kadınların sosyal,ekonomik,kültürel ve siyasal yaşamdaki konumlarını güçlendirmek,hak,fırsat ve imkanlarından eşit biçimde yararlanmalarını sağlamaktır. Kanımca İstanbul Sözleşmesine rağmen yaşanan kadın cinayetleri,uygulanan fiziksel ve psikolojik şiddet sözleşmenin kaldırılması şiddet oranındaki artış endişesini beraberinde getirecektir.Peki ya sizce İstanbul Sözleşmesi Yaşatır mı?

Melis Hilal Asan
Lefke Avrupa Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

COVID-19 SALGININDA ÇİN'İN SORUMLULUĞU VE HUKUKTAKİ YERİ

Çin'in Vuhan kentinde ortaya çıkan ve covid-19 adı verilen hastalığa yol açan koronavirüs salgını dünyada hızla yayıldı. Çin'in en büyük 7.dünyanın da en büyük 42.Şehri olan Vuhan,büyüklüğü ve bağlantıları nedeniyle virüsün dünyaya hızla yayılabileceği bir mekan.Dünyada ilk vakaların açıklandığı günden bu yana dünya genelinde vakaların sayısı 20 milyonu aştı.Hayatını kaybedenlerin sayısı ise 738 bin 965'e yükseldi.Koronavirüs ile ilgili ilk uyarıları yapan 34 yaşındaki Dr. Li Wenliang SARS salgınına benzettiği ilk yedi vakayı aralık ayında fark ettiğinde salgının merkez üssünde çalışıyordu.30 Aralık'ta Dr. Li Wenliang meslektaşlarıyla iletişim halinde olduğu bir sosyal medya grubuna salgınla ilgili bir mesajında hastalığın buluşmaması için koruyucu giysi giymelerini önermiştir.Dr. Li Wenliang polisin "söylentiler yaymakla" suçlayıp haklarında soruşturma başlattığı sekiz kişiden biriydi.Weibo'daki blogunda yayımlayıp olanları anlatmıştı.Bu durumda yetkililer ondan özür diledi.Ama ne yazık ki hastalık salgın haline gelmişti.SARS,2002 kasım ayında Çin'de ortaya çıkan ve yine dünyanın öbür ucuna dek yayılan bulaşıcı ve öldürücülüğü yüksek olan bir hastalıktı.Çin'de SARS hastalığından dolayı 349 kişi hayatını kaybetmişti.Daha önce de çıkış noktası Çin olan bulaşıcı hastalıktan sonra bu alanda uzman kişiler tarafından söylenenler dikkate alınmalı, doktorların şüphe ettikleri böylesi önemli bir konuda verilen bilgiler gözardı edilmemeliydi.Bir insan hakkı olarak sağlık gibi önemli bir konuda doktorlar tarafından yapılan iddianın üstünde durulması gerekip gerekli önlemler alınmalıydı.Ayrıca kamu sağlığının korunması ile ilgili TCK'da düzenlenmiştir.

ABD'de yayın yapan New York Times gazetesinde interaktif haritayla yayımlanan makalede insanlık tarihindeki en kapsamlı seyahat yasaklarının,virüsün yayılmasını neden durduramadığını analiz etti.Milyonlarca kişinin seyahatlerinin resmi verilere göre analiz edildiği makalede,koronavirüsün ilk olarak 11 milyon kişinin yaşadığı Çin'in Vuhan kentindeki deniz ürünleri satan yiyecek pazarında ortaya çıktığı ve virüsün 4 kişide tespit edildiği vurgulandı.Makaleye göre,Aralık 2019'un son günlerinde doktorlar, hasta insanların normal tedavilere cevap vermeyen viral pnömoniden rahatsız olduğu bilgisine sahipti.Washington ve John Hopkins Üniversitesi bilim insanları tarafından gerçek vaka sayısının aralık ayının sonunda açıklanan rakamlardan yaklaşık bin kişi veya birkaç bin kişi daha fazla olduğu ifade edildi.Her koronavirüs hastasının virüsü ortalama 2 veya 3 kişiye bulaştırdığı açıklanan makalede,Çinli yetkililerin aralık ayının sonunda halkı uyardığı ve ancak 31 Aralık'ta Dünya Sağlık Örgütü'ne salgın hakkında bilgi verdiği belirtildi. Çin hükümeti Dünya Sağlık Örgütü'ne,"hastalığın önlenebilir ve kontrol altında tutulabilir." Olduğu bilgisini verdi.Ocak ayının başında en azından 175 bin kişinin Vuhan'dan ayrıldığı ifade edildi.Seyahat kısıtlaması uygulanmadan önce toplamda yaklaşık 7 milyon insanın Vuhan'dan ayrıldığı belirtildi.Bu süreçte koronavirüs olduğunu bilmeyen binlerce kişi Vuhan'dan ayrılıp dünyanın dört bir yanına dağılmış oldu.21 Ocak'ta Çinli yetkililer,koronavirüsün insandan insana geçtiği bilgisini teyit etti ve Çin,Vuhan kenti dahil olmak üzere ülke çapında seyahat yasağı ilan etti.Bu sırada diğer kentlerde de vaka sayısı hızla artıyordu.Araştırmacılar, seyahat yasağı getirilmeden önce Vuhan'dan ayrılıp seyahat edenlerin %85'lik kısmının koronavirüs olduğunu ama tespit edilmeden seyahat ettiklerini bugünkü vaka sayılarından yola çıkarak ortaya çıkardılar.30 Ocak itibarıyla ABD ve diğer bazı ülkeler Çin uçuşlarını durdurdu ama elde edilen salgının yayılma verilerine göre çok geç kalmıştı. Ülkelerde lokal olarak koronavirüs yayılmaya devam etti ve virüs dünya çapında salgına dönüştü.

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) verilerine göre Covid-19 için 13 Ağustos 2020 tarihi itibarıyla aralarında Türkiye'nin de olduğu ondan fazla ülkede toplam 167 aşı çalışması devam ediyor.Tüm dünyayı kasıp kavuran koronavirüs ile mücadelede ümitleri yeniden canlandıran bir gelişme yaşandı. Rusya'nın koronavirüse karşı geliştirilen ilk aşının tescil edildiğini açıklaması yüz binleri hayattan koparan virüsle mücadelede yeni bir umut ışığı doğurdu.Açıklama sonrası DSÖ tarafından yapılan açıklamada onay sürecinde Rusya otoriteleri ile yakın temas halinde olduğu ve aşı sürecinin oldukça titiz bir şekilde gözden geçirilmesi gerektiği belirtildi.Koronavirüs aşısında dünya ülkelerinin çalışmaları devam ederken Rusya'dan sonra Çin'den de iyi haberler geldi.Aşının tescillendiğini ve üretime başlandığını duyuran Rusya'nın ardından Çin'de de bir ilaç firmasının ürettiği yeni tıp koronavirüs aşısının yıl sonuna kadar piyasaya sunulmaya hazır olacağı bildirildi.

Covid-19 Salgınının TCK Kapsamında Değerlendirilmesi

“Bulaşıcı hastalıklara ilişkin tedbirlere aykırı davranma suçu” 5237 sayılı TCK'nın 195. maddesinde yer almaktadır.Maddeye göre “ Bulaşıcı hastalıklardan birine yakalanmış veya bu hastalıklardan ölmüş kimsenin bulunduğu yerin karantina altına alınmasına dair yetkili makamlarca alınan tedbirlere uymayan kişi,iki aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”şeklindedir.Bulaşıcı hastalıklara ilişkin tedbirlere aykırı davranma suçunun gerekçesine göre, korunan hukuki değerinkamu sağlığının korunması” olduğu görülmektedir.Bu suçla toplumu oluşturan kişilerin sağlığına yönelik olası zarar ve tehlikelerin önlenmesinin ve bulaşıcı hastalıkların daha fazla yayılmasının önlenmesi amaçlanmıştır.Ancak sadece karantina altında bulunan kişilerin, karantina şartları ve tedbirlerine uymaması durumu için düzenlenmiştir.Hastalığa yakalanmış bir kişinin virüsü başkasına bulaştırması durumunda bu madde hüküm alanı bulmaz.Hastalığa yakalanmış bir kişinin virüsü başkasına bulaştırması sonucu oluşabilecek ceza sorumluluğu ile ilgili kanunumuzda özel bir suç tipi bulunmamaktadır.Dolayısıyla bu olayın öldürme, yaralama gibi sonuçlar doğurması üzerine kanunun ilgili hükümlerine dayanılarak bazı çıkarımlarda bulunulabilir. Türkiye'de ve dünyadaki uygulamaları göz önüne alırsak koronavirüsün doğrudan kast ile bulaşma ihtimali yok denecek seviyededir. Ancak bu durum için olası kast veya bilinçli taksirden söz edilebilir.

Esra Demir
Lefke Avrupa Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

ULUSLARASI DENİZ TİCARETİ, DENİZ HUKUKU VE TÜRK DENİZ TİCARETİ

Dünya ticaretinin %85'ini tonaj bazında denizyolu ile taşımaktadır. Uluslararası deniz ticareti özellikle hammadde ve sanayi ürünlerinin taşınmasında en kullanışlı ve karlı ulaşım alanı olması ve her yıl büyüyen sermayesi ile dünya ticaretinin bel kemiğini oluşturmaktadır. Bu büyüklükte bir ticaret alanının yine aynı büyüklükte ve karışıklıkta bir terminolojiyi beraberinde getirmesi, ilgili hukuk alanının temellerinin teamüller üzerine kurulması ve yine aynı şekilde genişlemesi bu alana meraklı genç hukukçuların navlun,sürrogat, sürastarya, avarya,garame gibi terimlerin arasında kalmasına ve en sonunda "Navlun, insanın kendine yakışanı giymesidir" diyerek işin içinden sıyrılmaya çalışmasına yol açmaktadır. Bu sebepten dolayı benim bu yazıda ki amacımda alanla ilgili akademik bilgiler vermek veya terimsel kavramları açıklamak değil son zamanlarda dünyada ve ülkemizde yaşanan gelişmelerin ışığında ciddi önem arz eden bu alana, genç hukukçu arkadaşlarımızın bir nebze olsun dikkatini çekebilmek olacaktır.

ULUSLARARASI DENİZ HUKUKU

Bu konuda bilgi sahibi olabilmek adına öncelikle temel alınması gereken kaynak Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi'dir fakat Türkiye bu sözleşmenin tarafı değildir. Türkiye'nin taraf olmamasında ki sebep esas olarak sözleşmenin karasularının genişliği ve Deniz Hukuku uyumsuzluklarında zorunlu yargı durumu yetkisine ilişkin düzenlemeleridir. Bu durumu kısaca özetlemek gerekirse sözleşmenin Türkiye-Yunanistan arasındaki kıta sahanlığı sorununu özellikle de adaların kıta sahanlığı problemini Türkiye'nin aleyhine olabilecek şekilde sonuçlandırma ihtimalinin yüksek olması ve yine Türkiye'nin bu sözleşmenin bir gereği olarak bu sonucun hukuk yaptırımlarına maruz bırakılabilme ihtimali Türkiye'yi bu sözleşmeye taraf olmaktan alıkoymuştur.Bu sözleşme haricinde bahsetmemiz gerekir ise de Uluslararası Deniz Hukuku, Uluslararası Hukukun en çok teamül barındıran alt dalıdır. Bu durum uluslararası deniz ticaretine de bütün karışıklığıyla yansımış olsa ve küreselleşmenin altın çağı geride bırakılmış olsa dahi deniz ticareti Dünya ticaretinin bel kemiği olmaya ve büyümeye devam etmektedir.

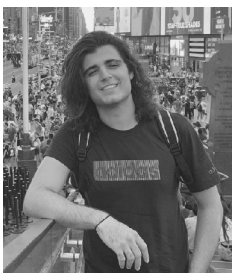
TÜRK DENİZ TİCARETİNİN SON 10 YILI

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının yayınladığı deniz ticareti İstatistiklerine göre Türk Uluslararası Gemi Siciline ve Milli Gemi Siciline Kayıtlı Gemilerimizin sayısı(150 GT ve üzeri gemiler) 2010 yılında 1177 adet iken bu sayı 2018 yılında 2025 e çıkmıştır. Deniz Ticaret Odasının istatistiklerine göre ise 2010 yılında limanlarımıza gelen gemi sayısı toplam 75.519 iken 2017 yılında bu sayı 73.306 olarak belirlenmiştir. Yayımlanan resmi istatistiklerde asıl çarpıcı olan durum şudur ki ülkemizin Faal Durumdaki Türk Sahipli Filo sayısı 2010 yılında 560 iken 2019 yılında 457 ye düşmüştür. Türk filo sayısında ki bu %20 lik küçülme hem sektörün yabancı firmalar karşısında ciddi güç kaybetmesine neden olmuş hem de ülkemizde deniz hukuku alanında uzmanlaşmak isteyen genç hukukçuların iş alanını ciddi anlamda daraltarak hali hazırda bu sektördeki hukuki pozisyonun neredeyse tamamına hakim olan ve sayıları bir elin parmaklarını geçmeyen hukuk büroları karşısında başarı şanslarını sıfıra yakın bir seviyeye çekmiştir.

TÜRK DENİZ TİCARETİNİN GELECEK 10 YILI

Kanal İstanbul projesi, Karadeniz doğal gaz arama çalışmaları, Doğu Akdeniz polemiği, kıta sahanlığı sorunu, Doğu Akdeniz doğal gaz arama çalışmaları, Türkiye Libya arasında gerçekleşen Deniz Hukuku anlaşmaları, Akdeniz de ki komşularımızın birbiri ardına yaptıkları ittifaklarla Akdeniz de Türkiye karşıtı bir blok oluşturmaya çalışmaları... Bu olaylar artık günlük değil saatlik değişen, gaz ve toz bulutu halinde hareket eden ülke gündemimizin neredeyse en sık ve istikrarlı şekilde duyduğumuz konu başlıkları. Her ne kadar bu konuların tamamı muallakta kalsa ve ne yönde ilerleyeceğini tam olarak bilemesek dahi yoğun gündemimizi denizlerimizle ilgili bu kadar çok konun meşgul ediyor oluşu hiçbir şey olmasa bile kesinlikle bir şey oldu sözünü biraz mantıklı bulmamızı sağlamıyor değil. Şu bir gerçek ki burada sadece adını yazarak geçtiğimiz olayların her biri Türkiye için hayati önem arz etmektedir çünkü bu konu başlıklarının her biri planlandığı veya beklendiği şekilde devam etmesi halinde ülkemiz için yeni ekonomik oluşumlara, yeni ittifaklara, yeni uluslararası çıkar çatışmalarına ve daha nice gelişmelere sebep olacaktır.

Unutmamalıyız ki ülke bir devletin egemenliği altında bulunan kara, deniz ve havanın oluşturduğu bütündür. Türkiye'de kara sınırlarının yanında 460 bin kilometre karelik deniz sınırlarıyla yani nam-ı değer **Mavi Vatan** ile bir ülkeyi oluşturmaktadır. Yukarıda her ne kadar ülkemizde ki deniz ticareti ve Deniz Hukuku'nun olumsuz yönlerinden bahsetmiş olsak dahi bu gelişmeler ışığında **Cumhuriyetin kendini bu alanda yetiştirmiş genç hukukçularına her zamankinden daha çok ihtiyacı olacağı aşikardır.** Saygılarımla

Yusuf Emre Öztürk
Lefke Avrupa Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

ORTAK VELAYET

Aile;insanlık tarihinin başlangıcından itibaren var olan ve her insanın parçası olduğu bir kavram.Günümüz aile kavramından farklı olmakla birlikte aile; hukuk sistemlerinin ortaya ilk çıkışından itibaren çoğu hukuk sistemi içerisinde düzenlenen bir konu olagelmıştır.Aile kavramı her ne kadar herkesin aklında ortak bir tanım yaratsa da TMK' ya göre anne baba ve çocuktan oluşan bir birliktelik olarak tanımlanmaktadır.Aile içerisinde eşlerin birbirleriyle, çocukların ise anne babalarıyla olan ilişkilerini sağlıklı şekilde yürütülebilmesine yardımcı olma amacı çeşitli kurumların ortaya çıkmasını gerekli kılmıştır.Bu kurumlar arasında yer alan boşanma ve sonrasında üzerinde uzlaşılması gereken velayet kararı bu ilişkinin zedelenmemesi amacıyla hassasiyetle yaklaşılıp karar verilmesi gereken konuların başında gelmektedir.

Türk medeni kanunu'muz velayetin net bir tanımını yapmamıştır ancak kapsamını belirterek velayet açısından bir tanıma ulaşabilme imkanı sağlamıştır.Zaman içerisinde kavram ve kapsam bakımından değişikliklere uğrayan velayet; "küçüklerin ve istisnai olarak kısıtlı ergin çocukların bakımını, korunmasını ve çeşitli yönlerden yetiştirilmesini sağlamak amacıyla, ana babanın, çocukların kişiliklerinin ve mallarının korunmasıyla,onların temsili konusunda sahip oldukları hak,yetki ve ödevler" olarak tanımlanmaktadır.TMK md.336 f.1 hükmü uyarınca,"evlilik devam ettiği sürece ana baba velayeti birlikte kullanır."Kanun maddesinden de anlaşılacağı üzere evlilik süresince anne ve baba velayete dair hakları birlikte ve eşit olarak kullanılmaktadır.Ancak TMK çeşitli sebeplerden dolayı boşanma kararlarının ardından velayetin anne veya babadan yalnızca birine verilmesini kabul etmiştir Bu karar her ne kadar çocuğun üstün menfaati gözetilerek verilmesi gerekse de uygulamalarımızda boşanmalar eşlerin kusuru ilkesi üzerinden değerlendirilmekte ve çocuğun menfaati anne baba tarafından ikinci plana atılarak velayet kararı şahsi mesele haline getirilmektedir.Bu durum sonraki aşamalarda çocuk açısından çoğu zaman büyük üzüntülere yol açmakta ve aile olan ilişkilerinde hasar yaratmaktadır.Ancak medeni kanunumuzda ayrı bir başlık olarak yer almayan ortak velayet kararı ülkemizin de tarafı olduğu uluslararası sözleşmeler sonrasında uygulamada bu durumun önüne geçebilme imkanı sağlayarak velayetin tek tarafa verilmesi uygulamasının yerine 'birlikte velayet' gerekli şartların da varlığı halinde alınabilecek kararlardan biri haline gelmiştir.Yeni sayılı TMK'da eski sayılı TMK'nın aksine hukuki olarak eşlerin aile içerisindeki konumu birbirine denk hale getirilmiş ve gerek ailenin tamamı gerekse de çocuk adına alınan kararların ortak alınması gerektiği hükmü yer almıştır.Bu bahsedilen kapsama göre hukukumuzda yeni bir kavram olan ortak velayeti; "boşanma sonrasında reşit olmayan çocuk üzerinde anne-babanın çocukların korunması,bakımı,eğitimi gibi kararlar başta olmak üzere her konuda eşit söz sahibi olduğu" bir kurum olarak tanımlamak mümkündür.Burada anne veya babanın verilecek kararlar üzerinde birinin diğerinin kararı üzerinde herhangi bir üstünlüğü olmadığı gibi çocuk adına alınacak her karar üzerinde tıpkı evlilik birliği devam ediyormuşçasına mutlaka bir görüş birliğine varılarak kararın oydaşmacı şekilde verilmesi gerekmektedir.

ORTAK VELAYET KARARININ ALINABİLME ŞARTLARI

Uluslararası sözleşmelere taraf olunmasından itibaren alınması mümkün hale gelen ortak velayet kararı kanunlarımızda ayrı bir başlık altında yer almamakta ve konu ile alakalı henüz ayrıca bir düzenleme yapılmamıştır.Bu durumun bir sonucu olarak ortak velayet kararı verilebilmesi için gerekli şartları net bir şekilde ortaya koymak mümkün değildir.Ancak velayetin kapsamından bir tanıma ulaşılabilirdiği gibi ortak velayet kapsamından da yola çıkarak bir takım şartlar ortaya koymak mümkün olabilmektedir.

- Çocuğun üstün menfaati:Ortak velayet kararı verilebilmesi için çocuğun üstün menfaati var olması gereken ilk ve en önemli şart olarak sayılmaktadır. Zira çocuğun menfaatine olmayan bir durumun varlığı halinde diğer şartlar eksiksiz olarak var olsa dahi ortak velayet kararı verilmesi mümkün hale gelmeyecektir.
- Anne ve babanın ortak rızası
- Hakimin olumlu görüşü

ORTAK VELAYETİN ULUSLAR ARASI HUKUK VE TÜRK HUKUKUNDAKİ YERİ AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ortak velayet bağlamında incelenmesi gereken kaynakların başında yer almaktadır.Protokolün 5.maddesinde "Eşler, evlilik bakımından, evlilik süresince ve evliliğin bitmesi halinde, kendi aralarındaki ve çocuklarıyla olan ilişkilerinde, özel hukuk niteliği taşıyan hak ve sorumluluklar açısından eşittir."hükmü yer almaktadır.Protokolün açıkça eşlerin evlilik birliğinin sona ermesi halinde çocuklar üzerindeki hak ve sorumlulukları bakımından eşit olduklarını belirten 5.maddesi evlilik birliğinin sona ermesi halinde anne ve babanın velayeti ortak kullanmalarına çok açık şekilde dayanak teşkil eden bir hükümdür.Hukukumuz bağlamında protokol,22 Kasım 1984 tarihinde imzaya açılmış ve 1 Kasım 1988 tarihinde yürürlüğe girmiştir.Türkiye, protokolü 14 Mart 1985 tarihinde imzalamış,protokolün onaylanmasının uygun bulunması ise 10 Mart 2016 tarih ve 6684 sayılı kanunla gerçekleşebilmiştir. 1.8.2016 tarihinde uygulamada yerini alarak iç hukukumuzun bir parçası haline gelmiştir.Ancak Ek 7.Protokolün usulüne uygun olarak yürürlüğe girmesiyle birlikte,Protokolün 5.maddesi karşısında TMK m. 336/3 hükmünün uygulanması ciddi tartışmalara neden olmuştur.TMK 336/3 hükmüne göre 'Evlilik devam ettiği sürece ana ve baba velayeti birlikte kullanırlar.Ortak hayata son verilmiş veya ayrılık hâli gerçekleşmişse hâkim,velayeti eşlerden birine verebilir.'

Burada bakılması gereken husus söz konusu uluslararası sözleşmenin Anayasa madde 90 hükmüne göre iç hukukumuza nasıl etki edeceği ve TMK 336/3 hükmü ile çatışması durumunda hangisine öncelik verilmesi gerektiği ile ilgilidir. Anayasa 90/5 maddesine göre "Usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır." Dolayısıyla kanunumuz maddesi ile çatışması durumunda öncelik Milletlerarası anlaşmalara verilebilecek ve ortak velayet şartların elverişliliği durumunda kabul edilebilecektir sonucunu çıkarmak mümkündür. Ancak uygulamalarımıza baktığımızda bu karar bir tercih olarak yer almakta ve şartlar oluşmadığı takdirde kararın verilmesi mümkün olmayacağı için kanun hükümlerimizle çatışması uygulamalarda sık rastlanan bir durum değildir.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİ

Çocuk Haklarına dair Sözleşme 10 Aralık 1994'te TBMM tarafından kabul edilmiş ve Bakanlar Kurulu bu kararı 23.12.1994'de, 4058 sayılı yasa ile onaylamış, Yasa 27 Ocak 1995 gün ve 22184 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Türkiye böylelikle Sözleşme'ye "Taraf Devlet" konumuna gelmiştir. Türkiye'nin de tarafı olduğu sözleşmenin temel ilkeleri, ayırım gözetmeme, yaşama, gelişme ve çocuğun yüksek yararını. Sözleşmenin 3. maddesinde yer alan "Kamusal ya da özel sosyal yardım kuruluşları, mahkemeler, idari makamlar veya yasama organları tarafından yapılan ve çocukları ilgilendiren bütün faaliyetlerde, çocuğun yararı temel düşüncedir." hükmü açıkça tüm yapılacak faaliyetlerde ilk olarak çocuğun üstün yararını gözeteceğini ortaya koymaktadır. Bu maddenin devamı olarak ise sözleşmenin 18. maddesinde yer alan "Taraf Devletler, çocuğun yetiştirilmesinde ve gelişmesinin sağlanmasında ana-babanın birlikte sorumluluk taşıdıkları ilkesinin tanınması için her türlü çabayı gösterirler. Çocuğun yetiştirilmesi ve geliştirilmesi sorumluluğu ilk önce ana babaya ya da durum gerektiriyorsa yasal vasilere düşer. Bu kişiler her şeyden önce çocuğun yüksek yararını göz önünde tutarak hareket ederler." hükmü ortak velayetin kabul edilebilmesi bakımından zemin yaratacak nitelikte bir hükümdür. Bu iki hükümden yola çıkarak uygulamalarımızda verilecek kararlarda çocuğun üstün menfaatine aykırı olmadıkça evlilik birliğinin sonlanması halinde birlikte velayete imkan tanınması gerektiği sonucuna ulaşabilmek mümkündür.

YARGI UYGULAMALARIMIZDAKİ DURUMLAR

Türk hukukunda evlilik birliğinin sona ermesinden sonra ortak velâyete ilişkin ilk karar, 27.5.2009 tarihinde İzmir 4. Aile Mahkemesi tarafından bir anlaşmalı boşanma davasında, talep edilmiştir. Tarafların İngiliz vatandaşı olduğu çiftin bu talebi ilk olarak Yargıtay tarafından 2017 yılına kadar ki içtihatlarında velâyetin kamu düzenine ilişkin olduğu ve TMK'nun velâyete ilişkin düzenlemelerinin emredici olduğu gerekçesiyle boşanma durumunda birlikte velâyete ilişkin yabancı mahkeme kararlarının tanınması talebi reddedilmişti. Ancak Yargıtay daha sonra bu karardan dönerek birlikte velayetin kamu düzenine aykırı olmadığı kararını vermiş ve birlikte velayet talebini kabul etmiştir. Bu karardan sonra Yargıtay 2. Hukuk Dairesi Başkanı Ömer Uğur Gençcan, sosyal medya hesabından, Türkiye'nin 14 Mart 1985 tarihinde imzaladığı 11 No'lu Protokol ile Değişik İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşme'ye Ek 7 No'lu Protokolün onaylanmasının 25 Mart 2016 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan 6684 sayılı kanunla uygun bulunduğu, Ek 7 No'lu Protokolün 5. maddesi hükmü gereği evliliğin boşanmayla sonlanması halinde ortak velâyet asıl olup velâyetin eşlerden birine verilmesinin istisna olduğu açıklamasını yapmıştır.

Doktrinde çeşitli görüş ayrılıkları olmakla beraber, ortak velayet uygulamasının verilebilecek bir karar olup olmadığı hakkındaki tartışmalar hâlâ devam etmektedir.

Sayın Av. Eray Karıncaya katkılarından dolayı teşekkürlerimizle..

Çiğdem Nehir
Doğu Akdeniz Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

ULUSLARARASI HUKUKUN GELİŞİMİ

Uluslararası hukuk olarak kullandığımız ifadenin İngilizcede Bentham tarafından 18. yüzyılda ilk defa kullanılmasına kadar kavimler hukuku ifadesinden türetilen ve Türkçede 'milletler hukuku' olarak dile getirilebilecek kavramlar kullanılıyordu.

Uluslararası Hukuk, uluslar arası hukuk kişileri arasındaki ilişkileri düzenleyen kurallardır. Bildiğimiz üzere Uluslararası Hukukta kişi kavramı ilk olarak devletlere karşılık gelmektedir. Milletlerarası hukuk milletler arası ilişkiler ve toplumlar arasındaki ilişkileri düzenler. Devletlerarası olarak da anılır. Uluslararası hukukun öznelere devletler, uluslar arası örgütler, belli kotalarda gerçek kişileri koyarken hukukun öznesine vatandaşları ve tüzel kişileri koyarız. Uluslar arası hukuka egemen olarak ilkeler temel olarak iki şeye dayanır. Bunlardan birincisi devletlerin uzun süren davranışlarından sonra kural olarak algılanan davranışlar ve devletlerarası antlaşmalardır. Tarihte Uluslararası Hukukun gelişimi iki ana ayrımla incelenebilir.

1. Ayrım: Klasik dönemde Uluslararası Hukuk

2. Ayrım: Modern dönemde Uluslararası Hukuk. Birinci dönemden başlayacak olursak:

Klasik Dönemde Uluslararası Hukuk: Bu dönem 1648'den 1. Dünya savaşı arasındaki zaman dilimini kapsar. Bu dönemin başlangıcı Avrupa'daki ulus devletlerin ortaya çıkmasıyla olmuştur diyebiliriz. Bu dönemin sonu ise 1. Dünya Savaşına dayanır. Kilisenin önemini yitirdiği Klasik dönemde farklı mezhep ve farklı milletlerden devletlerin bir arada yaşamaya başlaması bu devlet ve mezheplerin birbirleriyle olan ilişkisinin de zemini oluşturmuştur. Bu dönemde Avrupalı devletlerin Avrupalı olmayan devletlerle ilişkilerinde iki yol izlemişlerdir. Birinci yolda güç dengesi kendinden yanaysa karşıdakini sömürgeleştirme çabasına girme yoluyla ikinci yol güç dengesi kendinden yana değilse ticari ilişkiler kurma yoluna girilmiştir. Klasik dönemde uluslararası hukukun kuramsal altyapısı iki rakip düşünceyle oluşturulmuştur. Birincisi rasyonalist doğal hukuk düşüncesi: Rasyonalist doğal hukuk düşüncesini temsil eden Hugo Grotius, uluslararası hukuk açısından devletlerin sahip olduğu hakları, devletlerin iradeleri veya güçleri ile değil, aklın gereği olarak savunur. İkincisi pozitivist görüş pozitivism olarak bu adlandırılan görüş, devletlerin sahip olduğu hakları gerekçelendirirken akli çıkarımlara değil devletlerin iradelerine ve uygulamasına dayanır. Klasik dönemde Bazı temel ilke ve kuralları da ortaya çıkmaya başlamıştır. Devletlerin ülke toprakları üzerinde egemenliğe ve yargılama yetkisine sahip olması ilk yerleşen ilkelere aittir. Klasik Dönemde uluslararası hukuk açısından yaşanan önemli bir gelişme, uluslararası köle ticaretinin yasaklanmasıdır. Köle ticaretinin yasaklanmasında ilk adım uluslararası köle ticaretine hakim olan İngiltere'den gelmiştir.

Modern Dönemde Uluslararası Hukuk: Birinci Dünya Savaşı, Avrupa'daki dengeleri değiştirmekle kalmaz aynı zamanda uluslararası hukuk sisteminde de esaslı bir değişikliğe yol açar. Savaş sonrası Avrupalı devletlerin gücü nispeten azalır. Uluslararası Hukuk düzeninin kurulması, sağlanması ve devam ettirilmesi amacıyla atılan ilk büyük adım olan milletler cemiyetinin kurulması birinci dünya savaşının bir sonucudur diyebiliriz. Yani birinci dünya savaşı Avrupa'daki dengeleri değiştirmekle kalmaz aynı zamanda Uluslararası Hukukta da değişikliğe yol açmıştır. Milletler Cemiyeti bünyesinde 1921'de kurulan Lahey Uluslararası Daimi Adalet Divanı, uluslararası hukukun gelişimine büyük katkı sağlamıştır. Bu divanla Uluslararası Hukukun en büyük eksiklerinden olan yargı organının eksikliği bir nebze de olsa giderilmiştir. Milletler Cemiyeti ikinci dünya savaşı sonunda savaşı engelleyemediği gerekçesiyle çökmüştür ve yerine Birleşmiş Milletler kurulmuştur. Birleşmiş Milletler(BM)'in kurulması günümüz Uluslararası Hukuk sistemini somutlaştırmıştır. BM'nin temel hedefi, uluslararası ilişkilere hukuk ve düzen getirilmesi ve etkin bir kolektif güvenlik sistemi kurulmasıdır. Devletlerin güç kullanımı meşru müdafaa haricinde yasaklanmış, Milletler Cemiyeti sisteminde bulunmayan bir mekanizmayla, Güvenlik Konseyi'ne uluslararası barış ve güvenliğin bozulduğuna ve ekonomik ve askeri önlemler almaya karar verme yetkisi tanınmıştır.

Modern dönemde kuram: Klasik dönemdeki kuramlar bu dönemde de savunulmaya devam etmiş ama bu kuramlara başka kuramlar da eklenmiştir. Modern Dönemde uluslararası hukukun daha belirli hâle gelmesi, uluslararası hukuk sistemine gittikçe artan oranda daha fazla devletin dahil olması, özellikle insan hakları ve uluslararası ticaret alanlarında uluslararası hukukun ulusal hukuklarla bütünleşmeye başladığı bir dönemdir. Modern dönemde uluslararası hukuktaki en önemli kuramsal yaklaşımlardan birisi, H. Kelsen'in yaklaşımıdır. İç hukuku bir normlar hiyerarşisi olarak gören Kelsen, uluslararası hukuk ile iç hukukları bir bütün olarak görmüştür. Modern dönemde kuramsal yaklaşımlardan birisi realizmdir. Bu bahsedilen realizmin iki ayağı vardır. Amerikan modernizmi ve İskandinav realizmdir. Bu akımda yargısal kararların verilmesinde hukuk kurallarından şüphe duyulması hakimdir.

Uluslararası Hukuk alanında Türkiye Cumhuriyetinin hak ettiği yeri alması temennimle...

Ayşenur Gökçe Tapaç
Lefke Avrupa Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ (AİHM) BİREYSEL BAŞVURUSU

KİMLER BAŞVURU YAPABİLİR?

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) ve/veya Ek Protokoller onandıktan sonraki tarihte gerçekleşen eylem ve olaylar için başvuru yapılabilmektedir. Başvuru sahibinin, imzası bulunan ülkelerden biri tarafından, hakları ihlâl edilen ve bundan doğrudan etkilendiğini yani mağdur sıfatına sahip olduğunu iddia eden her gerçek kişi, hükümet dışı kuruluş veya kişi grupları olması gerekir. Bu durum sözleşmenin 34. Maddesinde açıkça belirtilmiştir bunun yanında yine aynı madde de bu hakkın etkin bir şekilde kullanılmasının da hiçbir şekilde engellenemeyeceğinin taahhüt edildiği de ayrıca belirtilmiştir.

BAŞVURUDA SAĞLANMASI GEREKEN KOŞULLAR NELERDİR?

Şikâyet, bir kamu makamının (yasama organı, idari bir makam, mahkeme vb.) alanına giren işlemlere ilişkin olmalıdır. Zira Mahkeme, özel kişi veya kuruluşlara karşı yapılan şikâyetleri değerlendirmemektedir. Kamu makamının alanına giren işlem nedeniyle yapılan başvuruda AİHS madde 35'e göre öncelikle başvuru sahibinin iç hukuk yollarını tüketmesi ve kesin karar tarihinden sonra 6 ay içinde mahkemeye başvurması gerekmektedir. Başvurunun konu bakımından Sözleşme veya Protokollerinin hükümleriyle bağdaşmaması, dayanaktan açıkça yoksun veya bireysel başvuru hakkının kötüye kullanılması niteliğinde olması yahut da başvuru sahibinin önemli bir zarar görmemiş olması hâlinde ise kabul edilemez bulunur.

Yukarıda bahsi geçen başvuru sahibinin önemli bir zarar görmemiş olması hâlinde kabul edilmemesi durumu, şayet Sözleşme ve Protokolleri ile güvence altına alınan insan haklarına saygı ilkesi nedeniyle başvurunun esaslı incelenmesini gerektiriyor lakin ulusal bir mahkeme tarafından gereği gibi incelenmemişse dava önemli zarar olmadığı gerekçesi ile reddedilemez!

Sonuç olarak Mahkeme kabul edilemez bulduğu tüm başvuruları reddetmektedir ve bunu yargılamanın her aşamasında yapabilir. Tüm bunlar dışında bir de Mahkeme içtüzüğünün 47. maddesine göre başvurunun taşınması gereken şekli unsurlar vardır.

BAŞVURUYU HANGİ DİLDE YAPABİLİRİM?

Mahkemenin resmi dilleri İngilizce ve Fransızcadır, ancak size daha kolay geliyorsa, Mahkeme Yazı İşleri Müdürlüğü'ne, Sözleşmeyi imzalamış devletlerin resmi dillerinden birinde yazabilirsiniz. Mahkeme önündeki usulün ilk aşamalarında Mahkeme'den bu dillerden birinde yazılmış mektuplar alabilirsiniz. Fakat daha sonraki aşamalarda, özellikle de Mahkeme şikâyetleriniz konusunda Sözleşme Devlet'in yazılı görüşünü almaya karar verirse, Mahkeme tarafından gönderilen tüm mektup ve belgeler İngilizce veya Fransızca olacaktır. Aynı şekilde, sizden veya temsilcinizden gelecek yazışmaların da İngilizce veya Fransızca dillerinden birinde olması istenecektir (Başvuru formunun doldurulmasına ilişkin açıklamalar).

AVUKAT ARACILIĞIYLA BAŞVURMAM ZORUNLU MU?

Mahkemeye bizzat başvuru yapmak mümkündür lakin başvurunun kabulü sonrasında hukuki yardımdan faydalanmak zorunludur.

MAHKEME TARAFINDAN BANA AVUKAT GÖREVLENDİRİR Mİ/ ADLİ YARDIMDA BULUNULUR MU?

İçtüzüğün 91. maddesine göre daire başkanı talep halinde veya re'sen başvuru sahibine adli yardım yapılmasına karar verebilir. Bunun için aynı maddeye göre aşağıdaki şartların oluşması gerekmektedir;

- 1- Adli yardımın yapılması davanın daha iyi yönetilmesi için gerekli olmalı.
- 2- Başvuru sahibinin yapmak zorunda olduğu giderleri kısmen veya tamamen karşılayacak yeterli imkânlarla sahip olmaması.

Ayrıca ülkemizde barolara adli yardımdan faydalanmak için başvuru yapılabilir ve baronun yapacağı araştırma sonrası gerekli şartların oluştuğu anlaşıldığı takdirde de adli yardımdan faydalanılabilir. Bunun için bulunduğunuz ildeki baroya başvurarak gerekli şartları öğrenebilirsiniz

Burcu Gül Arkan
Lefke Avrupa Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

ULUSLARARASI HUKUKUN KAYNAKLARI

Uluslararası hukukun kaynaklarından bahsetmeden önce uluslararası hukukun ve kaynağın ne olduğundan kısaca bahsedelim. Uluslararası hukuk,uluslararası ilişkilerin hukuksal boyutunu bilimsel bir disiplin içerisinde inceleyen ve düzenleyen daldır. Uluslararası hukuk bir hukuk dalı olarak ise,devletler,uluslararası örgütler arasındaki ilişkileri düzenler.Kısaca uluslararası antlaşmaların nasıl yapılacağı,uluslararası antlaşmalarda kullanılan terimlerden anlaşılması gerekenler, devletlerin diplomatik temsilcilerinin sahip olduğu dokunulmazlık,kıta sahanlığı,bitişik bölge,münhasır ekonomik bölge gibi konular uluslararası hukukun kapsamındadır.

Uluslararası hukukun kaynakları ibaresindeki kaynak kavramında da bahsedilen maddi kaynaktır.Yani, belli bir zamanda ve yerde geçerli olan bir hukuk kuralının,hangi şartlarda ve nasıl oluştuğunu ifade etmek için kullanılır.Uluslararası hukuk kendi aralarında bağlayıcı (asli) kaynaklar ve yardımcı kaynaklar olarak ikiye ayrılır.Asli kaynaklar,bağlayıcı kural doğuran kaynaklardır. Yardımcı kaynaklar ise bağlayıcı niteliği olmayan kuralları doğuran kaynaklardır.Asli ve yardımcı kaynakların bazıları yazılı bazıları ise yazısızdır.Aşağıda bu kaynakların neler olduğunu daha kapsamlı şekilde bahsedelim.

A. ASLİ KAYNAKLAR

1. Yapılageliş (Teamül)

Kısaca yapılageliş kelime anlamından bahsedecek olursak, bir yerde,grupta veya kültürde eskiden beri yapılagelen şeyler, alışlagelmiş şeyler,öteden beri olagelen davranışlar,tutumlar bütünüdür.Uygulamanın tekdüze ya da aynı olması ise,aynı konuda devletler arasında aynı yönde uygulamanın bulunmasını ve farklı uygulamaların bulunmamasını ifade etmektedir.Genel olarak olandan olması gerekene doğru şekillenen yazılı olmayan normlardan oluşmaktadır.Devletlerin birbirleriyle olan ilişkilerindeki fiili davranış ve tutumlarıyla ortaya çıkar.

Günümüzde ise artık yapılagelişin önemi yeri nispeten azalmaktadır.Artık yapılageliş kurallarından daha çok uluslararası devletlerin antlaşmaları daha ön plandadır.UAD (Uluslararası Adalet Divanı) tarafından da kabul edildiği üzere yapılagelişin iki önemli ögesi bulunmaktadır.Bunlar:Objektif öge (genel uygulama) ve sübjektif öge (psikolojik).

2.Devletlerarası Antlaşmalar

Uluslararası hukukun kendilerine bu alanda yetki tanıdığı kişiler arasında, uluslararası hukuka uygun bir biçimde, hak ve yükümlülükler doğuran,bunları değiştiren ya da sona erdiren yazılı irade uyuşmasına antlaşma denir.Uluslararası antlaşmalar kişileri arasında hukuksal bir sonuç elde etmek için devletler veya uluslararası örgütler arasında yapılan yazılı irade uyuşmalarıdır.

Uluslararası hukukun asli kaynaklarından olan antlaşmalar yazılı olmaları ve tarafların iradesini yansıttığından uyuşmazlıklarda uygulanacak kuralların belirlenmesinde büyük öneme sahiptirler.Uluslararası antlaşmanın tanımından da anlaşılacağı gibi antlaşmalar genellikle uluslararası hukukun kendilerine bu alanda yetki tanıdığı kişiler arasında yapılır.Genelde egemen devletler antlaşmanın tarafları olurken bazı durumlarda ise federal devletler anayasalarının izin vermesi halinde antlaşmaya taraf olabilir.

3.Hukukun Genel İlkeleri

Hukukun genel ilkelerinde ‘uygar uluslarca kabul edilen hukuk genel ilkeleri’ ifadesine yer verilmiştir.Ancak bu ifadeden, hukuk genel ilkelerinin tam olarak hangi ilkeleri ifade ettiği anlaşılmamaktadır.Bir başka ifade ile uygar ulusların ulusal hukuk düzenlerinde kabul edilmiş hukuksal ilkelerin sayılacağı anlaşılmaktadır.Hukuk genel ilkeleri günümüzde uluslararası hukukun asli kaynakları arasında hiyerarşik olarak son sırada yer almaktadır.Devletin bağımsızlığı, iyi niyet, yargı kararının uygulanması, ölçülülük, adil yargılanma, kusur sorumluluğu,iç hukukun tüketilmesi,geçmişte kabulün gelecekte reddi mümkün kılmadığı gibi ilkeler hukuk genel ilkeleri arasında sayılabilir.

B. YARDIMCI KAYNAKLAR

1.Yargı Kararları

Yardımcı kaynaklarda ilk olarak yargı kararlarında, uyuşmazlığın yaşanmış olduğu durumda hukuk kuralları açık seçik belirtilmemiş ise uluslar arası yargıç daha önce alınan yargı kararlarından yola çıkarak uyuşmazlık hakkında yorum yapabilir.

UAD 38.maddesi yardımcı kaynak olarak yargı kararlarından bahsetmiş ve 59.madde hükmünü saklı tutmuştur.59.madde UAD kararlarının sadece ilgili olayda ve ilgili taraflar açısından sonuç doğuracağını belirtmektedir.Uluslararası hukukta mahkeme kararları yeni hukuk oluşturma fonksiyonuna sahip değildir.Kural olarak mahkeme kararları sadece mevcut kurallara yorumunda yardımcı olmak gibi bir fonksiyona sahiptir.

1.Öğreti

İlgili alanda uzman kişilerin ortaya koymuş olduğu doktrinlerdir.

Yardımcı kaynaklar kendiliğinden hukuk kuralı yaratmazlar,sadece kuralın varlığı veya içeriğinin saptanmasında yararlanırlar.

Öğreti (doktrin) bilimsel görüşleri ifade eder ve iç hukukta olduğu gibi uluslararası hukukta da yardımcı bir kaynak olarak kabul edilir.Bu tür bilimsel görüşler hukukçular ya da ilgili uzmanlar tarafından yazılan ve monografilerinde,hukukçuların bir araya gelerek derledikleri derleme kitaplarda,sürelî yayın niteliğindeki bilimsel dergilerde toplanırlar.Ayrıca sempozyum ve konferans gibi bilimsel toplantılarda sunulan tebliğler de kitap formatında basılabilmektedir.

C. KAYNAKLAR HİYERARŞİSİ

Son olarak Uluslararası hukukta, sondan başlanırsa,yargı kararlarının ve öğretinin yardımcı kaynak olmalarından dolayı hiyerarşik sıranın en altında oldukları söylenebilir.Yargı kararlarının öğretiye göre daha fazla ağırlığa sahip olduğu da kabul edilmektedir.Yapılageliş kuralları ve devletlerarası antlaşmalar kural olarak eşit düzeyde kabul edilmektedirler.Ancak,mevcut bir yapılageliş hukuku ile sonradan yapılmış bir antlaşmanın çelişmesi durumunda antlaşma hükmünün uygulanması esastır.

İzel Turhan

HİKAYE

Sonunda!

Sonunda yapay yer çekimi sütunlarını çalıştırmayı başarmıştık.Evet Dünya'dan 300 ışık yılı uzaktayız. Yıl 2185 ve emin olun gelecekte olacak dedikleri her şey oldu; biyonik uzuvlar, insan zihninin bilgisayara aktarılması, ışınlanma, klonlama, Covid-19 tedavisi gibi tabi bunlar 21.yüzyılın başında öngörülen şeyler, aradaki zamanda o zamanki zihinlerin öngöremeyeceği şeyler de oldu anlatmak isterim ama algılayabilmeniz olanaksız, zaman kaybı olacaktır. Bu arada kendimi tanıtmadım adım GE-9, evet klasik isimleri bırakalı çok oluyor bunun yerine hangi şirkete kayıtlı olduğunuz ve kayıt sıranız kimliğinizi oluşturuyor. Bu cümlemden ülkelerin yerine artık şirketlerin egemen olduğunu ve bizi yönettiğini zaten anlamışsınızdır.

Her neyse artık yeni gezegenimizden bahsedebilirim. Bizim şirket adını Yahuda(işkaryot) koydu, aslında ismini hak ediyor çünkü gezegenin atmosferik yapısı gerçekten ilginç zira gezegenin dışından karanın bazı bölgeleri çok uzak olmanıza rağmen en ince ayrıntısına kadar görülebiliyor ve doğrudan karada olan biteni inceleyebiliyorsunuz. Tam bundan dolayı atmosferin bazı bölgelerinin dışarıdan karayı o denli mesafeye rağmen göstermesinden dolayı, İsa'nın saklandığı yeri söyleyen Yahuda'nın ismini attettiler. Atmosfer demişken evet yerçekimi Dünya kadar güçlü olmadığından sorunlar yaşayabilirdik ancak neyse ki sütunlarımız var, bir şey daha eklemeliyim bu gezegen kendi etrafında çok yavaş dönüyor yani Dünya'nın zaman algısıyla yaklaşık 72 saat gündüz ve 72 saat gece yaşanıyor ve buna bağlı bir dezavantaj da var, atmosferi ısıyı tutacak nitelikte değil ancak çözüm mevcuttu geceleri yerin altında yatıyorduk çünkü yer altı oldukça sıcak oluyor ayrıca ilk zamanlar gezegene henüz yeni gelmişken biraz enerji tasarrufuna ihtiyacımız vardı yani sütunları yer altına inmeden önce kapatıyorduk. Evet 72 saat uyanık kalıp, 72 saat uyuyabiliyoruz elbette birkaç ilaç yardımı ve uyku küvetleri yardımıyla.

Her şey tıkırındaydı ta ki arkadaşım GE-48 bir şey saptayana kadar, sütunların güvenliğinden ve açılıp kapanmasından sorumluyduk tam anlamıyla gezegene yerleşene dek, GE-48 sütunların üzerinde yarım çember şeklinde renk blokları fark etti, bu renkler daha önce gördüğümüz renklere benzemiyordu öyle ki aklımdan o renklere yakın bir renk dahi tasavvur edemiyordum. Mavimsi, kırmızımsı, yeşilimsi mi? Kesinlikle hayır çok ama çok farklıydı. Renk bloklarının oluşturduğu şekil "O" harfi gibiydi ama tepe noktasında bir bloklu boşluk vardı. Arkadaşımla biyonik gözlerimiz aracılığıyla bu görüntüyü tarattık ama bunun İOBH'de karşılığı yoktu. Bu arada bu "İOBH" insanlığın o zamana kadar edindiği bilgilerin bir sanal kütüphanesiydi her insan erişim sağlayabiliyordu. Bu durumu üslerimize bildirmemiz gerekmişti ancak eğer bilmememiz gereken bir şeyi öğrenmişsek onlar bizim adımıza bu anıları siliyordu, bunu göze alamadık çünkü durumu çok merak ediyorduk.Ayrıca sütunları

gözetleyen kameralarda bu şekli çizen bir varlık yoktu aniden bir şekil oluvermişti. Atmosferik bir tepkime mi yoksa bir işaret mi? Bilemiyorduk. En iyisi gece yer altında nöbet sırası bizdeyken yani herkes uyuyorken yukarı çıkıp bu durumu bizzat gözlemekti çünkü tüm bu olan bitenleri oldukça merak ediyorduk. Nöbetçiye tahsis edilen vakumlu botlarımız ve zırhımız bizi sütunlar çalışmıyorken yer kürede tutacak ve güvenliğimizi sağlayacaktı. Yukarı çıktık sütunun yakınındaydık ancak garip bir koku vardı bu koku plastik yanığı gibiydi. Elbette üstün modern algılarımızla kokunun merkezini algılamak için tarama yaptık ama belli bir alana serpiştirilmiş gibiydi bir kaynağı yoktu alanda oldukça homojen yayılmıştı. Sütunun yanımdaydım ve aniden havada bir yoğunlaşma oldu, sanki o koku partikülleri bir araya geliyordu. Beklenen oldu karşımda bir şey bütünleşti, hologram gibiydi net değildi sanki sinyal almada sorun yaşayan bir televizyon gibi görüntü sabit değildi.

Canlı olduğuna emindim bu ne bir tepkime sonucu olan bir durumdu ne de cansız bir varlıktı, benim oraya gelmeme tepki vermişti. Biyonik algı sistemim onu algılayamıyordu çıplak gözle onu görebiliyordum. Tam karşımdaydı, yoğunlaştıkça "silindirik" görünümünü alıyordu, herhangi bir uzuvu, ağzı, burnu, gözleri yoktu, belirgin seviyede olmasa da benek benek bir yapıdaydı ama dediğim gibi görüntüsü sinyali bozulan ekran gibi net değildi, neden gündüzleri ortaya çıkmadığını anlıyor gibiydim yapay sütunlarımızın sağladığı yerçekimimiz onun yer küredeki maddelerle bütünleşmesini engelliyordu, bu sütun uzay-zaman parselinde belirli bir alanı içe doğru büküyordu bu durum onun bütünleşmesine birleşmesini engelliyordu direnç uyguluyordu. Daha sonra sütunların olduğu yere hareket etti ve yine o renk bloklarını oluşturmaya başladı, artık bunun dili olduğuna emindim, öyle bir dildi ki; biz soldan sağa kelimeler ve harfler oluşturuyorduk yani biz bir noktadan cümleye başlayıp yine bir noktada bitiriyorduk, o ise bir noktadan başlayıp cümleyi iyi ayrı bölgeden bitiriyordu, cümleyi iki farklı bölgeden kuruyordu bizim için bu soldan ve sağdan cümleye aynı anda başlamamız gibiydi, bu durum onun zihninin bizimkine oranla çok farklı çalıştığını ispatlar nitelikteydi, bu sefer tam olarak çember çizdi yani tam bir "O" harfi gibiydi renkler yine algılayamadığım kadar garipti.

Devamı Gelecek Sayıda...

Feti Alper Alp
Lefke Avrupa Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Mercek

Savaş Sözlüğü

TANIM

Savaş veya harp; ülkeler, hükümetler, bloklar ya da bir ülke içerisindeki toplumlar, isyancılar veya milisler gibi büyük gruplar arasında gerçekleşen topyekûn silahlı mücadeledir. Savaşlar genellikle dini, milli,siyasi ve ekonomik amaçlara ulaşmak için gerçekleştirilir.

TERMİNOLOJİ

Casus Belli: Savaş nedeni demektir. Anlaşmalarda bir hareket casus belli sayılabilir.

Psikolojik Savaş: Açıklanan bir olağanüstü durum veya savaşta, iletişim araçları ve diğer psikolojik vasıtaların düşman üzerinde psikolojik baskı yaratmak ve düşman kontrolü altındaki bölgelerdeki düşman gruplarının ve diğer hedef alınan toplulukların tutum ve davranışlarını olumlu yönde etkilemek amacıyla kullanılması tekniğidir.

Siber Savaş: Bir devletin, başka bir devletin bilgisayar sistemlerine veya ağlarına hasar vermek ya da kesinti yaratmak üzere gerçekleştirilen sızma faaliyetidir.

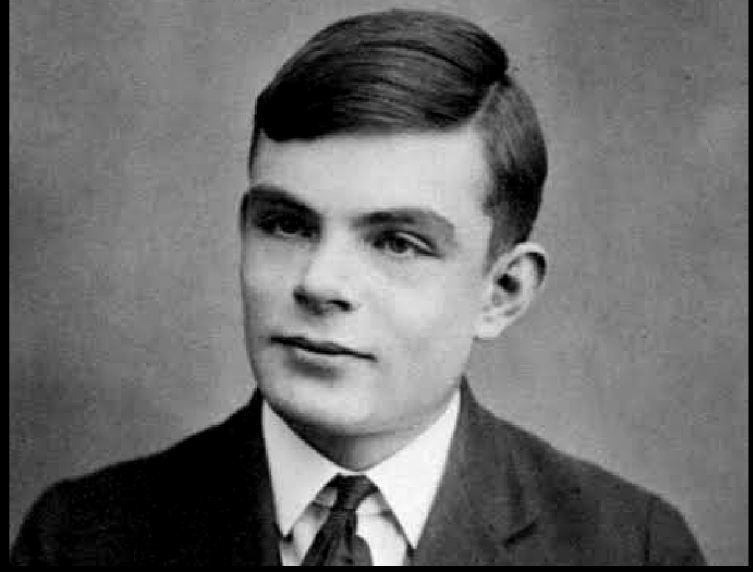
Soğuk Savaş: Devletlerin karşılıklı olarak ajan faaliyetleri yürütmesi, propaganda yapması, gizli ve içten yöntemlerle birbirlerine zarar vermeleri sonucunda sıcak savaşa teşvik aşaması.

Kamikaze: Düşmana uçağıyla intihar dalışı yapan pilot.

ALAN TURING

II. Dünya Savaşı sırasında Alman şifrelerinin kırılmasında çok önemli bir rol oynadığı için savaş kahramanı sayılmıştır. Ayrıca Manchester Üniversitesi'nde çalıştığı yıllarda, Turing makinesi denilen algoritma tanımı ile modern bilgisayarların kavramsal temelini atmıştır

İLYA İVANOVİÇ

Şempanzelerin dayanıklı, yüksek acı toleransı ile insanın stratejik yetenekleriyle birleştirmek ve hibrit bir canlı oluşturmak istedi. Laboratuvarında dişi şempanzelere insan spermi enjekte eden İvanoviç, başarılı olma ihtimali olan 10 kadar şempanze ile Moskova'ya döner fakat projesi başarılı olamaz. (Rusya 2. Dünya Savaşı Stratejisi)

Domuzlar Körfezi Çıkarması

Kübalı devrimci Fidel Castro, ABD'nin desteklediği Batista diktatörlüğünü 1959'da devirdiği zaman, ülkedeki tüm kumarhane ve genelevleri kapattı, ekonomiyi millileştirdi. Bu, mafya ile United Fruit Company, ITT, Shell gibi birçok çokuluslu ve ABD şirketini çok kârlı bir birliktelikten yoksun bıraktı. ABD cephesinde ise, en iyi arkadaşı ve iş adamı Charles Rebozo ve diğerleri üzerinden mafyayla uzun zamandan beri bağlar kurmuş olan Başkan Yardımcısı Richard Nixon, CIA ile birlikte Castro'yu saf dışı bırakmak için gizli planlar yapmaya başladı. Nixon'ın yerine John Fitzgerald Kennedy (JFK) başkan seçilince, hakkında ciddi endişe duyduğu Domuzlar Körfezi'nden Küba'yı işgal etme operasyonunu devraldı.

Mercek

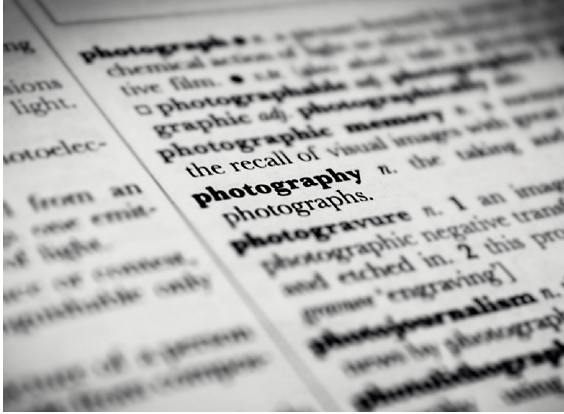
Antlaşma Sözlüğü

TANIM

Antlaşma, iki ya da daha çok devleti bağlayıcı nitelikteki anlaşmalara denir. Eski dilde antlaşmalara muâhede ya da ahidnâme de denirdi. Lozan muahedesi gibi. Modern diplomaside antlaşma terimi, özel önemi olan uluslararası antlaşmalar için kullanılır. Daha öz önemli antlaşmalara

ise,sözleşme (mukavele), tenkihname (düzenleme), proto-kol, senet, konvansiyon ve anlaşma gibi adlar verilir. Günümüzde antlaşmayla sonuçlanan görüşmeler, Birleşmiş Milletler gibi uluslararası kuruluşların gözetiminde yürütülmektedir.

Antlaşmaların barış, mütareke, ateşkes, tenkihname (düzenleme), dostluk, yardımlaşma, saldırmazlık, ittifak ve konvansiyon (ticaret) resmî, gayriresmî gibi çeşitleri vardır.

TERMİNOLOJİ

ad hoc: Belirli bir amaç dolayısıyla oluşturulmuş geçici kurum.

a priori: Bir olay veya olgunun önceden olduğunu ifade eder.

de facto: Uygulamada, fiiliyatta, pratikte.

de jure: Hukuken, hukuki, teorik.

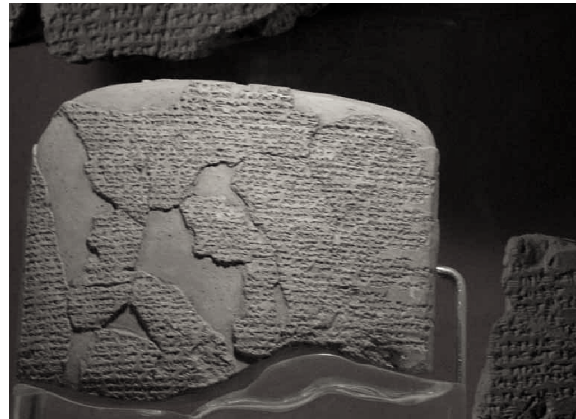
modus vivendi: Genellikle hukukta geçici anlaşmaları belirtmek için kullanılır.

pacta sunt servanta: Ahde vefa, sözleşmeye bağlılık.

status quo : Hali hazırda olan durum, aktif olan.

KADEŞ ANTLAŞMASI

Kadeş Savaşı'nı sonlandıran, Mısır Firavunu II. Ramses ile Hitit Kralı III. Hattuşili arasında, bazı kaynaklara göre MÖ 1285, bazı kaynaklara göre MÖ 1280 bazı kaynaklara göre ise MÖ 1286 yılında imzalanan ve Suriye topraklarının paylaşılması ile neticelenen barış antlaşmasıdır. Tarihte bilinen ilk antlaşmadır.

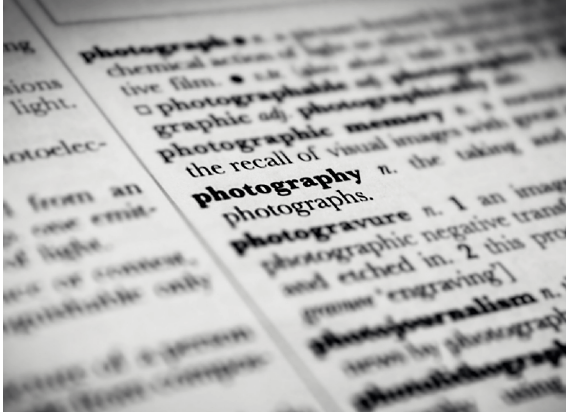
Mercek

Antlaşma Sözlüğü

BERLİN BATI AFRİKA ANTLAŞMASI

Konferans sonunda oluşan sonuç belgesi, "fiili işgal" ilkesini benimsemiştir. Bunun anlamı, herhangi bir bölge üzerinde hak iddia edebilmenin, o bölgede askeri bir hakimiyet (işgal) kurmaya dayandırılmasıdır.

Konferans, sömürgeci yönetimlerin dünyanın değişik bölgelerini hızla işgal etmelerinin önünü açmıştır. Bu nedenle konferans, sömürgecilik tarihinin önemli kilometre taşlarından biridir.

GÜMRÜ ANTLAŞMASI

Türk Kurtuluş Savaşı sırasında Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti ile Ermenistan Demokratik Cumhuriyeti arasında 3 Aralık 1920'de imzalanan antlaşmadır. Ayrıca TBMM'nin uluslararası alanda imzaladığı ilk antlaşmadır.

MARSHALL ANTLAŞMASI

II. Dünya Savaşı sonrasında 1947 yılında önerilen ve 1948-1951 yılları arasında yürürlüğe konmuş ABD kaynaklı, antikomünist hedefleri olan bir ekonomik yardım paketidir. 16 ülke, bu plan uyarınca ABD'den ekonomik kalkınma yardımı almıştır.

CENTİLMENLER ANTLAŞMASI

ABD ve Japonya arasında imzalanan, antlaşmaya uyulmaması karşısında yaptırımı bulunmayan, karşılıklı güveni baz alan 1907 yılında imzalanan antlaşma.

